

”AIKUISTEN OIKEESTI”

K-18

– materiaalipaketti itsenäistyvien nuorten toimintaan seurakunnassa

Sanna Seppälä ja Heidi Seppänen
Opinnäytetyö, syksy 2010
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diak Etelä Kauniainen
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Seppälä, Sanna & Seppänen, Heidi. ”AIKUISTEN OIKEESTI” K-18 – materiaalipaketti itsenäistyvien nuorten toimintaan. Kauniainen, syksy 2010, 42 s., 3 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä Kauniainen. Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tavoite oli tuottaa materiaalipaketti seurakunnan työntekijöille työvälineeksi, jotta he voivat järjestää itsenäistyville, noin 18-vuotiaille nuorille suunnattua omaa toimintaa seurakunnassa. Materiaalipaketin aihepiireissä käsitellään oman paikan löytämistä kristittyinä, omaan kotiin muuttamista, jaksamisen kysymyksiä, ihmissuhteiden kiemuroita, median sisältöä sekä erilaisia vaikuttamisen ja osallisuuden muotoja. Materiaalipaketti toteutettiin yhteistyössä Tapiolan seurakunnan nuorisotyön kanssa.

Tämä opinnäytetyö on produktio, jonka keskeisenä osana on liitteeksi oheistettu produkti, materiaalipaketti. Toisen osan muodostaa tämä kirjallinen raporttiosa, jossa käsitellään työn lähtökohtia ja tavoitteita, itsenäistyvää nuorta eri näkökulmista ja koko opinnäytetyöprosessin kulkua.

Opinnäytetyön tavoite toteutui hyvin. Materiaalipaketin aiheissa käsiteltiin itsenäistyvän nuoren elämäkysymyksiä kattavasti ja monien erilaisten työmenetelmien kautta. Materiaalipaketista saatu palaute sekä nuorilta että seurakunnan työntekijöiltä oli kannustavaa, tyytyväistä ja rakentavaa. Rakentava palaute auttoi kehittämään materiaalia entistä toimivampaan muotoon.

Itsenäistyvät nuoret jäävät seurakunnan toiminnassa helposti sivuun eikä heidän elämäkysymyksiään ja tilannettaan osata riittävästi ottaa huomioon ja tukea. Materiaalipaketin avulla kenen tahansa seurakunnan työntekijän on mahdollista toteuttaa itsenäistyville nuorille suunnattua toimintaa seurakunnassa.

Asiasanat: itsenäistyminen, elämänhallinta, kirkon nuorisotyö, toiminnalliset menetelmät, produktio

ABSTRACT

Seppälä, Sanna and Seppänen, Heidi

“TRULY FOR ADULTS”, material package for parish workers to arrange get-togethers for 18-year old young adults

42 p., 3 appendices. Language: Finnish. Kauniainen, Autumn 2010.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of this thesis was to plan and produce material package to help parish workers in their work when arranging get-togethers to about 18-year old young adults at the time when they are growing independent. The themes of the material package are finding one's place as a Christian, moving to one's own home, having strength enough in every day life, managing human relations, contents of media and the different ways of influence and participation. The material package was carried out in co-operation with a parish in southern Finland.

This thesis is the production and the central part in it is the material package which is to be found in appendices. The other part of our thesis is this written report. The theoretical part of the thesis comprised the objectives of our thesis and its starting points. Also the contexts of lives of young adults and the characteristic features of the age are dealt with.

The product and hence the thesis achieved the aims and objectives set for it. The material package covered extensively the questions of these young adults and their questions were dealt with. The feedback was very positive and urge us to keep working on it. The young adults and youth workers in the parish were satisfied with the material package. Constructive feedback was helpful in the improvement of the material package.

In parish work 18-year old young adults at the time when they are gaining their independence often stay outside, remain unsupported and their questions of life and situations are not taken enough into account. Through using the material package anyone parish worker can arrange get-togethers to these young adults in parish.

Keywords: independence, life management, Christian Youth Work, functional methods, production

SISÄLTÖ

1 SUURTEN VALINTOJEN EDESSÄ	5
2 KOKEMUKSISTA TYÖVÄLINEITÄ	7
3 ITSENÄISTYVÄ NUORI AIKUISUUDEN KYNNYKSELLÄ.....	11
3.1 Kehityopsykologista näkökulmaa itsenäistymiseen	11
3.2 Yhteiskunnallista ja kulttuurista näkökulmaa itsenäistymiseen	14
4 SEURAKUNNAN UNOHDETUT VÄLIINPUUTOAJAT.....	17
4.1 Uskonnollisuutta ja arvomaailmaa muodostamassa.....	17
4.2 ”Ettei yksikään hukkuisi...” – miksi ja miten tavoittaa itsenäistyvät nuoret	19
4.3 Nykypäivän haasteet.....	22
5 TAPIOLAN SEURAKUNTA.....	25
6 PIENISTÄ PALOISTA SUUREKSI KOKONAISUUDEKSI.....	27
6.1 Opinnäytetyöprosessin kulku	27
6.2 Produktin työstäminen.....	28
6.2.1 Oman itsenäisen elämän askeleet -illat Tapiolan kirkolla.....	29
6.2.2 Saamamme palaute ja sen vaikutus työskentelyyn.....	32
6.3 Opettavainen opinnäytetyöprosessi	34
7 SUUNTA ITSENÄISTYVIEN NUORTEN TOIMINTAAN	37
8 KIITOS KAUNIS	39
LÄHTEET.....	40
LIITE 1 Mainos illoista	
LIITE 2 K-18 KOHTI OMAA ELÄMÄÄ -materiaalipaketti itsenäistyvien nuorten toimintaan	
LIITE 3 Todistus kurssista	

1 SUURTEN VALINTOJEN EDESSÄ

Mikä minusta tulee isona? Johdattaako Jumala minua elämässäni? Miten yhdistän opiskelun muuhun elämääni? Löydänpököhän ikinä Sitä Oikeaa? Tällaisia kysymyksiä oman itsenäisen elämän edessä oleva moni nuori miettii. Nykyisin kiire ja erilaiset suoritus- ja ristipaineet niin koulussa, perhepiirissä, kavereiden kanssa, harrastuksissa ja jopa vapaaajalla sekä näiden eri elämäalueiden kesken vaativat itsenäistyvältä nuorelta paljon miettimistä ja voimavaroja. Toisaalta seurakunnan nuorisotyön toiminnan sisällöt eivät enää vastaa itsenäistyvän nuoren pohdiskeluihin, ja niinpä he jäävät helposti kysymyksineen sivuraiteelle seurakunnankin nuorisotyössä. Kristillinen usko on kuitenkin aina ottanut ihmisen erilaiset elämäkysymykset todesta ja pyrkinyt vastaamaan niihin kokonaisvaltaisesti. Jumala tahtoo auttaa ja tukea ihmisiä heidän kaikissa kysymyksissään, eikä kristillinen seurakuntakaan saa ohittaa ihmisen kysymyksiä ja tuen tarpeita eri elämäntilanteissa.

Tavoitteena tässä opinnäytetyössä oli tuottaa hyödyllinen materiaalipaketti seurakunnan työntekijöille, jotta he voivat järjestää itsenäistyvien, noin 18-vuotiaiden, nuorten toimintaa nimenomaan seurakunnassa. Opinnäytetyömme on luultavasti ensimmäinen kohderyhmämme kysymyksiin vastaava kirjallinen työ. Emme löytäneet juuri itsenäistyvien nuorten toimintaan tehtyä aiempaa kirjallista materiaalia. Löytämämme materiaalit ja aikaisemmat opinnäytetyöt ovat keskittyneet nimenomaan vain lastensuojelunuorten itsenäistymiseen sijaishuoltopaikoista ja -prosessista. Toisaalta taas nuorille aikuisille on jo havahduttu järjestämään omaa toimintaa seurakunnassa, materiaalia tähän on jo olemassa. Monet erilaiset herätysliikkeet ja kristilliset opiskelijajärjestöt kyllä ovat jo monien vuosien ajan tehneet aktiivista työtä nuorten aikuisten parissa samoin kuin kirkon oppilaitostyökin, mutta meidän kohderyhmämme on vasta itsenäistymässä olevat nuoret eli he saattavat olla esimerkiksi lukion kolmannen vuosiluokan oppilaita. Näin ollen oppilaitostyö ja opiskelijajärjestöjen työ ei heitä vielä tavoita. Monilla kohderyhmämme nuorilla on vielä olemassa oleva yhteys omaan kotiseurakuntaansa esimerkiksi laadukkaan nuorisotyön perusteella, ja siksi tämä materiaalipakettimme sisältöineen saavuttaa heidät hyvin paikallisseurakunnan kautta.

Opinnäytetyömme liitteenä on tekemämme K-18 KOHTI OMAA ELÄMÄÄ - materiaalipaketti itsenäistyvien nuorten toimintaan. Materiaalipaketti koostuu kuudesta eri aihekokonaisuudesta, joissa käsitellään oman paikan löytämistä kristittyinä, omaan kotiin muuttamista, jaksamisen kysymyksiä, ihmissuhteiden kiemuroita, mediaan liittyviä asioita sekä erilaisia vaikuttamisen ja osallisuuden muotoja. Aiheita käsitellään erilaisten työskentelyjen kautta, kuten esimerkiksi raamattuhetkien, hartauksien ja monenlaisten toimintamenetelmien kautta. Osa luomastamme materiaalista pääsimme myös testaamaan Tapiolan seurakunnan nuorisotyössä järjestämällä itsenäistyville nuorille omia iltoja.

Opinnäytetyömme raportin aluksi kerromme työmme lähtökohdat ja tavoitteet. Tämän jälkeen määrittelemme kohderyhmämme. Koska psykologisiin ikämäärittelyihin on helppo hukkoa, päädyimmekin kutsumaan kohderyhmäämme kuuluvaa joukkoa nimenomaan itsenäistyviksi nuoriksi sen sijaan, että olisimme kutsuneet heitä esimerkiksi nuoriksi aikuisiksi. Tarkastelemme myös itsenäistyvää nuorta seurakunnan toiminnassa. Raportin loppuosa muodostuu opinnäytetyöprosessin kuvauksesta ja pohdinnasta. Saadaksesen kattavan kokonaiskuvan opinnäytetyöprosessistamme lukijan kannattaa lukea rinnakkain sekä raporttiamme että sen liitteenä olevaa produktiamme, materiaalipakettia.

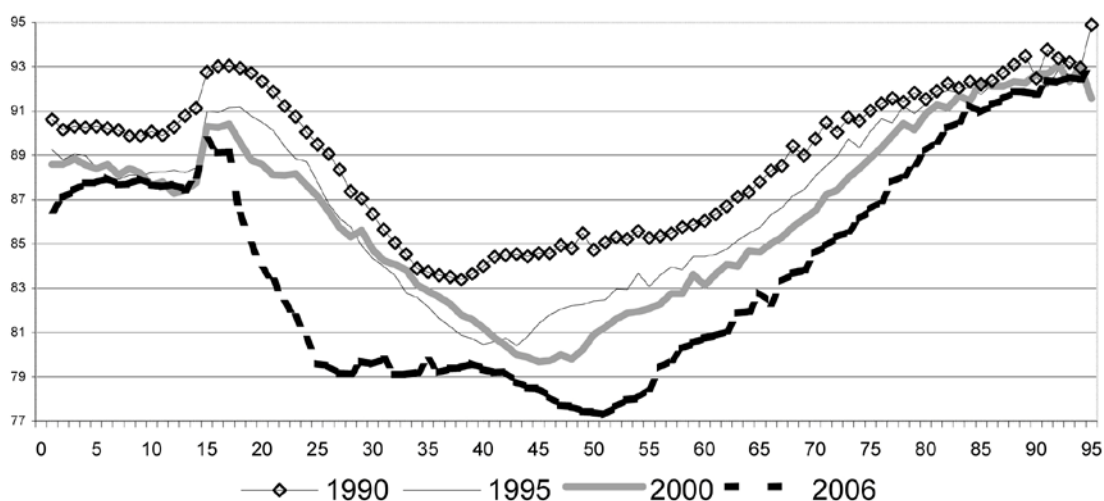
2 KOKEMUKSISTA TYÖVÄLINEITÄ

Tulevina kirkon nuorisotyönohjaajina tarvitsemme erilaisia työvälineitä ja materiaaleja eri ikäryhmille ja erilaiseen toimintaan. Halusimme tehdä opinnäytetyönämme materiaalia nuoriso- tai opiskelijatyöhön ja mahdollisuuksien mukaan luoda jotain ihan uutta. Meitä kiinnosti järjestää uudenlaista toimintaa itsenäistymisen kysymyksiä pohtiville nuorille nimenomaan seurakunnassa, koska kouluksemme antaa meille valmiudet toimia myös kirkon työntekijöinä. Myös omien kokemusiemme kautta huomasimme, että toiminnalle itsenäistyvien nuorten parissa on varmasti kysyntää. Meidän mielestämme itsenäistymisen kysymyksiä pohtiva noin 18-vuotias nuori on seurakunnan toiminnan puolesta väliinputoaja. Usein hän on isokoulutukset jo käynyt ja nuorisotyön sisällöt ovat puhki kulutettuja, mutta toisaalta opiskelija- ja nuorten aikuistentyö ei vielä täysin vastaa itsenäistyvän nuoren kysymyksiin.

Lähtökohtana opinnäytetyössämme pidimmekin vahvasti sitä, että noin 18-vuotiasta itsenäistyvää ja aikuistuvaa nuorta kiinnostaa varmasti erilaiset nuortentoiminnan sisällöt ja painotukset seurakunnassa, kuin vaikkapa juuri rippikoulun jälkeen seurakunnan toimintaan osallistuvaa 15-vuotiasta. Samoin tuen ja avun tarpeet, haasteet ja mahdollisuudet ovat nuorempaan nuoreen verrattuna toisenlaisia. Mietimme materiaalia tehdesämme ja suunnitellessamme ainakin seuraavanlaisia kysymyksiä: mitä ja millaisia ovat ne haasteet, ongelmat, tilanteet ja kysymykset, joita noin 18-vuotias kohta nuori aikuinen miettii, mihin näistä asioista hän toivoisi saavansa myös seurakunnan nuorten toiminnan kautta tukea, vastauksia ja erilaisia näkökulmia, ja voitaisiinko seurakunnan toiminnassa käsitellä kristillisiä näkökulmia itsenäistyvän nuorelle ajankohtaisiin asioihin ja samalla tarjota heille mahdollisuuksia pohtimiseen ja hiljentymiseen. Voitaisiinko heitä tukea heille järjestetyn toiminnan ja vertaistuen kautta uuden elämäntilanteen kynnyksellä?

Nuoret aikuiset ovat sekä aktiivisimpia kirkosta eroajia sekä aktiivisimpia kirkkoon liittyjiä. Vuonna 2006 oli 20–39-vuotiaita nuoria aikuisia 70 % kirkosta eronneista. Yleisimmin kirkosta erotaan siksi, ettei kirkolla koeta olevan riittävästi henkilökohtaista merkitystä. Nuoret aikuiset muodostavatkin kirkolle suuren haasteen, koska kirkolla ja

sen jäsenyydellä ei ole heille merkitystä samalla tavoin kuin vanhemmille. Kirkon jäsenyyttä ajatellen nuoren ja nuoren aikuisen asennemaailma on haastava eikä kirkon jäsenyys tai kirkossa käyminen ole enää heidän mielestään ”kunnan kansalaisena” elämisen edellytyksiä. Nuoret ja nuoret aikuiset pyrkivät rakentamaan uskonnollista identiteettiään itsenäisesti, erillään kodin perinteisestä uskonnollisuudesta eikä heidän uskonnollisuutensa ei ole auktoriteettien määrittämää. Jotain nuorten aikuisten uskonnollisuudesta kertoo myös se, että he itse kuvailevat itseään enemmän henkiseksi kuin uskonnolliseksi ja enemmän kristityiksi kuin luterilaisiksi. Alla oleva kuvio havainnollistaa nuorten aikuisten osuutta kirkosta eronneista. . (Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinto 2007, 16–19; Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinto 2006,5.)

KUVIO 1: Kirkkoon kuuluvien osuus ikäryhmittäin vuosina 1990, 1995, 2000 ja 2006

Jo pelkästään näiden tietojen valossa nuoren aikuisuuden kynnyksellä oleviin itsenäistyviin nuoriin tulisi panostaa paljon enemmän seurakunnassa. Heille tulisi tarjota oman näköistään ja heidän elämäntilannettaan tukevaa toimintaa. Nykyisellään itsenäistyvät nuoret ovat melkoisia väliinputoajia seurakunnan toiminnassa, koska nuorisotyön sisällöt eivät enää vastaa heidän elämäntilanteensa polttavimpiin kysymyksiin eikä aikuisiökään nuorten aikuisten toimintoineen heitä vielä tavoita. Itsenäistyminen on myös ihmisen elämässä yksi murrosvaihe, jossa nuori etsii itseään ja on epävarma tulevaisuudesta ja omasta itsestään. Niinpä kaikki tuki tässä elämäntilanteessa tulee tarpeeseen ja kantaa jatkossa hyvää hedelmää. Opinnäytetyömme produktina tekemämme materiaali-paketin sisällöt olemme pyrkineet tekemään itsenäistymisen nuoren elämää koskettavik-

si ja jaksamista hyvin tukeviksi. Materiaalin sisällöillä toteutimme kohderyhmällemme suunnatun kurssin, eräänlaisena kasvukurssina siirryttäessä nuoresta omaa ja itsenäistä elämää aloittelevaksi nuoreksi aikuiseksi.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lapsi- ja nuorisotyön visiona on ilmaistu muun muassa, että vuonna 2010 meillä on kirkko, jossa lapsi ja nuori saa olla oman ikäisensä ja oma itsensä, saa tukea kasvulleen ihmisenä ja kristittynä ja kuuluu seurakuntaan, yhteisöön, jonka elämän ja toiminnan pohjana on usko Jumalaan. (Kirkkohallitus/ Kirkon kasvatusta ja nuorisotyö 2004, 27.) Mielestämme myös tämä kirkon visio puhuu itsenäistyvien nuorten oman toiminnan puolesta seurakunnassa. Tämän lisäksi Meidän Kirkko – Osallisuuden yhteisö -mietinnössä kiinnitetään huomiota siihen, että rippikoulun jälkeen nuorille ja nuorille aikuisille tulee antaa tilaa pohtia elämän ja uskon kysymyksiä sekä toimia kirkossa (Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinto 2007, 38).

Mielestämme opinnäytetyömme aihe on ajankohtainen ja kiinnostava siitä näkökulmasta, että kirkossa ja seurakunnassa mietitään tällä hetkellä todella paljon sitä, miten seurakunta voisi tavoittaa ja tukea nuoria aikuisia heidän elämäntilanteissaan ja saada heitä mukaan seurakunnan toimintaan. Uudessa elämäntilanteessa ja mahdollisesti myös uudella paikkakunnalla seurakuntayhteys ja hengellinen koti jäävät sivuun valitettavan usein ja helposti tai sitten niihin ei osata etsiä, juurtua tai sitoutua. Esimerkiksi *Case Kallio* -nimisessä tutkimushankkeessa pohdittiin muun muassa sitä, miten itsenäistyvän nuoren vastaanottava opiskelupaikkakaupunki, mikä ja missä se sitten lieneekin, ottaa hänet vastaan, ja sama kysymys esitetään myös esimerkiksi vastaanottavalle seurakunnalle. Jos itsenäistynyt nuori tai nuori aikuinen ei kohtaa ollenkaan tai kohtaa huonosti esimerkiksi seurakunnan uudella asuinalueellaan, voi tällä olla kauaskantoisia merkityksiä. (Cantell 2006, 21.)

Näin ollen toimintamme itsenäistyvien nuorten parissa ja seurakunnan toimintana sekä produktiomateriaalimme kohdentuminen juuri heille puolustaa paikkaansa enemmän kuin hyvin. Tarjoamalla itsenäistyville nuorille tukea ja apua jo heidän akuutissa elämäntilanteessaan voidaan vaikuttaa siihen, että nuoriksi aikuisiksi tultuaan he varminkin voivat hakeutua seurakunnan toimintaan uudella opiskelupaikkakunnalla. Jos seurakuntayhteys saadaan jatkumaan luontevana osana myös itsenäistyvän nuoren ja myö-

hemmin nuoren aikuisen elämässä, on tällä varmasti vaikutusta myös kirkostaeroamis-
päätökseen ja seurakunnan toimintaan osallistumiseen. Yleensä siihen toimintaan ja
arvoihin halutaan sitoutua, johon yksilöllä on henkilökohtainen ja merkityksellinen tun-
neside kaikissa elämänvaiheissa ja -tilanteissa.

3 ITSENÄISTYVÄ NUORI AIKUISUUDEN KYNNYKSELLÄ

Siirtyessään nuoruudesta aikuisuuteen nuori kohtaa erilaisia rooleja ja tiloja, ja näitä aikuisuudelle pohjaa luovia sosiaalisia tapahtumia ovat ainakin irtautuminen lapsuuden perheestä, taloudellinen itsenäisyys ja siirtyminen työelämään, parisuhteen solmiminen ja perheen perustaminen. Itsenäistyvää nuori valmentautuu aikuisen elämään tekemällä koulutuksiin, ammatinvalintaan, elämäntapaan ja ihmissuhteisiin kuuluvia erilaisia valintoja, jotka ohjaavat häntä tiettyihin aikuisuuden rooleihin. Jokaisen yksilön kohdalla nämä tapahtumat ja valinnat tapahtuvat vähitellen ja vaihtelevasti eri yksilöiden välillä, mutta suurin osa nuorista saavuttaa aikuisuuden tunnusmerkit joskus kolmannen elinvuosikymmenen aikana. (Nurmi 2000, 256–257.) Vaikka aikuistuminen on jokaisella yksilöllinen ja omaan tahtiin etenevä prosessi, suurin osa yksilöistä kuitenkin aloittaa sen itsenäistymällä omasta kodistaan alle 20-vuotiaana. Halusimme produktimme kautta evästä itsenäistyvää nuorta uuteen elämäntilanteeseen luomamme materiaalin ja kokeilemamme uudenlaisen toiminnan kautta.

3.1 Kehityspsykologista näkökulmaa itsenäistymiseen

Itsenäistymisen ensiaskeleita ottavan nuoren voidaan ajatella olevan yhden mahdollisen jaottelun mukaan keskinuoruuden (15–18-ikäiset) ja myöhäisnuoruuden (19–25-ikäiset) rajalla ja kynnyksellä. Myöhäisnuoruudesta käytetään joskus myös nimitystä varhaisaikuisuus. (Nurmi 2000, 257). Havighurst puolestaan sijoittaa nykyisessä elämäntieteissä myöhäisnuoruuden vaiheen 16 ja 23 ikävuosien välille ja nuoren aikuisen elämänvaiheen vuosien 23 ja 35 välille (ks. Kuusinen 2000,313). Mielestämme kohderyhmämme itsenäistyvät nuoret on ollut haasteellinen määritellä. Niinpä jouduimme haalimaan siihen tietoperustaa sekä nuoruudesta että nuorista aikuisista ja tasapainoilimme sitten näiden välillä. Raja nuoruudesta nuoreen aikuisuuteen on siis liukuva. Kuitenkin tässä opinnäytetyössämme olemme ajatelleet erityisesti kohderyhmämme eli noin 18-vuotiaitten psykologista kehitystä ja keskittyneet kuvaamaan enimmäkseen sitä.

Nurmi (2000, 259) toteaa, että nuoruuden keskeisiä kehitystehtäviä ovat Havighurstin mukaan uusien suhteiden luominen kumpaakin sukupuolta oleviin ikätovereihin, sukupuoliroolin omaksuminen ja oman fyysisen olemuksensa hyväksyminen. Kehitystehtäviä hänen mukaansa ovat myös emotionaalisen itsenäisyyden saavuttaminen vanhemmista ja muista aikuisista sekä avioliittoon, perhe- ja työelämään valmistautuminen. Lisäksi ideologian ja maailmankatsomuksen kehittäminen ja sosiaalisesti vastuullisen käyttäytymisen omaksuminen ovat Havighurstin mielestä nuoruuden kehitystehtäviä. Kuusisen (2000, 316) mukaan puolestaan Erikson pitää kehitysvaihetheoriassaan nuoruusvaiheen tärkeimpänä kehitystehtävänä identiteetin ja roolihämmennyksen välisen kriisin ratkaisua. Onnistuneen identiteettikriisin tuloksena on aito ja omalta tuntuva minäidentiteetin elämys ja eräänä elämän perusvoimana vaikuttava minän aitouden tunne.

Eriksonin mukaan identiteetin kehittyminen on tapahtumasarja, jossa yhteiskunnan haasteet ja vaatimukset pakottavat nuoren tiettyihin valintoihin ja päätöksiin, jotka koskevat hänen tulevaa elämäänsä. Nuoren elämässä tämä näkyy erilaisina kriiseinä useilla elämänalueilla, niiden ratkaisuna ja sitoutumisena joihinkin valintoihin. Myöhemmin nämä taas johtavat aikuisiän tiettyihin roolivalintoihin. Seurauksena tästä tapahtumakulusta on nuoren minäidentiteetin kehitys. Marcian mukaan identiteetin kehityksessä on myös erilaisia tasoja, jotka nuori käy läpi saavuttaakseen pysyvän identiteetin. Näitä ovat hajautuneen identiteetin vaiheessa olevat nuoret, jotka eivät siis ole käyneet vielä läpi etsintävaihetta eivätkä ole sitoutuneet päätöksiinsä; ajautujat, jotka eivät ole käyneet läpi etsintävaihetta, vaikka ovat tehneet tulevaisuutta koskevat valintansa ja sitoutuneet niihin. Moratorio-vaiheessa olevat nuoret puolestaan parhaillaan aktiivisesti etsivät ja miettivät tulevaisuuden valintoja, vaikka eivät ole vielä sitoutuneet niihin ja identiteetin saavuttaneet nuoret ovat puolestaan käyneet läpi henkilökohtaisen etsintävaiheen ja myös sitoutuneet omaa tulevaisuuttaan koskeviin ratkaisuihin. (Nurmi 2000, 262.)

Kuusinen (2000, 313–314) tuo esille, että Havighurstin mukaan myöhäisnuoruudessa itsenäistyvän nuoren kehitystehtävinä jatkuvat edelleen emotionaalisen riippumattomuuden saavuttaminen omista vanhemmista sekä parisuhteeseen, avo- tai avioliittoon valmistautuminen. Myös uravalinta ja ammattiin valmistautuminen ovat kehitystehtävinä. Tässä ikävaiheessa keskeisiä kehitystehtäviä ovat tietysti myös yksilöllisen eettisen, moraalisen ja ideologisen uskomusjärjestelmän kehittäminen. (Kuusinen 2000, 313–

314.) Puolestaan Erikson korostaa kehityksen tärkeimpänä tavoitteena vastavuoroisten läheisyysuhteiden rakentamista ja kehityksellisenä riskitilanteena eristäytymistä sosiaalisista suhteista. (ks. Ruoppila 2000, 290; Kuusinen 2000, 316–317). Materiaalipaketissamme nousevat esiin monet Havighurstin määrittämään myöhäisnuoruuteen kuuluvat kehitystehtävät, sillä käsittelemme esimerkiksi ihmissuhdeasioita vahvasti kristillisestä näkökulmasta yhden kokonaisen aihekokonaisuuden verran. Esiin nostetaan parisuhteen haasteita etsien niihin Raamatun näkökulmaa ja herättelemällä nuorten ajatuksia koko aihepiiriin liittyen.

Nurmen (2000, 263–264, 266) mukaan nuori ohjaa omaa elämäänsä tekemällä erilaisia valintoja ja toimimalla niiden mukaisesti. Nuorella on tietyt puitteet, joissa hän omaa elämäänsä ohjaa: yhteiskunnan ja kulttuurin luomat erilaiset haasteet ja rajoitukset nuoren valinnoille sekä nuoren aiempien ratkaisujen vaikutus. Nurmi (mt.) muistuttaa, että myös yksilöön itseensä liittyvät tekijät rajoittavat oman elämän ohjausta. Toinen nuoruuden kehityskulku on se, että erilaisiin haasteisiin vastatessaan, erilaisia valintoja tehdessään ja tiettyihin ratkaisuihin päätyessään, muodostaa nuori kuvaa omasta itsestään. Nuoren saama palaute myös muokkaa hänen käsitystään itsestään. Selvää on, että nuoren onnistuminen ikäsidonnaisten haasteiden kohtaamisessa antaa pohjaa myönteiselle minäkuvalle ja identiteetille, kun taas epäonnistumiset ja erityisesti kyvyttömyys käsitellä kielteistä palautetta myönteiseen sävyyn voivat johtaa kielteiseen minäkuvaan ja huonoon itsetuntoon. Ihmisen käsitys omasta itsestään taas rakentaa pohjaa sille, miten hän myöhemmin suuntaa omaa elämäänsä.

Itsenäistymisen kynnyksellä oleva nuori joutuu miettimään ja tekemään monenlaisia valintoja. Tällaisia valintoja voivat olla esimerkiksi se, mitä hän lähtee opiskelemaan ja mille paikkakunnalle. Opiskelemaan pääseminen määrittää pitkälti myös nuoren kuvaa omasta itsestään sekä nuoren tulevan elämän suuntaviivoja. Nuoren omia unelmia ja toiveita esimerkiksi mielekkästä opiskelualasta käsittelemme materiaalipaketissa erityisesti ensimmäisessä aihekokonaisuudessa. Aihetta lähestymme muun muassa miettimällä yhdessä nuoren kanssa hänen omia mahdollisuuksiaan ja vahvuuksiaan. Valintoja tehdessään nuori on myös aktiivinen vaikuttaja ja toimija, ja hän rakentaa omaa ideologiaansa ja kuvaansa maailmasta. Näitä kysymyksiä olemme käsitelleet myös erityisesti viimeisessä aihekokonaisuudessa, jonka aiheena ovat erilaiset vaikuttamisen ja osallis-

tumisen muodot. Yhdessä mietitään itsenäistyvän nuoren mahdollisuuksia vaikuttaa ja toimia esimerkiksi seurakunnassa.

Nuoruuden ja nuoren aikuisuuden eri kehitystehtävät ja identiteetin muodostaminen itsenäistyvän nuoren elämässä ovat olleet yhtenä lähtökohtana niille produktimme aihepiireille ja teemoille, joihin olemme tuottaneet materiaalia. Parisuhdeasiat, opiskelu- ja työelämän monet valinnat sekä ideologiset, moraaliset ja maailmankatsomukselliset teemat ovat keskeisiä asioita itsenäistyvän nuoren elämässä ja toimintaympäristössä. Halusimme lähteä liikkeelle näistä näkökulmista käsin sekä ottaa huomioon itsenäistävien nuorten toiveita materiaalimme suunnittelussa ja toteutuksessa. Nuorten toiveet toimintamme sisällöiksi eivät kuitenkaan poikenneet juuri heidän ikäkautensa kehitystehtävistä.

3.2 Yhteiskunnallista ja kulttuurista näkökulmaa itsenäistymiseen

Yhteiskunnallisesti ajatellen itsenäistyminen mielletään nuoren liittymiseksi yhteiskunnan täysivaltaiseksi jäseneksi ja tämän katsotaan vaativan psyykkisenä ja sosiaalisena prosessina kotoa pois muuttamista (Raitanen 2001, 98). Nuoren muuttamista lapsuudenkodistaan omaan kotiin on pidetty myös yhtenä aikuistumiseen kuuluvana siirtymänä. Muita perinteisiä siirtymiä aikuisuuteen ovat olleet koulusta työelämään ja lapsen roolista vanhemman rooliin siirtyminen. (ks. Salonen 2005, 66.)

Nykyään ajatellaan muuttuvassa, individualisoituvassa maailmassa myös niin, etteivät nämä perinteiset siirtymät enää määritä aikuisuutta yhtä yksiselitteisesti kuin aikaisemmin, ja yksilön henkilökohtaiset ominaisuudet ovat tulleet aikuisuuden tarkastelussa entistä merkittävimmiksi. Aikuisuuteen siirtymä on tullut monimutkaisemmaksi eikä lapsuudenkodista lähdön suhde aikuistumiseen ole enää yhtä yksiselitteinen kuin ennen. Silti näillä perinteisillä aikuistumissiirtymillä on yhä paikkansa yhteiskunnassamme, ja monissa tutkimuksissa muuttaminen omilleen katsotaankin oleelliseksi osaksi nuoren aikuistumisprosessia. (ks. Salonen 2005, 66.) Koska muuttaminen omaan kotiin on nuorelle yksi iso ja monesti ensimmäinen siirtymä ja etappi kohti itsenäisyyttä, aikuisuutta

ja uutta elämänvaihetta, halusimme omassa materiaalipaketissamme käsitellä tätäkin aihepiiriä lähtien liikkeelle nuorten kysymyksistä ja pohdinnoista.

Aikuisuuden kynnyksellä olevan nuoren on myös varmistettava paikkansa yhteiskunnassa pysyäkseen keskiluokassa. Epäonnistuminen koulutuksessa saattaa aiheuttaa putoamisen keskiluokasta. Niinpä aikuistumiseen latautuu paljon myös sosiaaliseen luokkaan liittyviä odotuksia ja paineita. Toki on hyvä muistaa sekin, että yleiseksi mielletyt standardit voivat olla nimenomaan juuri keskiluokkaisia. Pidentynyt nuoruus on nuorelle eräänlainen aikalisä, jonka aikana nuoren on ehkä mahdollista saavuttaa keskiluokassa arvostettavia asioita. (Aapola & Ketokivi 2005, 25–26.)

Nuoruuden pidentyminen tarkoittaa aikuisuuden siirtymisen lisäksi myös sitä, että aikuistumisen prosessi pitkittyy. Tämä on sitä, että nuoruudelle ominaisella tavalla elämänalueiden vakiintumattomuus jatkuu pitkälle täysi-ikäisyyteen, usein kolmenkymmenen ikävuoden tietämille saakka. Samalla kuitenkin asutaan oman katon alla, kokeillaan avoliittoja ja itsenäistytään. Yksilö kokee yhä suurempien valinnan mahdollisuuksien edessä aikuistumisprosessissaan paljon paineita ja henkisiä vaatimuksia, joiden saavuttaminen on perin epävarmaa. Huolimatta siitä, että pidentyneessä nuoruudessa otetaan vastuuta opiskelusta tai työstä, omasta taloudesta tai parisuhteesta, ei vastuun painoarvoa pidetä riittävänä aikuisen statukseen. (ks. Ketokivi 2005, 110–111.)

Pidentynyt nuoruus vaikuttaa tyypilliseltä juuri koulutetulle nuorelle ikäluokalle, joka viettää nuoruuttaan kaupungeissa. Vakiintuminen problematisoituu pidentyneessä nuoruudessa, eri elämänalueilla tehtävissä siirtymissä on usein hapuilua, eikä eri elämänvaiheiden välillä selviä rajoja ole. Tämän päivän yhteiskunta ei tuota luotettavaa jatkuvuutta, jonka varassa elämä kulkisi. Työelämässä ja läheissuhteissa lyhytjännitteisyys ja levottomuus ovat lisääntyneet. Myös vaatimukset henkiselle kypsyydelle ovat koventuneet. Ratkaisujen pitkällistä harkintaa, kokemusten kartuttamista ja tulevan elämän valmistelua pidetään tärkeänä. (ks. Ketokivi 2005; 101.)

Toinen merkittävä osa itsenäistymisen ja samalla myös aikuistumisprosessia ovat nuorten siirtymät koulutuksesta toiseen tai koulusta työelämään. Koulutussiirtymät tuovat usein mukanaan uuden vaiheen elämässä: osa nuorista muuttaa pois kotoa ja ottaa

niin taloudellista kuin sosiaalistakin etäisyyttä lapsuuden perheeseensä sekä vastuuta omasta elämästään. Kuitenkaan tämä ei merkitse täydellistä erottautumista perheestä: jo lapsuuden aikana nuorten taloudelliselle, sosiaaliselle ja kulttuuriselle pääomalle luodaan pohja. Nuoren perhetaustalla, ystäväpiireillä, paikalliskulttuureilla, etnisyydellä ja terveydelläkin on merkitystä hänen elämänsä ja koulutus- ja ammatinvalinnoille. Ei riitä, että nuori löytää oman juttunsa, vaan kouluttautumiseen tarvitaan myös perheen tai lähipiirin antama emotionaalinen, sosiaalinen ja taloudellinen tuki koulusta saadun kannustuksen lisäksi. (ks. Tolonen 2005, 35–36, 54.)

Toisaalta myös itsenäistyvä nuori on koulutuksesta toiseen tai koulusta työelämään siirtymässä eräänlaisessa yhteiskunnan hänelle asettamassa elämän käännekohdassa. Eräällä tavalla yhteiskunta pakottaa yksilöitä tekemään omakohtaisia ratkaisuja samalla tarjoten heille erilaista ohjausta ja sosiaalipoliittista tukea. Yksilö voi lykätä ratkaisujen tekoa vain rajoitetusti, ja usein valintoja ei enää voi peruuttaa: hankittu pätevyys, opinnot ja taloudelliset tekijät kiinnittävät yksilöä kerran valittuun uraan. (Häyrynen 2000, 369.) Yhteiskunnan itsenäistyvälle nuorelle asettamia ratkaistavia asioita ovat ainakin opiskelupaikan saaminen ja opintojen edistyminen, mahdollisesti oman kodin hankkiminen ja työelämään sijoittuminen. Jos yksilö ei onnistu saavuttamaan näitä tavoitteita, hän saattaa joutua negatiiviseen kehityskulkuun ja syrjäytyä yhteiskunnan tukiverkkojen ulkopuolelle. Oman produktimme kautta halusimme olla tukemassa itsenäistyvää nuorta myös opiskelu- ja työpaikan löytämisen kasvukivuissa ja tuoda työskentelyjemme kautta aiheeseen kannustavaa ja toiveikasta näkökulmaa.

4 SEURAKUNNAN UNOHDETUT VÄLIINPUTOAJAT

4.1 Uskonnollisuutta ja arvomaailmaa muodostamassa

Merkittävänä ikänä arvojen kehittymisen näkökulmasta on 18 vuoden ikä. Ennen 18 vuoden ikää nuoren arvot eli käsitykset toivottavista päämääristä ja käyttäytymisestä ovat vielä pitkälti tulosta vanhempien, sukulaisten, toverien ja muiden vertaisryhmien arvojen sisäistämistä. Nuorten irtauduttua kotoa, lähdettyä opiskelemaan, aloitettua työnteon, perustettua perheen ja niin edelleen arvojen yksilöllistyminen ja kypsyminen lähtevät liikkeelle. Ikävuosia 18 ja 30 vuoden välillä onkin pidetty ajanjaksona, jolloin yksilön arvot kypsyvät ja on sallittu elää nuoruuden suomin etuoikeuksin yhteiskunnassa. (Mikkola 2006, 27–28.) Suomalaisen (urbaanin) nuoren aikuisen ja nuorten eri elämäntilanteiden arvostuksia tutkittaessa on myös havaittu, että perheen, ystävien, tuttavien ja vapaa-ajan arvostus on suurta. Vähäistä on puolestaan uskonnon, vapaaehtoisjärjestöjen ja politiikan arvostus. (Mikkola 2006, 30–32.) Suuntaamalla produktiomateriaaliamme juuri noin 18-vuotiaille tarkoitettuun toimintaan olemme siis keskeisessä polttopisteessä nuoren arvomaailman muodostumisenkin kannalta ja antamassa samalla eväitä ja välineitä nuorelle tähän prosessiin. Seurakunnan toiminnassa voidaan asioita tarkastella luontevasti kristillisestä näkökulmasta ja sen arvoista käsin.

Niemelän (2006, 43) mukaan nuoret aikuiset ovat Suomessa muihin ikäryhmiin verrattuna vähemmän uskonnollisia kaikilla perinteisillä uskonnollisuuden mittareilla mitattuna: nuoret aikuiset ovat muun muassa muita ikäryhmiä passiivisempia ottamaan osaa uskonnollisiin tilaisuuksiin, he rukoilevat tai lukevat hengellistä kirjallisuutta tai harjoittavat muulla tavoin yksityisesti uskoaan harvemmin. Myös uskomisen perinteisiin kristillisiin uskomuksiin on nuorten aikuisten keskuudessa vähäisempää kuin missään muussa ikäryhmässä. (mt. 43;) Omat havaintomme nuorista aikuista todistavat omalta osaltaan myös Niemelän kuvaamaa kehitystä. Nuoria aikuisia ei juuri kirkossa näy ja heidänkin tietämyksensä kristinuskon asioista ja uskomisen niihin on paikoitellen vähäistä. Vahvan rippikoulu- ja nuorisotyön jälkeen voisi olettaa, että nuoria aikuisia löytyisi kirkon ja seurakunnan toiminnasta paljon enemmän kuin mikä tällä hetkellä on todellisuus. Mielestämme olisikin mielenkiintoista ja tärkeää selvittää, missä vaiheessa

väliinputoaminen seurakunnan toiminnasta tapahtuu ja reagoida siihen tarkoituksenmukaisilla tavoilla.

Uskonnollisuudesta on tullut myös yhä enemmän yksilön oma valinta. Uskonnolliseen yhteisöön kuulumisen ja sen toimintaan osallistumiseen tulee olla linjassa yksilön omien henkilökohtaisten ajatusten ja mielipiteiden kanssa, perinne ja kasvaminen eivät enää riitä kuulumisen ja toimintaan osallistumisen syyksi. (Niemelä 2006, 48.) Niemelä toteaa, että nuoret aikuiset useammin kuvaavat itseään mieluummin henkiseksi kuin uskonnolliseksi. (Niemelä 2006, 56). Nuoret ja nuoret aikuiset mieltävät itsensä myös enemmän kristittyinä kuin luterilaisina. 15–24-vuotiaista kristittyinä itseään pitää vain 75 % ja luterilaisina puolestaan vain 65 %. (Niemelä 2003, 195.)

Nykypäivän uskonnollisilla kulutusmarkkinoilla vallitsee todellinen vapaus valita sekä yhdistää ja sekoittaa eri uskontojen elementtejä toisiinsa. Hyvä esimerkki tästä on nähtävissä Espoon seurakuntasanomissa (Espoon seurakuntasanomat ESSE 26.8.2010), jossa nuori aikuinen näyttelijä Pamela Tola kertoo yhdistelevänsä erilaisia katsomuksia toisiinsa. Lehtijuttua lukiessamme meille heräsi myös kysymys siitä, miten kirkko ja seurakunta viestivät omasta sanomastaan. Jäimme miettimään, miksi seurakuntalehti julkaisi jutun, jossa lukijalle välittyi vahvasti vääränlainen kuva kristillisestä uskosta? Etenkin nuoret ja nuoret aikuiset ovat joustavia ja mukautuvia oman maailmankatsomuksensa kanssa ja ottavat vahvasti vaikutteita ympäristöstään ja muiden ihmisten mielipiteistä. Myös median näyttämä kuva kristinuskosta ja sen sanomasta vaikuttaa heihin voimakkaasti ja korostuneesti varsinkin, mikäli heillä ei ole omakohtaista kokemusta kirkosta. (Petterson 2006, 72–73).

Niemelän (2006, 63–64) painottaa esimerkiksi sitä, että kirkosta eroamisen kynnyks on nuorille aikuisille matalampi kuin vanhemmille ihmisille. Jos yksilö ei koe voivansa sitoutua kirkon sanomaan, on heidän mielestään rehellisempää olla kuulumatta kirkkoon. Suomalaisuuteen ei nuorempien ihmisten mielissä enää kuulu kirkkoon kuulumisen yhtä vahvasti kuin aikaisemmillä sukupolvilla. (mt. 63–64.) Varmasti onkin niin, että sanomaan ja toimintaan, jota ei koeta omaksi ei haluta kuulua ja sitoutua, mutta mielestämme kirkosta eroaminen on tehty myös liian helpoksi. Pelkän napin painalluk-

sen kautta ja liiemmästi perustelematta monet nuoret aikuiset käyttävät aiemmin kirkollisveroihin maksamansa eurot johonkin muuhun.

Wathénin (2006, 186) mukaan nuoret aikuiset odottavat seurakunnan toiminnalta ainakin sitä, että siellä voisi keskustella erilaisista omaan elämään liittyvistä asioista. Näistä esimerkkeinä oli ihmissuhteisiin, uskoon, jaksamiseen, uupumiseen ja masennukseen sekä ylipäättänsä elämänongelmiin liittyvät asiat. Myös henkilökohtaisten keskustelujen mahdollisuus on nuorien aikuisten toivomuslistalla. (mt. 186.) Itsenäistyvien nuorten toimintaan tarkoittamassamme materiaalissamme pyrimme ottamaan huomioon mahdollisuuden keskustella juuri tämänlaisista kysymyksistä ja pohtia niitä. Uudessa elämäntilanteessa myös vertaistuen merkitys korostuu. Niinpä itsenäistyville nuorille järjestetty toiminta tarjoaa heille myös mahdollisuuksia saada vertaistukea toinen toisiltaan ja saada erilaista näkökulmaa myös toiminnan ohjaajan, joka jo käynyt läpi itsenäistymisen prosessia, kautta.

4.2 ”Ettei yksikään hukkuisi...” – miksi ja miten tavoittaa itsenäistyvät nuoret

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lapsi- ja nuorisotyön strategiset linjaukset 2010 nostaa esiin sen, että rippikoulun jälkeistä, muuta kuin isostoimintaa, kokoavaa nuorisotoimintaa tulee kehittää. Tällä hetkellä seurakuntien nuorisotyö- ja toiminta kohdentuu valtaosin rippikoulun jälkeiseen nuorisotyöhön. Haasteena tulevana vuosina onkin, että tämä yhteys jatkuisi ja yhteys myös 18–29-vuotiaisiin löytyisi. Nuorisotyön vastuulla on palvella myös seurakunnan alueella asuvien nuoria aikuisia ja yhdessä muun seurakuntatyön kanssa toiminta- ja vaikuttamismahdollisuuksien tarjoaminen heille. Seurakunnan tehtävä on olla myös tukena nuorten aikuisten elämänvaiheessa, johon kuuluvat aikuisuuteen kasvamisen suuret kysymykset, aikuisen uskon etsintä ja monet kauaskantoiset elämän ratkaisut. Strategiasta löytyy myös maininta, että aikuistuvan nuoren itsenäistymistä ja nuorten aikuisten oman elämän rakentamista ja omaehtoista toimintaa on rohkaistava ja myös tärkeissä muutosvaiheissa tuettava. (Kirkkohallitus/ Kasvatus ja nuorisotyö 2004, 19–21; 33.)

Kasvatuksen näkökulmasta kantaa nuorisotyön vastuu pidemmälle kuin 18 ikävuoteen asti. Kirkossa on suuri joukko nuoria, jotka ovat kasvaneet seurakuntayhteyteen sekä leiri- ja nuorisotoimintaan juuri vahvan ja tavoittavan nuorisotyön ansiosta. Nuorisotyön metodeista osa toimisi myös vanhempien ikäryhmien kanssa, jos resursseja olisi riittävästi esimerkiksi nuorten aikuisten leiri- ja kurssitoimintaan. Nuorisotyön vastuulla on kuitenkin jo rippikoulu ja isokoulutus, jotka ovat tärkeimpiä toimintamuotoja. Monissa seurakunnissa nuorisotyöntekijät ovat jo nyt ylityöllistettyjä. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 67.) Pohdimme, että seurakunnassa olisikin ihanteellinen tilanne, jos nuorelle jo pitkältä ajalta tuttu nuorisotyönohjaaja voisi olla saattelemassa nuorta itsenäiseen elämään järjestämällä heille omaa toimintaa. Todellisuudessa resurssit eivät kuitenkaan usein tähän anna mahdollisuuksia, vaan itsenäistyvien nuorten toiminta voi jäädä perusnuorisotyön jalkoihin eikä voimia ja aikaa itsenäistyvien nuorten toiminnalle enää ole.

Hauta-aho ja Tornivaara (2009, 67) muistuttavat, että itsenäistyvän nuorenkin kohtaaminen vaatii valmiutta kohdata jo aikuistumisen elämänskysymyksiä, sillä itsenäistyvän nuoren elämäntilanne on huomattavasti erilainen kuin 15-vuotiaan rippikoululaisen. Nuorisotyön ammattilaiset ovat omimmillaan nuorten kanssa. Lisäksi vuosi toisensa jälkeen nuorisotyön on suunnattava voimavaransa uuteen ikäluokkaan rippikoulun ja isosten parissa. Tulevina nuorisotyönohjaajina mietimme, että oma koulutuksemme keskittyy lapsiin, nuoriin ja kasvatukseen vahvasti ja tämä on todella tärkeää. Kuitenkin kun pohdimme eväitä itsenäistyvän ja aikuistuvan nuoren kohtaamiseen ja tukemiseen seurakunnan työssä, päädyimme siihen, että lisäkoulutus nuorista aikuisista, heidän tarpeistaan ja toiveistaan olisi hyödyllistä. Itsenäistyvien nuorten kohtaamiseen koulutuksemme ja elämäkokemuksemme vielä tällä hetkellä riittää, mutta koko nuorten aikuisten kirjavaa ja laaja-alaista kenttää meidän on mahdotonta hallita nuorisotyön ammattilaisena. Niinpä nuorisotyönohjaajan tulisi halutessaan saada lisäkoulutusta nuoriin aikuisiin liittyen tai sitten heidän kohtaamisensa ei ole meidän tehtävämme ammattilaisena. Vastuu siirtyneekin enemmän aikuistyön työalalle ja työntekijöille.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon sisällä ja sen kanssa yhteistyössä toimii myös useita erilaisia kristillisiä opiskelijajärjestöjä. Näitä ovat ainakin seuraavat järjestöt: Körttiopiskelijat, Evankeliset opiskelijat, Kansan Raamattuseuran opiskelijat, Suomen Kristillinen Ylioppilasliitto, Opiskelija- ja Koululaislähetys, Kansanlähetyksen opiskeli-

jat ja Opiskelijoiden Lähetysliitto. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.a.) Kirkossa tehdään myös työtä erilaisissa oppilaitoksissa ja kohdataan siellä itsenäistymässä olevia nuoria ja muita nuoria aikuisia. Oppilaitoksessa saattaa esimerkiksi olla oppilaitospappeja. He ovat seurakunnan työntekijöitä, jotka palvelevat erityisesti opiskelijoita ja oppilaitosten henkilökuntaa ammatillisissa oppilaitoksissa, ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa eri puolilla Suomea. heidän työhönsä kuuluvat esimerkiksi vastaanotot oppilaitoksissa ja sielunhoidolliset keskustelut. Aina papin kanssa luottamuksella käsitellyt kysymykset eivät liity hengelliseen elämään, arkisistakin asioista voidaan keskustella. Pappien työhön kuuluu lisäksi erilaisten ryhmien vetäminen, työyhteisö- ja kriisi-työ, kirkolliset toimitukset, jumalanpalvelukset, retriitit ja muut tapahtumat. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.b.) Omalta osaltaan nämä järjestöt ja kirkon oppilaitostyö kohtaavat monia opiskelijoita ja nuoria aikuisia toimintansa kautta. Itsenäistyvät nuoret ovat kuitenkin usein liian nuoria opiskelijatoimintaan eikä se useinkaan vielä tavoita heitä parhaalla mahdollisella tavalla. Paikallisseurakunnalla on parhaimmat väylät ja keinot tavoittaa itsenäistymässä olevia nuoria toimintaansa. Oppilaitostyötä puolestaan ei ole olemassa kaikissa oppilaitoksissa, joten kaikkia itsenäistymässä olevia nuoria ei tätäkään kautta pystytä tavoittamaan.

Jotta kirkko voisi paremmin saavuttaa itsenäistyviä nuoria, jotka ovat nuoren aikuisuuden kynnyksellä, täytyy sen Halmeen (2006, 354–356) mukaan kiinnittää huomiota ainakin seuraaviin asioihin. Rippikoulun ja seurakunnan tulee antaa eväitä myös myöhemmälle seurakuntayhteydelle. Asiat tulee käsitellä tavalla, joka kestää kritiikin myös kymmenen vuotta myöhemmin. Nuoren aikuisten todellinen määrä tulee näkyä seurakuntien osallistumisessa ja toiminnassa. Seurakuntaan muuttavat on myös huomioitava nykyaikaisella ja kiinnostavalla tavalla ja elämänvaiheen muutos antaa mahdollisuuden persoonalliseen kontaktiin. Seurakunta voisi liittyä muuttajien elämään aktiivisesti esimerkiksi kodin siunaamisen kautta. Nuorille aikuisille ja myös itsenäistyville nuorille tärkeitä elämänalueita ovat identiteettiin, parisuhteeseen ja perheeseen sekä yhteisöön ja vaikuttamiseen liittyvät kysymykset. Heidän maksamille kirkollisveroilta kirkon on annettava välitöntä vastinetta heille, mutta samalla kirkon tulee korostaa kirkon jäsenten tukevan kirkon monipuolista toimintaa eri-ikäisten ihmisten hyväksi. Kirkko on rakentanut suomalaista yhteiskuntaa ja kulttuuria ja säilyttää sitä myös omalta osaltaan edel-

leen. Itsenäistyville nuorille aikuisille suunnattua parisuhdetoimintaa tulee myös määrätietoisesti kehittää ja käyttää myös mahdollisuutena kohdata nuoria aikuisia.

4.3 Nykypäivän haasteet

Itsenäistyvien nuorten toiminnalle seurakunnassa löysimme monenlaisia haasteita. Yksi niistä on seurakunnan toiminnan tietty lokeromaisuus. Tällä hetkellä kirkossa todellisuutta on elämänkaarimallin mukaan ikäryhmiin laatikoitu työalaorganisaatio. Malli ei kuitenkaan palvele itsenäistyvää nuorta (aikuista) parhaalla mahdollisella tavalla. Ennen pitkään he väistämättä ”kasvavat ulos” nuorisotyöstä ja tämän vuoksi onkin äärimmäisen tärkeää miettiä, miten heidät otetaan vastaan aikuisen seurakuntalaisen rooliin. Yhteistyö nuorisotyön ja muiden työmuotojen kesken on oleellista. Muutoksen täytyy kuitenkin lähteä seurakunnan johdon tasolta. On tärkeää, että kirkkoherra ja johtavat luottamushenkilöt ymmärtävät eri kohderyhmien tarpeet sekä tiedostavat kehittämistyön tärkeyden. Muutos ei saa supistua siihen, että muutetaan yhden nuorisotyönohjaajan tai papin virkapainotusta, vaan tarvitaan laajempaa keskustelua, strategista suunnittelua sekä yhteistyötä ja luovuutta tukevaa näkyä. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 66–68.)

Vakavasti pohdimmekin, että jos nuorisotyönohjaajan vastuulle laitetaan myös itsenäistyvien nuorten toiminta, ei voida mitenkään velvoittaa häntä hoitamaan myös kaikkia muita ikäryhmiä varhaisnuorista rippikouluun ja isoskoulutuksesta vanhempiin nuoriin. Mietimme paljon myös Hauta-ahon ja Tornivaaran mainitsemaa jaottelua elämänkaarimallin mukaisesti ikäryhmiin seurakunnan toiminnassa. Tiedostamme, että tarjoamalla itsenäistyville nuorille, väliinputoajaryhmälle, omaa toimintaa seurakunnassa hajautamme entisestään seurakunnan toimintaa eri ikäryhmille. Kuitenkin tämä saattaa olla ainoa mahdollisuus keskittyä itsenäistyvän nuoren omalaatuisiin elämänskysymyksiin. Mielestämme yhteistyö nuorisotyön ja (nuorten) aikuisten työn työalojen kesken tulee olla tiivistä ja konkreettista. Tällöin itsenäistyvä nuori tekee matkaa ikään kuin sillalla nuorisotyön maalta kohti aikuistyön manteretta turvallisessa matkaseurassa.

Erityisesti nuorten aikuisten eroaminen kirkosta on puhuttanut viime vuosina laajasti. Kuten jo toisessa pääluvussamme mainitsimme, esimerkiksi vuonna 2006 20–39-

vuotiaita nuoria aikuisia oli 70 % kirkosta eronneista. (Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinto 2007, 16–18). Vaikka kirkosta eroaminen on edelleen vilkasta, olemme itse kuitenkin tulkinneet viime vuosien pahimman piikin kirkosta eroamisissa nuorten aikuisten osalta olevan jo ehkä taittumassa. Lieneekö syynä tähän se, että nuorille aikuisille on jo havahduttu tarjoamaan erilaista toimintaa seurakunnassa? Kuitenkaan mihinkään lopullisiin hurraa-huutoihin ei voida tuudittautua. Opinnäytetyöprosessimme aikana lokakuussa 2010 Yle järjesti kanavallaan keskusteluillan liittyen homoihin. Tämä ilta keskusteluineen sai aikaan valtaisan piikin kirkosta eroamiseen ja kirkosta erosi yli 40 000 jäsentä (Kotimaa 2010). Emme tietenkään varmuudella voi tietää, keitä nämä kirkosta eronneet olivat, mutta ounastelemme, että nuoria aikuisia on luultavasti ollut melko runsaasti tässä eronneitten joukossa. Tästä seuraa se, että nuoria aikuisia on paljon saavutettavina. Heidän joukkonsa on hyvin kirjava ryhmä ja uusia nuoria aikuisia kasvaa koko ajan lisää. Kirkkoon sitoutumisen haaste on edelleen ajankohtainen myös nykypäivänä ja tulevaisuudessa. Itsenäistyville nuorille järjestetty toiminta on ensimmäinen ja luonnollinen askel kohti nuorten aikuisten tavoittamista ja kirkosta eroamisen ennaltaehkäisyä.

Halme (2006, 345) ajattelee, että jotta nuorten aikuisten kanssa on mahdollista löytää kirkossa keskusteluyhteys, edellytyksenä täytyy olla se, että heidän kysymyksensä ja ajatusmaailmansa otetaan huomioon. Perustavaksi lähtökohdaksi työssä on otettava sitoutuminen vuorovaikutukseen, jossa kristillinen sanoma ja nuorten aikuisten elämä ovat keskenään dialogissa. Elävä ja syvälinen analyysi tämän hetken tilanteesta ja pureutuminen kristilliseen tilanteeseen ovat tarpeen. Kristillisen uskon tulkinta ja sovellus nuorten aikuisten maailmassa syntyy tästä vuorovaikutuksesta. Täytyy mennä perusteisiin asti ja kysyä itsenäistyvien nuorten ja nuorten aikuisten tärkeitä elämäkysymyksiä ja etsiä Raamatun ja kristillisen uskon keskeistä merkitystä nykyajan maailmassa. Mielestämme kirkon haasteena onkin erityisesti kristillisen kielenkäytön ja kulttuurin irtautuminen nuorten aikuisten elämästä ja kielenkäytöstä. Monet kristilliset käsitteet eivät vain aukene nykypäivän nuorelle aikuisellekaan. Olemme Halmeen kanssa samaa mieltä siitä, että tärkeitä kysymyksiä itsenäistyvien nuortenkin kannalta on käsiteltävä yhdessä heidän kanssaan ja juuri siinä kontekstissa, jossa he elävät ja sillä kielellä, jolla he kommunikoivat. Liiallisuuksiin ei kuitenkaan pidä mennä näissäkään kysymyksissä eli pitää mielestämme hyväksyä se, että kristinuskon perimmäiset kysymykset ovat jokai-

selle ikäryhmälle ja ihmiselle yhtä ainutlaatuisia. Tämä tulee muistaa myös nuorten aikuisten toiminnassa seurakunnassa.

Petterssonin (2006; 79, 82) mielestä kirkon tulisi olla toiminnassaan myös asiakaslähtöisempi eli esimerkiksi toimintaa nuorille aikuisille, itsenäistyville nuorille tulisi suunnitella heidän ehdoillaan, lähtien heidän todellisuudestaan ja tarpeistaan käsin. Ymmärrämme Petterssonin ajatukset siitä, että toimintaa nuorille aikuisille tulee suunnitella heidän elämäntilanteeseensa vahvasti liittyen. Mielestämme kuitenkin kirkon jäsenyys ei saisi nuorille aikuisillekaan näyttäytyä ensisijaisesti asiakassuhteena, jossa jäsen saa maksua vastaan juuri hänelle sopivia palveluita. Kirkon jäsenyys on ensisijaisesti kuulumista kristilliseen yhteisöön, jossa yksilön hengellisiin tarpeisiin vastataan Jumalan Sanalla ja todellinen Kristuksen kirkko ei rajoitu mihinkään ihmisistä lähtöisin oleviin jäsenkirjoihin. Kristuskaan ei kutsunut yhteyteensä kannattajia vaan seuraajia.

Petterssonin (mt.) mukaan nuoret aikuiset tulisi myös tavoittaa juuri siellä missä he jo ovat ja toimivat, esimerkiksi oppilaitoksissa, työpaikoilla ja kauppakeskuksissa eli kirkon tulisi jalkautua ja verkostoitua vielä paremmin. Kirkon tulisi myös näkyä julkisuudessa myönteisemmässä valossa eli korostaa suvaitsevaisuutta kirkon sanomassa (mt. 79, 82.) Itse ajattelemme kuitenkin, että kirkko ei kuitenkaan saisi olla liian ihmisiä kosiskeleva kannanotoissaan, vaan pysyä uskollisena omalle sanomalleen. Jalkautuminen sinne missä ihmiset ovat ja verkostoituminen eri tahojen kanssa ovat kirkon toiminnassa kuitenkin elinehtoja ja nykyään jo välttämättömiä. Esimerkiksi internetin monet eri sivustot tarjoavat kirkon työntekijöille väylän kohdata varsinkin nuoria aikuisia. Tällä hetkellä kirkossa toimiva Hengellinen elämä verkossa -hanke on jo hyvä alku ja osoitus kirkon jalkautumisesta.

5 TAPIOLAN SEURAKUNTA

Työelämäyhteydeksemme opinnäytetyöhömmе mukaan lähti Tapiolan seurakunta Espoosta, jossa sitten kokeilimme produktimme toimivuutta kohderyhmällemme. Tapiolan seurakunta on aloittanut toimintansa 1. toukokuuta vuonna 1960 ja Tapiolan kirkko on vihitty käyttöön vuoden 1965 lopulla. (Ojanen 1990, 186; 201). Seurakunnan alueeseen kuuluvat alueet ovat Laajalahti, Mankkaa, Otaniemi, Pohjois-Tapiola, Sepänkylä, Tapiola ja Westend. Kaikki nuorisotyön ja nuorten aikuisten työ tapahtuu Tapiolan kirkolla. (Salmensaari 2010.) Tapiolan seurakuntaan kuului vuonna 2009 hiukan vajaa 24 000 läsnä olevaa jäsentä ja työntekijöitä kyseisenä vuonna koko seurakunnassa oli 62 henkilöä (Tapiolan seurakunnan toimintakertomus 2009, 3). Seurakunnassa on tällä hetkellä viisi nuorisotyönohjaajan virkaa ja lisäksi neljän papin työnkuvaan kuuluu jokin nuorisotyön alue. (Salmensaari 2010).

Tapiolan seurakunnan nuorisotyö koostuu pitkälti vahvasta rippikoulu- ja nuorisotyöstä. Eri-ikäisiä nuoria on mukana seurakunnan toiminnassa rippikoulun jälkeen ainakin satakunta. Rippikoulu- ja isoskoulutustyö tavoittavatkin nuoria tehokkaimmin ja ovat väylänä seurakuntaan. Monenlaisia muitakin väyliä tavoittaa nuoria on, mutta niiden tavoitavuutta ilman isoskoulutusta olisi vaikea sanoa. Kerran viikossa nuorille pidetään kirkolla omia nuorteniltoja ja isoskoulutuksella on myös vahva jalansija nuorten toiminnassa. Myös leirit ja retket kuuluvat nuorisotyöhön. Itsenäistyville nuorille ei ole aikaisemmin järjestetty juuri heille suunnattua toimintaa. Haasteena seurakunnan nuorisotyössä onkin yhden työntekijän mukaan ainakin se, että laadukas ja laaja perustyö kuluttaa kaikki resurssit. Perustyö murentuu, jos lähtee vastaamaan muihin kuin perustyön haasteisiin (Salmensaari 2010.) Keväällä 2010 itsenäistyville nuorille järjestämämme produktiimme liittyvät Oman itsenäisen elämän askeleet -illat olivat siis omalta pieneltä osaltaan muistuttamassa itsenäistyvien nuorten omista tuentarpeista ja mahdollisuudesta huomioida myös heitä seurakunnan järjestämässä toiminnassa.

Nuorille aikuisille Tapiolan seurakunnassa on järjestetty omia raamattuopetus- ja rukousiltoja ja Virtaa välillämme -parisuhdekurssi vapaaehtoisten nuorten aikuisten toimesta. Myös retkitoimintaa heidän kanssaan on järjestetty. Nuorille aikuisille on myös jär-

jestetty Pop-messuja Tapiolan kirkossa. Tapiolan seurakunnalla on Otaniemessä sijaitsevassa Teekkarikylässä myös yhteistyötä Ristin kiltä -opiskelijayhdistyksen kanssa. (Tapiolan seurakunnan toimintakertomus 2009, 14–15.) Seurakunnan alueella sijaitseekin useita korkeamman asteen oppilaitoksia, joten alueella on paljon kohderyhmäämme kuuluvia itsenäistyviä nuoria sekä nuoria aikuisia. (Salmensaari 2010).

6 PIENISTÄ PALOISTA SUUREKSI KOKONAISUUDEKSI

6.1 Opinnäytetyöprosessin kulku

Opinnäytetyöprosessimme on lähtenyt liikkeelle varsinaisesti tammikuussa 2010, vaikka aiheemme ja kohderyhmämme olimmekin jo valinneet syksyllä 2009. Syksyn 2009 kumpikin meistä oli monikulttuurisuusharjoittelussa ulkomailla, joten opinnäytetyömme oli vasta ideana mielessämme. Tammikuussa 2010 kokosimme sitten omia ajatuksiamme yhteen ja aloimme miettiä sopivaa työelämätahoa. Seppänen oli tehnyt yhden harjoittelunsa Tapiolan seurakunnan nuorisotyössä, ja niinpä tiedustelimmekin kyseisen seurakunnan halukkuutta tarjota meille mahdollisuutta testata tuottamaamme opinnäytetyöproduktiamme, materiaalia itsenäistyvien nuorten toimintaan. Tapiolan seurakunnan nuorisotyöntekijät lähtivät mukaan yhteistyöhön ja allekirjoitimme sopimuksen opinnäytetyöyhteistyöstä Tapiolan seurakunnan nuorisotyönohjaajan kanssa helmikuussa 2010. Tästä alkoi sitten kiivas materiaalin työstäminen järjestämiimme kevään kokoon-tumisiin.

Tapiolan seurakunta levitti nuorisotyön toiminnassaan kohderyhmälle tekemäämme mainosta (ks. liite 1) kevään illoista. Tämä mainonnan onnistuminen toi työskente-lyymme pientä jännitystä, koska emme tienneet, lähtisikö nuoria mukaan heille järjes-täämme uudenlaiseen toimintaan. Suuri haaste olikin iltojen mainostus kohderyhmäl-le. Mitkä ovat ne väylät ja verkostot, joissa mainostaminen kannattaa ja tavoittaa mah-dollisimman hyvin kohderyhmänsä? Ainakin sosiaalisen median monet väylät on otet-tava tehokkaaseen käyttöön ajatellessa myös itsenäistyviä nuoria. Myös seurakunnassa jo valmiina olevia nuorisotyönverkostoja ja toimintamuotoja kannattaa mainostuksessa käyttää luonnollisesti hyödyksi. Tietyille kohderyhmälle uudenlaisen työmuodon aloit-tamisessa mainostuksen rooli on aina ratkaisevan tärkeä, ja myös me saimme huomata tämän. Onneksi nuoria kuitenkin osallistui toimintaan ja saimme kokeilla materiaalim-me toimivuutta oikean kohderyhmän parissa jo työstämisvaiheessa.

Opinnäytetyöprosessimme ja materiaalipaketin luomistyön aluksi koetimme ensiksi hahmottaa ja kuulostella tarkasti niitä kohderyhmällemme ajankohtaisia aiheita, teemo-

ja, kysymyksiä ja elämäntilanteita, joihin seurakunnan heille suunnatussa toiminnassa voitaisiin keskittyä ja tuottaa materiaalia opetuskokonaisuuksien muodossa hyödyntämällä seurakunnan kokoavaa toimintaa. Palaute materiaalistamme ja järjestämistämme illoista omalta osaltaan tuli muokkaamaan lopullista versiota siitä, ja tarkoituksenamme olikin, että lopullinen versio materiaalipaketista olisi mahdollisimman käyttökelpoinen työväline seurakunnan nuoris-, opiskelija- ja nuorten aikuisten työhön.

Pidimme neljä Oman itsenäisen elämän askeleet -iltaa Tapiolassa huhti-toukokuussa 2010. Keräsimme illoista palautetta eri tahoilta ja arvioimme myös itse iltojen sisältöjen toimivuutta. Kesällä työskentelimme molemmat itsenäisesti kirjoja lukien ja tietopohjaa työhömmе rakentaen. Syksyllä kirjoitimme opinnäytetyömme teoreettisen viitekehyksen ja viimeistelimme tuottamamme materiaalin itsenäistyvien nuorten toimintaan. Syksyllä työstimme lisäksi produktiimme kaksi uutta aihekokonaisuutta, jotka käsitelivät mediaan liittyviä asioita ja itsenäistyvän nuoren vaikuttamisen ja osallisuuden kysymyksiä omassa elämässään. Koko opinnäytetyömme valmistui ajallaan marraskuussa 2010.

6.2 Produktin työstäminen

Opinnäytetyömme on luonteeltaan produktio, jonka tuotoksena eli produktina on materiaalipaketti itsenäistyvien nuorten parissa tehtävään työhön seurakunnassa. Materiaalipaketissamme käsitellään erilaisia itsenäistyvien nuorten elämään olennaisesti liittyviä aiheita ja asioita. Seurakunnan toiminnassa materiaalipakettiamme voidaan hyödyntää nuorisotyön kokoavassa toiminnassa, kuten esimerkiksi kohderyhmälle suunnatuissa nuortenilloissa, viikonloppuleirinä, kurssimuotoisesti. Produktin työnimeksi valittiin alustavasti Elämän eväitä - K18-materiaali seurakunnan nuorisotoiminnassa toteutettavaksi eri tavoilla. Lopullinen nimi, K-18 Kohti omaa elämää -materiaalipaketti itsenäistyvien nuorten toimintaan, muotoutui prosessin kuluessa.

Ideanamme oli, että joka kokoontumiskerralla käsitellään nuorten kanssa yhdessä jotain itsenäistyvän nuoren elämään läheisesti liittyvää ja ajankohtaista aihepiiriä. Tällaisia aihepiirejä olivat esimerkiksi muutto omaan asuntoon ja opiskelemaan lähteminen, nuo-

ren omat unelmat, toiveet, pelot, johdatuksen ja kutsumuksen kyseleminen, erilaiset ihmissuhteet ja niiden mukanaan tuomat haasteet, oman opiskelurytmin ja jaksamisen löytyminen ja tukeminen sekä työn ja vapaa-ajan sopiva rytmittäminen. Myös seurakunnan tuen ja hengellisen kodin merkitystä käsiteltiin kokoontumiskerroilla.

Tavoitteenamme oli suunnitella tarvittavaa materiaalia ja työ- ja apuvälineitä jokaiselle kokoontumiskerralle. Halusimme testata tekemäämme materiaalia itse, ottaa vastaan palautetta eri tahoilta ja sen pohjalta työstää materiaalia edelleen toimivampaan suuntaan. Tämä lopullinen materiaalipaketti on liitteenä opinnäytetyössämme (ks. liite 2).

6.2.1 Oman itsenäisen elämän askeleet -illat Tapiolan kirkolla

Saimme mahdollisuuden testata tekemäämme K-18 KOHTI OMAA ELÄMÄÄ -materiaalipakettia itsenäistyvien nuorten toimintaan järjestämällä Tapiolan kirkolla Oman itsenäisen elämän askeleet -iltoja (ks. liite 1) kohta itsenäistymässä oleville noin 18-vuotiaille nuorille. Kaiken kaikkiaan järjestimme neljä iltaa, joihin enimmillään osallistui kuusi nuorta ja me kaksi ohjaajaa. Iloksemme kaikissa järjestämässämme illoissa kuitenkin oli kävijöitä ja heidän määränsä lisääntyi kerta kerralta puskaradion kiiriessä nuorten keskuudessa. Nuorten pieni määrä ei mielestämme ollut mikään ongelma. Työskentelyt soveltuivat pienryhmän lisäksi toteutettaviksi myös vain muutaman osallistujan kesken. Nuoret myös sitoutuivat iltoihin hyvin ja selvästi halusivat olla aktiivisesti mukana heille suunnatuissa illoissa. Tämä sanaton palaute omalta osaltaan antoi meille motivaatiota materiaalin tekemiseen: nuorille järjestämällämme toiminnalla sisältöineen oli heille oikeasti merkitystä. Koimme, että tekemämme materiaalipaketti ja sen testaaminen Tapiolan seurakunnan nuorisotyössä oli antoisaa ja palkitsevaa juuri nuorten välittömän ja tyytyväisen oloisen palautteen vuoksi.

Jokaisella järjestämällämme illalla käsitelimme eri asioita itsenäistyvän nuoren elämään liittyen. Olimme nimenneet illat aihepiiristä nousevilla nimillä. Neljän ensimmäiseksi mainitun materiaalipaketin aihepiirit ja niihin tekemäämme materiaalia testasimme nuorille järjestämässämme illoissa Tapiolan kirkolla. Seuraavaksi esittelemme iltojen ja

aihekokonaisuuksien nimet, aihepiirit ja sisällöt. Kokonaisuudessaan materiaalipaketti löytyy liitteestä 2.

Oma pää ja sydän täynnä unelmia, kutsumusta vai johdatuksen sivumakua? -illassa käsiteltiin oman opiskelupaikan ja ammatin löytymistä sekä omia unelmia ja tavoitteita kutsumuksen ja johdatuksen näkökulmista. Aihetta lähestyttiin muun muassa unelmataulun avulla ja raamattuopetuksessa mietittiin, mitä ovat johdatus ja kutsumus.

Kotipesän jäädessä taakse... -illassa käsiteltiin muuttamista omaan kotiin ja opiskelemaan lähtemistä sekä itsenäistymistä, opintotuen yms. hakemista, oman (koti)talouden hallinnan opettelua ja suunnittelua. Aihetta lähestyttiin muun muassa tapauskertomusten ja väittämätöskentelyn kautta.

Jaksa, jaksa, paina ja purista – vai jaksanko sittenkään? -illassa keskityttiin vapaaajan ja opiskelun ja työn välisiin ristiriitoihin/tasapainotteluun oman jaksamisen ja hyvinvoinnin näkökulmista katsoen. Aihetta lähestyttiin muun muassa rentouttavalla hartaushetkellä ja miettimällä omia vinkkejä kiireen kesyttämiseen. Raamattuopetuksessa tarkasteltiin erityisesti levollisuuden, huolettomuuden ja elämäntärkeysjärjestyksen näkökulmia kristityn elämässä.

Yksin, kaksin vai kimpassa? – ihmissuhteiden koukeroissa -illassa käsiteltiin erilaisiin ihmissuhteisiin liittyviä asioita sekä sosiaalista verkostoitumista. Aihetta lähestyttiin muun muassa tuomilla esiin erilaisia näkökulmia yhteiseen keskusteluun ja pohdintaan sekä tarkastelemalla Raamatun näkökulmia ihmissuhteissa elämiseen.

”Älä usko mitään, mikä ei ole totta!” – mediamyllyn pyöryksessä -aihekokonaisuudessa käsitellään mediaa ja sen sisältöjä eri näkökulmista. Tarkoitus on pyrkiä herättelemään itsenäistyvän nuoren ajatuksia aiheeseen liittyen. Aihetta lähestytään muun muassa miettimällä omia median käyttämisen tottumuksia ja median antamaa kuvaa eri asioista sekä tutkailemalla erilaisia mainoksia ja niiden antamia viestejä.

Ajatuksesta vaikutukseen ja vaikuttamiseen -aihekokonaisuudessa käsitellään itsenäistyvän nuoren erilaisia mahdollisuuksia vaikuttaa ja olla aktiivinen ja osallinen

ympäröivässä maailmassa ja nuoren ympäristössä. Aihetta lähestytään muun muassa miettimällä omia kulutustottumuksia kulutustottumustestin kautta ja löytämällä konkreettisiakin tapoja vaikuttaa omassa arkipäivän elämässä eri tilanteisiin.

Pitämissämme illoissa toistui joka kerralla samankaltainen rakenne. Aloitimme lyhyellä alkuhartaudella, josta siirryimme kunkin illan aiheeseen lämmittelyosion kautta. Jokainen kokoontumiskerta päättyi myös yhteiseen, alkuhartautta pitempään loppuhartauteen. Aiheen käsittelyssä käytimme erilaisia tapoja ja menetelmiä ja pyrimme käsittelemään asioita eri näkökulmista. Vuorisen (1997, 55) mielestä on välttämätöntä vaihdella työtapoja silloin, kun työskentelyn tavoitteet koskevat koko ihmistä, ymmärrystä, tunteita ja taitoja. Tämän vuoksi mekin halusimme tietoisesti kokeilla ja vaihdella eri työskentelymenetelmiä illoissa. Myös jo materiaalipaketin suunnitteluvaiheessa pidimme tavoitteenamme, että siinä on edustettuna erilaisia menetelmiä ja tapoja käsitellä aihetta.

Esimerkiksi tapauskertomusmenetelmässä, jota mekin illoissa hyödynsimme, nuorille annetaan mahdollisuus samastua tarinan henkilöihin. Keskustelua käydään tapauskertomuksen herättämistä ajatuksista ja kysymyksistä sekä etsitään niihin vastauksia. Tapauskertomuksissa nuorten ei tarvitse kertoa itsestään suoraan, vaan välillisesti ottamalla kantaa kertojan tarinaan. (Vuorinen 1997, 140.) Käytimme myös kollaasimenetelmää illoissa, joka on Vuorisen (mt. 158) mukaan hyvä aktivointikeino. Kollaasi on paperille tai pahville tehty sommitelma, jossa on käytetty apuna erilaisia materiaaleja: esimerkiksi lehtien kuvia, mainoksia, luonnonmateriaaleja. Se sopii kaikentasoisille nuorille, koska on tekniikaltaan helppo. Kollaasi on erinomainen keskustelun virittäjä. (Vuorinen 1997, 158.)

Mikään käyttämistämme työskentelymenetelmistä ei jäänyt irralliseksi osaksi tai puuhasteluksi, vaan jokaisen toiminnallisen menetelmän tavoitteena oli herättää keskustelua, erilaisia ajatuksia ja näkökulmia. Keskustelu olikin merkittävässä osassa kaikissa pitämässämme illoissa. Tiedostimme sen, että nuorten ensisijainen tarve on saada tietoa ja vertaistukea käsittelemistämme aihepiireistä, ja niinpä mielestämme erilaiset toiminnalliset menetelmät yhdessä keskustelun kanssa toimivat paremmin kuin hyvin. Viimeisellä kokoontumiskerralla Tapiolassa jaoin toimintaan osallistuville nuorille todis-

tukset, pienet muistokortit ja hemmottelimme heitä tarjoiluilla. Heille antamamme todistus löytyy liitteestä 3.

6.2.2 Saamamme palaute ja sen vaikutus työskentelyyn

Toiminnan jatkuva kehittäminen, palautteen hankkiminen sekä tuotoksen työstäminen sen pohjalta ovat keskeinen osa ammattilaisen toimintaa. Opinnäytetyöprosessimme alusta lähtien meille on ollut selvää, että haluamme saada tekemästämme materiaalista palautetta mahdollisimman paljon ja monipuolisesti, ja sen pohjalta kehittää materiaaliamme mahdollisimman toimivaksi ja työelämää palvelevaksi kokonaisuudeksi. Niinpä jokaisen iltamme sisällöistä ja menetelmistä keräsimme nuorilta kirjallista palautetta. Helpottamaan nuorten palautteen antoa meille he saivat vastata nimettömästi kolmen apukysymyksen avulla: 1. Mikä oli hyvää illassa? 2. Missä olisi kehitettävää? ja 3. Kerro ideoita ja toivomuksia seuraaviin kertoihin.

Saimmekin nuorilta palautetta, joka oli enimmäkseen positiivista ja tyytyväisen oloista. Jäimme kuitenkin kaipaamaan yksityiskohtiinkin puretuvaa rakentavaa palautetta iltojen sisällöistä ja menetelmistä. Tämä olisi hyödyttänyt meitä prosessissamme enemmän, koska tällöin olisimme voineet muokata sisältöjä vielä enemmän kohderyhmämme kehittämisehdotusten mukaan. Syiksi tähän rakentavan palautteen puuttumiseen nuorilta arvelimmekin ainakin sen, että järjestämämme toiminta oli nuorille täysin uutta eikä vertailukohtia aiempaan toimintaan siis ollut. Myös aikaa antaa palautetta oli ehkä liian vähän jokaisen kokoontumisen lopuksi. Olimme kuitenkin tyytyväisiä nuorten antamiin ideoihin tulevia kokoontumisia varten. Nämä ideat omalta osaltaan olivat vaikuttamassa tulevisissa kokoontumisissa ja itse lopullisessa materiaalipaketissa.

Nuoret itse kuvailivat iltoja ja niiden sisältöjä tähän tapaan:

Oli taas mukavan rento tunnelma. Herätti ajatuksia nuo aiheet. Ehkä jopa saivat aikaan muutoksia minussa... (Nuori)

Monipuolisesti käsiteltiin aihetta ja edellisen palautteen toiveet oli tosi hyvin otettu huomioon. Tärkeä aihe, oli tosi hyvä, että sitä käsiteltiin. Paljon raamatunkohtia.(Nuori)

Pieni ryhmä oli toisaalta mukava, isommassa porukassa olisin varmasti ollut vielä hiljaisempi. Tehtävät olivat mukavan tuntuisia: enemmän kuin pintaraapaisuja, mutta eivät myöskään menneet liian henkilökohtaisuuksiin. (Nuori)

Nuorten lisäksi pyysimme palautetta kirjallisesti myös Tapiolan seurakunnan nuorisotyön tiimiltä. Halusimme tietää, miltä materiaalipaketti varsinaisen käyttäjän eli seurakunnan työntekijöiden silmin katsottuna näyttää. Toivoimme saavamme heiltä ensisijaisesti rakentavaa ja kriittistäkin palautetta, ja sitä myös saimme. Palautetta tuli kokoon-tumiskertojen sisällöistä, menetelmistä ja yleisestä ulkoasusta, joka ei tosin palautteenantovaiheessa ollut vielä saavuttanut lopullista muotoaan. (Tapiolan seurakunnan nuorisotyön tiimin henkilökohtainen tiedonanto 2010.) Työstimme lopullisen materiaalipaketimme palautteen ja oman harkintamme pohjalta.

Tapiolan seurakunnan työntekijöiden mielestä opinnäytetyömme aihe ja itse produkti on hyvin ajankohtainen ja perusteltu. Materiaalipaketissa on otettu huomioon monipuolisesti ja mielenkiintoisesti itsenäistyvän nuoren elämää koskettavia asioita. Saimme myös kiitosta rennosta ja nuorekkaasta tyylistä käsitellä asioita. Työntekijöiden mielestä aihepiirimme käsittelyssä näkyy sekä oman että toisten kantapäähän kautta opitun tuntu, ja se tuo aihepiirien käsittelyyn ehdottomasti siihen vaadittua todellisuus pohjaa.

Saimme työntekijöiltä (mt.) palautetta esimerkiksi siitä, tarvitseeko yhdellä kokoontumiskerralla pitää sekä alku- että loppuhartaus, mutta mielestämme kummankin hartauden pitäminen on luonteva tapa aloittaa ja lopettaa kokoontumiset ja samalla jokaisessa kokoontumiskerrassa on samankaltainen rakenne. Alkuhartauden ei ole tarkoitus myöskään olla kestoaltaan pitkä, vaan vain pieni hiljentyminen työskentelyn käynnistämiseksi.

Työntekijät (mt.) painottivat antamassaan palautteessa, että materiaalipaketti kannattaa jäsenellä todella huolellisesti. Näin varmistetaan, että materiaalipakettia on helppo käyttää työvälineenä. Olimme tästä samaa mieltä työelämätahon kanssa ja muokkasimme jäsentelyä entistä selkeämmäksi. Materiaalipaketin alkuun lisäsimme saatekirjeen seurakunnan työntekijälle, sisällysluettelon ja jokaiseen aihekokonaisuuteen johdantotekstit sekä ohjaajalle että nuorelle.

Kävimme työntekijöiden kanssa keskustelua myös materiaalipaketin laajuudesta. Työntekijät antoivatkin palautetta siitä, että se on eri aihekokonaisuuksista rakentuva kattava paketti itsenäistyvien nuorten toimintaan seurakunnassa (mt.) Erilaisia ideoita ja lähestymistapoja materiaalipaketissa on paljon ja olemme myös itse tiedostaneet tämän. Idea kuitenkin on ollut alusta alkaen tehdä materiaalipaketti, josta sitä käyttävä voi valita, mitä kaikkea haluaa hyödyntää ja millaisessa toimintamuodossa sekä millä aikataululla.

6.3 Opettavainen opinnäytetyöprosessi

Opinnäytetyöprosessimme on nyt ohi ja niin materiaalipaketti itsenäistyvien nuorten toimintaan kuin opinnäytetyöraporttikin ovat valmiina. Koko prosessimme on edennyt hurjaa vauhtia jatkuvana nauhana opintojemme ohessa erityisesti viimeisen opiskeluvuotemme aikana. Prosessiamme kuvaavat mielestämme hyvin erityisesti seuraava luonnehdinta: tiukka aikataulutus, hyvä yhteistyö sekä keskenämme että työelämätahtomme kanssa ja motivoiva opinnäytetyöaihe. Tiukka aikataulutuksemme oli meille oikeastaan välttämättömyys, koska aiheemme valikoitui ja muotoutui vasta melko myöhään, vuoden 2010 alussa. Koska halusimme järjestää Oman itsenäisen elämän askeleet -illat jo keväällä, täytyi meidän työstää käyttökelpoista materiaalia niihin nopeassa tahdissa. Valmistimme tarvittavan sisällön menetelmineen aina yhdelle kokoontumiskerralle erikseen ja sitten kokeilimme niiden toimivuutta. Valmis produktimateriaalimme muodostui siis pala palalta valmiiksi kokonaisuudeksi. Myös opinnäytetyöraporttimme kirjoitimme tiiviissä aikataulutuksessa vuoden 2010 syksyllä. Ottaen edellä mainitut seikat huomioon selvisimme mielestämme koko prosessistamme todella hyvin, mutta opimme sen, että on hyvä aloittaa opinnäytetyöaiheen työstäminen heti kun se vain on mahdollista. Näin vältetään varmemmin liialta kiireeltä ja opinnäytetyön teoria ja viitekehys kulkevat luontevasti itse produktin rinnalla. Samalla varmistetaan, että opinnäytetyöllä on riittävästi aikaa hautua ja kypsyä.

Työskentelimme sekä yhdessä että erikseen ja jaoimme vastuualueita tasapuolisesti niin itse materiaalipaketin tuottamisessa kuin materiaalimme testaamisessa järjestämässämme illoissa. Myös itse raporttiosuutta olemme kirjoittaneet tasapuolisesti yhdessä ja erikseen. Pohjatyöskentelyä sekä itse materiaalipaketin tekemisessä että raportin kirjoittamisessa olemme ensin kumpikin tehneet erillämme ja tämän jälkeen olemme yhdessä muokanneet niistä vielä yhteensopivan kokonaisuuden. Koska työskentelymme yhdessä

koko prosessissa on ollut tiivistä, lopullisesta työstä on lähes mahdotonta eritellä, mitä kumpikin prosessin aikana on tehnyt. Jälkeenpäin ajateltuna olemme tehneet opinnäytetyötämme vähän liiankin tiiviisti yhdessä, sillä tämä työtapa vei aikaamme todella paljon ja työskentely oli sen takia myös melko hidasta. Jos nyt aloittaisimme opinnäytetyön tekemisen, jakaisimme vastuualueet hyvin selkeästi ja pitäytyisimme tiukasti niissä. Keskinäinen työskentelymme oli kuitenkin hyvää, toimivaa ja tehokasta. Opinnäytetyöparin merkitys koko prosessissa on ollut suuri ja antanut paljon positiivisia voimavaroja työn tekemiseen. Myös työelämätahon kanssa yhteistyö on ollut toimivaa koko ajan ja palaute siltäkin suunnalta produktiamme kohtaan on ollut positiivista ja kannustavaa.

Opinnäytetyöprosessimme on ollut meille raskas, mutta samalla rakas kokemus. Aiheemme on jaksanut kiinnostaa meitä koko ajan aktiivisesti, ja tämän takia olemme halunneet kiireidenkin keskellä tietoisesti käyttää prosessiin paljon aikaa ja priorisoida siihen. Aiheemme on vienyt sitä enemmän mukanaan, mitä enemmän sille on antanut aikaansa ja sydäntään. Omien kokemustemme pohjalta meillä oli halu luoda itsenäistyvien nuorten parissa toimiville seurakunnan työntekijöille uudenlaista ja käyttökelpoista materiaalia. Tietääksemme tällaista vastaavaa materiaalia seurakunnille ei ole aikaisemmin tehty, vaikka kokemuksemme mukaan sille on selkeästi tarvetta. Mielestämme onnistuimme luomaan monipuolisen ja toimivan materiaalin seurakunnan työhön: materiaalin sisällöt ovat keskeisiä itsenäistyville nuorille ja kokonaisuutena paketti on varsin kattava.

Yhtenä haasteena materiaalipakettimme työstämisessä oli se, miten siitä saisi riittävän selkeän ja työntekijän näkökulmasta helppokäyttöisen. Asiaa materiaalipaketissamme on paljon ja työskentelyt ja sisällöt ovat meille luonnollisesti jo tuttuja. Meidän täytyikin avata ohjeistuksemme ja sisältömme riittävästi, ajatellen erityisesti käyttäjää, joka tarttuu materiaalipakettiimme kenties ensimmäistä kertaa. Mietimme myös paljon sitä, miltä produktimme näyttäisi visuaalisesti, jotta siihen olisi mukava paneutua ja ottaa se käyttöön omassa työssään. Nykyisessä tietotulvassa ja kiireessä ovat myös visuaaliset näkökohdat tärkeitä, ja asioita arvioidaan pitkälti niiden ulkonäönkin perusteella. Mielestämme saimme aikaan varsin toimivan paketin annetussa ajassa. Materiaalipaketti olisi varmasti vieläkin visuaalisesti helppokäyttöisempi ja jäsennellympi, jos meillä olisi ollut tähän tarvittavia taitoja enemmän. Nyt jouduimme käyttämään paljon aikaa turhaan

säätämiseen, koska kumpikaan meistä ei osannut käyttää parhaalla mahdollisella tavalla tekstinkäsittelyohjelman eri mahdollisuuksia. Moni asia tehtiinkin kokeilemisen sekä yrityksen ja erehdyksen kautta.

7 SUUNTA ITSENÄISTYVIEN NUORTEN TOIMINTAAN

Opinnäytetyöprosessimme aikana meille entisestään kirkastui käsitys siitä, että itsenäistyville nuorille täytyy tarjota omanlaista toimintaa. Mielestämme seurakunnan täytyy löytää itsenäistymisen kynnyksellä olevat nuoret ja tarjota heidän elämäntilanteeseensa apua ja tukea. Heidän parissaan seurakunnassa tehtävä työ toimii sillanrakentajana nuorten siirtyessä nuorisotyön vastuulta aikuistyön piiriin. Olemme sitä mieltä, että onnistuimme luomaan omalta osaltamme yhden uuden toimintamallin ja -materiaalin, jota voidaan hyödyntää itsenäistyvien nuorten parissa tehtävässä työssä. Toivomme, että tekemämme toiminta ja materiaali luovat omalta osaltaan jatkuvuutta nuorisotyön sekä opiskelija- ja nuorten aikuisten työmuotojen välille. Samalla toivomme, että opinnäytetyömme kautta kirkossa havahduttaisiin näkemään itsenäistyvien nuorten tarpeet ja kysymykset toiminnassa ja vastaamaan rohkeasti niihin. Sillä, että panostetaan itsenäistyville nuorille järjestettyyn toimintaan, on varmasti vaikutusta myöhemmin nuorten aikuisten kirkkoon sitoutumisen määrässä ja laadussa.

Opinnäytetyöprosessimme kuluessa meille vahvistui karu totuus rippikoulun jälkeisen nuorisotyön ja toisaalta myös aikuistyön kattamattomuudesta, kun ajatellaan itsenäistyviä nuoria. Itsenäistyvät nuoret ovat selkeitä väliinputoajia seurakunnan toiminnassa. Rippikoulun jälkeinen nuorisotyö keskittyy isokoulutuksiin ja nuorteniltoihin, joiden sisällöt eivät enää vastaa itsenäistyvän nuoren noin 18-vuotiaan elämäntilanteeseen. Aikuistyöhön kuuluva nuorten aikuisten toiminta, jos sitä edes seurakunnassa on tarjolla, ei puolestaan vielä tavoita itsenäistymisen kynnyksellä olevaa nuorta.

Vakuutuimme myös siitä, että juuri seurakunnan kannattaa järjestää toimintaa itsenäistyville nuorille. Näemme tähän useita syitä, joihin opinnäytetyöprosessimme aikana törmäsimme. Ensinnäkin seurakunnan toiminnassa otetaan hyvin huomioon ja vakavasti ihmisen kokonaisvaltaisuus eli se, että ihminen on fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja hengellinen kokonaisuus. Materiaalipakettimme sisällöissä pyrimmekin ottamaan huomioon nuoren hyvinvoinnin kokonaisuutena. Toiseksi seurakunnan työntekijöillä on asiantuntemusta ja hyviä valmiuksia keskustella itsenäistyvän nuoren kanssa asioista sekä vetää heille suunnattua toimintaa. Kolmanneksi seurakunnan toiminnassa panoste-

taan paljon turvalliseen ja armolliseen ilmapiiriin. Niinpä nuoret saavat toiminnassa rohkaisua sekä työntekijän kautta uudessa elämäntilanteessaan että myös turvallista vertaistukea toinen toisiltaan, lähimmäiseltä lähimmäiselle -periaatteella. Neljänneksi itenäistyvä nuori kokee heille järjestetyn toiminnan kautta olevansa osallinen ja huomioitu seurakunnassa ja koko kirkossakin omassa elämäntilanteessaan. Tällöin seurakuntayhteys hänen elämässään myös jatkuu nuorisotyön toiminnasta eteenpäin ja kirkkoon kuulumisella on hänelle merkitystä.

Opinnäytetyötämme tehdessä meille nousi ajatus jatkotutkimusaiheesta. Mietimme, voisiko luomaamme materiaalia hyödyntää esimerkiksi opiskelujaan aloittaville opiskelijoille. Tällöin materiaalia voisi joutua muokkaamaan hieman juuri oppilaitoksen tarpeita ajatellen. Seurakunta voisi tällöin tehdä yhteistyötä oppilaitosten ja oppilaskuntien sekä tutortoiminnan kanssa. Tutkia ja kehittää voisi sitä, olisiko tällaiselle yhteistyölle ja materiaalimme hyödyntämiselle tarvetta ja kiinnostusta joissakin oppilaitoksissa? Ja jos olisi näin, millaisia muutoksia materiaalimme vaatisi, jotta se palvelisi oppilaitosta opiskelijoineen parhaalla mahdollisella tavalla?

8 KIITOS KAUNIS

Koko opinnäyteprosessimme on nyt ohitse. Prosessi on antanut meille ammatillisesti monia eväitä, joista on varmasti jatkossa hyötyä tulevissa töissämme kirkon ja sosiaalialan laajoilla työkentillä, erilaisissa työtehtävissä. Toivomme, että produktistamme olisi apua myös muille, jotka kokevat haluavansa tavoittaa ja kohdata itsenäistymässä olevia nuoria omassa työssään. Prosessimme kautta olemme oppineet työskentelemään pitkäjänteisesti ja kehittämään jatkuvasti omaa työtämme ja työskentelyämme. Olemme ymmärtäneet selkeästi sekä yhteistyön että sitoutumisen tärkeyden omassa tulevassa työssämme ammattilaisina.

Olemme kiitollisia, että opinnäytetyöprosessimme on nyt päättynyt. On aika siirtyä eteenpäin opiskeluista työelämään. Olemme kiitollisia siitä tuesta, avusta ja kannustuksesta, jota olemme saaneet opettajiltamme ja koko koulumme henkilökunnalta. Myös muiden opiskelijoiden antama vertaistuki on kantanut meitä eteenpäin, suuri kiitos heillekin! Työelämäyhteyttämme Tapiolan seurakuntaa haluamme myös kiittää lämpimästi hyvästä yhteistyöstä. Suurin kiitos kuuluu kuitenkin Kolmiyhteiselle Jumalallemme, Isälle, Pojalle ja Pyhälle Hengelle, jota ilman tätä opinnäytetyötä ei olisi alkuunkaan olemassa!

LÄHTEET

- Aapola, Sinikka & Ketokivi, Kaisa 2005. Aikuistumisen ehdot 2000-luvun yhteiskunnassa. Teoksessa Sinikka Aapola & Kaisa Ketokivi (toim.) Polkuja ja poikkeamia – Aikuisuutta etsimässä. Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 56. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 7–32.
- Cantell, Timo 2006. Nuorten aikuisten Kallio. Teoksessa Teija Mikkola, Kati Niemelä & Juha Petterson (toim.) Urbaani usko. Nuoret aikuiset, usko ja kirkko. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 12–22.
- Espoon seurakuntasanomat ESSE 26.8.2010. Pimeästä ihanaan perhe-elämään.
- Halme, Lasse 2006. Nuorten aikuisten haaste kirkolle – Johtopäätöksiä nuorten aikuisten projektista. Teoksessa Teija Mikkola, Kati Niemelä & Juha Petterson (toim.) Urbaani usko. Nuoret aikuiset, usko ja kirkko. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 342–356.
- Hauta-aho, Henna & Tornivaara, Sanna-Maaria 2009. Kirkosta kiinni! Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Kirkkohallitus. Kirkkopalvelut ry. Helsinki: Kirjapaja.
- Häyrynen, Yrjö-Paavo 2000. Koulutus ja ammattiura. Teoksessa Paula Lyytinen, Mikko Korhonen & Heikki Lyytinen (toim.) Näkökulmia kehityspsykologiaan – kehitys kontekstissään. 1.-4. painos. Helsinki: WSOY, 368–380.
- Kirkkohallitus/ Kasvatus ja nuorisotyö 2004. Jumala on. Elämä on nyt. Rakkaus liikuttaa. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lapsi- ja nuorisotyön missio, visio ja strategia 2010. Kirkkohallituksen julkaisuja 2004: 3. Helsinki.
- Ketokivi, Kaisa 2005. Aikuistumisen ja perheen perustamisen ristiriidat pidentyneessä nuoruudessa. Teoksessa Sinikka Aapola & Kaisa Ketokivi (toim.) Polkuja ja poikkeamia – Aikuisuutta etsimässä. Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 56. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 100–137.
- Kotimaa 2010. Homoillan jälkeen yli 40 000 eronnut kirkosta. Viitattu 23.11.2010. <http://www.kotimaa24.fi/uutiset/708-homoillan-jalkeen-kirkosta-eronnut-40-000>
- Kuusinen, Jorma 2000. Nuorten aikuisten kehitystehtävät, onnellisuus ja kehityksen hallinta. Teoksessa Paula Lyytinen, Mikko Korhonen & Heikki Lyyti-

- nen (toim.) Näkökulmia kehityspsykologiaan – kehitys kontekstissaan. 1.-4. painos. Helsinki:WSOY, 311–322.
- Mikkola, Teija 2006. Urbaanin nuoren aikuisen arvot. Teoksessa Teija Mikkola, Kati Niemelä & Juha Petterson (toim.) Urbaani usko. Nuoret aikuiset, usko ja kirkko. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 23–42.
- Niemelä, Kati 2003. Uskonnollisuus eri väestöryhmissä. Teoksessa Kimmo Ketola, Kimmo Kääriäinen & Kati Niemelä (toim.) Moderni kirkkokansa. Suomalaisen uskonnollisuus uudella vuosituhannella. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 82. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 187–220.
- Niemelä, Kati 2006. Nuorten aikuisten suhde kirkkoon. Teoksessa Teija Mikkola, Kati Niemelä & Juha Petterson (toim.) Urbaani usko. Nuoret aikuiset, usko ja kirkko. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 43–65.
- Nurmi, Jari-Erik 2000. Nuoruusiän kehitys: etsintää, valintoja ja noidankehiä. Teoksessa Paula Lyytinen, Mikko Korkiakangas & Heikki Lyytinen (toim.) Näkökulmia kehityspsykologiaan – kehitys kontekstissaan. 1.-4. painos. Helsinki:WSOY, 256–274.
- Ojanen, Eeva 1990. Espoon seurakuntahistoria. Espoon seurakunnat.
- Petterson, Juha 2006. Papisto, nuoret aikuiset ja kirkko. Teoksessa Teija Mikkola, Kati Niemelä & Juha Petterson (toim.) Urbaani usko. Nuoret aikuiset, usko ja kirkko. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 66–82.
- Raitanen, Marko 2001. Itsenäistyminen tietää köyhtymistä. Teoksessa Tapio Kuure (toim.) Aikuistumisen pullonkaulat. Nuorten elinolot -vuosikirja. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 16. Nuorisosiain neuvottelukunta, Nuora, julkaisuja 19. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Stakes. 97–108.
- Ruoppila, Isto 2000. Johdanto. Teoksessa Paula Lyytinen, Mikko Korkiakangas & Heikki Lyytinen (toim.) Näkökulmia kehityspsykologiaan – kehitys kontekstissaan. 1.-4. painos. Helsinki:WSOY, 290–296.
- Salmensaari, Seppo 2010. Pastori, Tapiolan seurakunta. Espoo. Sähköpostiviesti 16.11. Vastaanottaja Sanna Seppälä. Tuloste tekijän halussa.

- Salonen, Reetta 2005. Milloin omaan kotiin? Aikuistumisen vastuu Suomessa ja Espanjassa. Teoksessa Sinikka Aapola & Kaisa Ketokivi (toim.) Polkuja ja poikkeamia – Aikuisuutta etsimässä. Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 56. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 66–99.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.a Opiskelijajärjestöt. Viitattu 23.11.2010. <http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/50AEB5FD23646FA3C2256FEA00414DD7?OpenDocument&lang=FI>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.b Oppilaitospappi kohtaa toiveita, kaipuuta ja rehellistä etsintää. Viitattu 23.11.2010. <http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/DACE505EB3C7DFD1C22570740031A248?OpenDocument&lang=FI>
- Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinto 2006. Uskosta osallinen? Nuorten aikuisten asema, merkitys ja tehtävä kirkossa. Nuoret aikuiset-työryhmän mietintö. Sarja C 2006:3. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinto 2007. Meidän Kirkko - Osallisuuden yhteisö. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategiaa vuoteen 2015 laatiin työryhmän mietintö. Sarja C 2007:10. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Tapiolan seurakunnan nuorisotyön tiimin henkilökohtainen tiedonanto 2010. Tiimin työntekijöiden puolesta Marjo Nissilä, nuorisotyönohjaaja & Seppo Salmensaari, pastori; Tapiolan seurakunta. Espoo. Sähköpostiviesti 15.10. Vastaanottajat Sanna Seppälä & Heidi Seppänen. Tuloste tekijän hallussa.
- Tapiolan seurakunnan toimintakertomus 2009. Lähde tekijöiden hallussa.
- Tolonen, Tarja 2005. Sosiaalinen tausta, sukupuoli ja paikallisuus nuorten koulutussiirtymissä. Teoksessa Sinikka Aapola & Kaisa Ketokivi (toim.) Polkuja ja poikkeamia – Aikuisuutta etsimässä. Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 56. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 35–65.
- Vuorinen, Ilpo 1997. Tuhat tapaa opettaa. Menetelmäopas opettajille, kouluttajille ja ryhmän ohjaajille. 4. painos. Suomen Morenoinstituutin julkaisusarja nro 1. Naantali: Resurssi.
- Wathén, Elisa 2006. Edes kerran vuodessa kirkkoon. Teoksessa Teija Mikkola, Kati Niemelä & Juha Petterson (toim.) Urbaani usko. Nuoret aikuiset, usko ja kirkko. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 178–189.

**HEI SINÄ NOIN 18- VUOTIAS NUORI; TYTTÖ TAI POIKA! TÄMÄ KOSKEE
JUURI SINUA!**

OLETKO KOSKAAN MIETTINYT, MILTÄ TUNTUU OLLA OMAN ITSENÄISEN ELÄMÄNSÄ
SANKARI JA AIKUINEN?!

ET OLE YKSIN AJATUSTESI JA TUNTEITTESI KANSSA. **MONI MUUKIN** IKÄISESI MIETTII
AIKUISTUMISEN KYNNYKSELLÄ OMAAN, **ITSENÄISEEN ELÄMÄÄN** LIITTYVIÄ KYSY-
MYKSIÄ.

NYT SINULLA ON **AINUTLAATUINEN MAHDOLLISUUS** POHTIA NÄITÄ ASIOITA YH-
DESSÄ TOISTEN ELÄMÄNIHMETTELIJÖIDEN JA **JUMALAN** KANSSA.

TERETULEMAST SIIS OMAN ITSENÄISEN ELÄMÄN ASKELEET-ILTOIHIN

OTA NEUVOSTA YLÄMUMMO JA ILMIINNY **TAPIOLAN KIRKOLLE** HUHTIKUUN
14. PÄIVÄSTÄ ALKAEN **KESKIVIikkoILTAISIN** AINA TOUKOKUUN 5. PÄIVÄÄN
ASTI KLO 18. KANSSASI JUTUSTELEMASSA DIAKIN OPISKELIJAT **SANNA JA HEIDI.**

ILTOJEN TEEMAT

**OMA PÄÄ JA SYDÄN TÄYNNÄ UNELMIA, KUTSUMUSTA VAI JOHDATUKSEN SIVU-
MAKUA? 14.4 KLO 18**

KOTIPESÄN JÄÄDESSÄ TAAKSE... 21.4 KLO 18

JAKSA, JAKSA, PAINA JA PURISTA – VAI JAKSANKO SITTEnkÄÄN? 28.4 KLO 18

YKSIN, KAKSIN VAI KIMPASSA? – IHMISSUHTEIDEN KOUKEROISSA 5.5 KLO 18

***KOHTI OMAA ELÄMÄÄ
-MATERIAALIPAKETTI ITSENÄISTYVIEN
NUORTEN TOIMINTAAN***

Hyvä seurakunnan nuorisotyöntekijä!

Kädessäsi on Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetyönä tehty K-18 Kohti omaa elämää -materiaalipaketti itsenäistymässä oleville nuorille. Materiaalipaketti on tarkoitettu Sinun avuksesi ja työvälineeksesi työssäsi, kun haluat järjestää seurakunnassa toimintaa itsenäistymässä oleville, noin 18-vuotiaille nuorille, ja tavoittaa sekä kohdata heitä omassa työssäsi. Materiaalipaketista löytyviä ideoita voit muokata itsellesi sopivammaksi ja erilaisiin toimintamuotoihin sekä käyttää haluamasi osin. Toivomme materiaalimme antavan Sinulle virikkeitä, uusia ideoita, intoa ja rohkeutta tärkeään työhösi nuorten parissa.

Materiaalipaketin kautta on mahdollista käsitellä itsenäistyvän nuoren elämään läheisesti liittyviä asioita ja tukea heitä heidän elämäntilanteessaan. Olemme pyrkineet valitsemaan ja tuottamaan sisältöjä ja vinkkejä kohderyhmämme tarpeet ja toiveet mahdollisimman hyvin huomioon ottaen. Materiaalipaketti koostuu kuudesta eri aihekokonaisuudesta, joissa käsitellään oman paikan löytämistä kristittyinä ympäröivässä maailmassa, muuttamista omaan kotiin, jaksamisen kysymyksiä, ihmissuhteiden kiemuroita, mediaan liittyviä asioita sekä erilaisia vaikuttamisen ja osallisuuden muotoja. Aiheita käsitellään erilaisten työskentelyjen kautta, kuten esimerkiksi raamattuhetkien, hartauksien ja monenlaisten toimintamenetelmien avulla. Yhtenä kokonaisuutena yhdessä toteutettuna aihekokonaisuudet palvelevat eräänlaisena selviytymistä, jaksamista ja hyvinvointia tukevana ja synnyttävänä toimintana itsenäistyville nuorille.

Itsenäistyvät nuoret jäävät helposti myös seurakunnan toiminnassa syrjään oman elämäntilanteensa kysymyksissä. Kuitenkin tähän väliinpuotoajaryhmään kannattaa panostaa resurssit huomioon ottaen, sillä itsenäistyvät nuoret ovat nuoren aikuisuuden kynnyksellä eikä seurakunnalla ole varaa päästää heidän yhteyttään seurakuntaan särkymään. Jos nuori aikuinen ei koe seurakuntaa omakseen, yhteys sinne ja koko kirkon toimintaan tulee ennen pitkää katkeamaan. Niinpä panostaminen itsenäistyvien nuorten toimintaan määrittää omalta osaltaan kirkon tulevaisuutta Suomessa.

Toivomme Sinulle Taivaan Isän siunausta ja rohkeutta astua uusille vesille yhdessä itsenäistyvien nuorten kanssa!

*Kauniaisissa 24.11.2010
Sanna Seppälä & Heidi Seppänen*

SISÄLLYS

1. OMA PÄÄ JA SYDÄN TÄYNNÄ UNELMIA -JOHDATUSTA VAI KUTSUMUKSEN SIVUMAKUA?	4
2. KOTIPESÄN JÄÄDESSÄ TAAKSE...	14
3. JAKSA, JAKSA, PAINA JA PURISTA – VAI JAKSANKO SITTENKÄÄN	33
4. YKSIN, KAKSIN VAI KIMPASSA? – IHMISSUHTEIDEN KOUKEROISSA	42
5. ”ÄLÄ USKO MITÄÄN, MIKÄ EI OLE TOTTA!”- MEDIAMYLLYN PYÖRITYKSESSÄ	53
6. AJATUKSESTA VAIKUTUKSEEN JA VAIKUTTAMISEEN	61

OMA PÄÄ JA SYDÄN
TÄYNNÄ UNELMIA

-

JOHDATUSTA VAI
KUTSUMUKSEN
SIVUMAKUA?

JOHDANNOKSI RYHMÄNOHJAAJALLE

Tämä ensimmäinen kokoontumiskerta on tarkoitettu aloittamiskerraksi tälle toiminnalle itsenäistyvien nuorten parissa. Jos kokoontumiskerroilla halutaan tarjota nuorille esim. jotain pientä välipalaa, naposteltavaa, on se mahdollista tarjota joko aluksi tai työskentelyjen välissä vaikka jokaisella kokoontumiskerralla.

Tällä aloituskerralla pysähdytään miettimään kutsumusta ja johdatusta itsenäistyvän nuoren elämässä. Nuori saa myös mahdollisuuksia pohtia ja hahmottaa oman elämänsä toiveita, pelkoja, unelmia ja tavoitteita. Aihepiirissä saattaa olla nuorelle vaikeaa varsinkin johdatuksen ja kutsumuksen käsittäminen ja selittäminen, sillä itsenäistynyt nuori elää juuri siinä kysymyksen polttopisteessä, onko johdatusta ja kutsumusta edes olemassa ja jos, niin mitä se on myös minun kohdallani, mikä on juuri minun paikkani ja vastuuni tässä elämässä, maailmassa ja yhteiskunnassa? Aiheen käsittelyssä ohjaaja voi kertoa avoimesti ja jakaa myös omista elämäkokemuksistaan ja ajatuksistaan käsin esim. millaisia erilaisia elämänvalintoja ja – polkuja ohjaaja itse on käynyt läpi siihen elämäntilanteeseensa, missä hän on nyt. Elämänvalinnat voivat liittyä esim. opiskelu-, työ- ja ihmissuhdevalintoihin. Ohjaajan on kuitenkin hyvä painottaa tässäkin tilanteessa sitä, että elämäntilanteet ja – valinnat ovat yksilöllisiä asioita: kahta samanlaista elämää ei ole eikä edes tarvitsekaan olla ja hyviä vaihtoehtojakin on useita ja aika moni ihminen on onnellinen ja tyytyväinen elämäänsä, ”vaikkei se ihan mennytkään ihan niin kuin yksilö itse suunnitteli tai halusi” eli ihminen sopeutuu monenlaisiin asioihin ja voi elää kaikesta huolimatta onnellista elämää!

Ohjaajan on hyvä tuoda tämän kerran puitteissa esille myös kristillistä näkökulmaa eli sitä, että Jumala tietää, mikä on jokaiselle parasta, haluaa lapsilleen vain parasta ja haluaa johdattaa lapsiaan ennalta valmistetuissa askelissa. Suurin kutsumus on myös olla kutsuttu kristityksi, Jeesuksen seuraajaksi ja opetuslapsiksi, ja toimia siitä käsin maan päällisessä elämässä niissä tilanteissa ja tehtävissä, joihin Jumala kutsuu, johdattaa, varustaa ja vie omiaan. Kristityn elämään kuuluvat myös vaikeudet ja tämän vuoksi nuorille on hyvä painottaa niiden selvittämistä sekä vaikeuksista selviämistä. Rukoile ja tee työtä on hyvä ohje kaikkeen kristilliseen elämään. Myös seurakuntayhteyden löytymistä ja uskonelämän hoitamisen tärkeyttä on hyvä painottaa itsenäistyvän nuoren elämäntilanteessa. Hartaushetkissä on myös hyvä mahdollisuuksien mukaan painottaa Jumalan johdatusta ja Jumalan tahdon kyselemistä erityisesti rukouksen ja Raamatun Sanan ja seurakuntayhteyden/toisten kristittyjen kautta.

Tarvikkeet tälle kokoontumiskerralle: Johdannoksi nuorelle -teksti Pekka-pelikorttipakka, Raamattuja ja Nuoren seurakunnan veisukirjat tai jotkin muut seurakunnassa käytettävät laulukirjat, virsikirjoja, erivärisiä kartonkeja (koko A3 tai A4), saksia, liimaa, erilaisia aikakausi- ja sanomalehtiä, A4-paperia, tusseja, kynttilöitä tai tuohuksia, tulitikut

JOHDANNOKSI NUORELLE

Mikä on paikkani maailmassa? Mitä lähteä opiskelemaan ja millaista työtä tehdä? Johdattaako Jumala ihmisen elämää? Tällä kokoontumiskerralla mietitään ainakin näihin kysymyksiin vastauksia yhdessä. Tutkailemme myös sitä, mitä Raamattu sanoo oman paikan löytämisestä.

ALKUHARTAUUS

Saarnaajan kirjasta luvusta 3:1–8,11,14, Jokainen kokoontumiskerta on hyvä aloittaa pienellä hartaudella, johon voi kuulua esimerkiksi alkurukous ja joku Raamatunkohta. Hartaudessa voidaan myös laulaa joku laulu esim. Nuoren seurakunnan veisukirjasta tai joku virsi. Tämän kerran aiheeseen sopiva Raamatunkohta löytyy josta ohjaaja voi halutessaan sanoa omiakin ajatuksiaan.

LÄMMITTELYÄ

Aluksi ohjaajat esittelevät, keitä he ovat ja he voivat kertoa jotain itsestään. Tämän jälkeen käydään läpi nimikierros, ja jokainen saa kertoa halutessaan itsestään myös jotakin muuta. Alkuun onkin hyvä ottaa muutama tutustumisleikki. Osa nuorista saattaa jo entuudestaan tuntea toisensa, mutta kaikki eivät kuitenkaan ole tuttuja kaikkien kanssa. Mikko Aallon Ryppäästä ryhmäksi - kirjasta löytyy hyviä harjoituksia tätä varten. Seuraavaksi tässä on kuitenkin muutama idea, joita ohjaaja voi soveltaa ryhmään koon ja tarpeen mukaan.

Kortin tai jonkin muun asian, esineen tai kuvan avulla itsestään kertominen. Ohjaajalla on mukanaan esimerkiksi Pekka-pelikorttipakka (Hullunkuriset perheet) tai tavallinen pelikorttipakka. Hän kehottaa ryhmäläisiä valitsemaan yhden kortin pakasta joko avoimesti valiten tai sitten sattumanvaraisesti ja sen jälkeen tai vastaavasti ennen kortin ottamista miettimään, miten kyseinen kortti liittyy tai kuvaa häntä itseään ja/tai hänen elämäntilannettaan. Samalla kortin valitseminen ja siitä kertominen siis kertoo jotain ehkä uutta ja erikoista kyseessä olevasta henkilöstä ja auttaa osallistujia tutustumaan toisiinsa hieman paremmin.

Lempipaikka. Jokainen osallistuja saa valita ja nimetä lempipaikkansa maailmassa. Sen ei välttämättä tarvitse olla mikään maa tai maanosa eli ei ole siis kyse matkustamisesta, vaan sellainen paikka, jossa mielellään viettää tai haluaisi viettää aikaa, jos ylimääräistä aikaa olisi. Lempipaikkaan saa ottaa mukaan halutessaan myös tärkeitä ihmisiä, asioita, esineitä ym. Saa myös kertoa, mitä lempipaikassaan kaikista mieluiten tekee. Sitten otetaan parit ja jaetaan tämä toiselle, kuunnellaan ja kerrotaan vuorotellen.

Osallistujien omien toiveiden ja odotusten kartoittaminen tehdään tämän jälkeen eli ohjaaja kysyy, miksi osallistuvat nuoret ovat tulleet mukaan tähän toimintaan, mitä he odottavat ja toivovat tältä toiminnalta ja mitä he uskovat saavansa ja oppivansa täältä? Yhdessä voidaan sitten miettiä, miten tämä voisi toteutua.

Ryhmän yhteiset säännöt on myös hyvä sopia heti toiminnan aloituskerralla. Yhteiset säännöt helpottavat, sillä se helpottaa asioiden käsittelemistä ja eri työskentelyjä. Ryhmän sääntöjä voivat olla esimerkiksi luottamuksellisuus ryhmän asioista, sitoutuminen mahdollisimman paljon ryhmään ja aikatauluista kiinnipitäminen, luovuus, ilo, hauskuus, avoimuus, omien mielipiteiden ja näkemysten salliminen sekä niiden ja toisten mielipiteiden ja näkemysten kunnioittaminen ja rakentava ilmaiseminen, kultaisen säännön etiikka. Lopuksi säännöt on hyvä koota yhteen ja todeta, miten asiat ovat. Sääntöjä ei kuitenkaan tarvitse välttämättä kirjoittaa ylös, koska kyseessä ovat kuitenkin jo täysi-ikää lähentelevät ja/tai täysi-ikäiset nuoret, fikset ihmiset! Tärkeintä on se, että nuoret itse ymmärtävät sen, että mitä ryhmässä on puhuttu, jää ryhmän väliseksi asiaksi!

UNELMATAULUT JA OMAT UNELMAT

Ensimmäinen työskentely käsittelee omia unelmia. Jokainen osallistuja saa pohtia omia unelmiaan tekemällä eräänlaisen esittelyn unelmistaan ja tavoitteistaan elämälle. Tähän tarvitaan erivärisiä kartonkeja (koko A3 tai A4), saksia, liimaa, erilaisia aikakausi- ja sanomalehtiä, joissa erilaisia kuvia, joita voi leikata ja liimata kartongille ja jotka kuvastavat niitä aiheita, ja elämän osa-alueita, joista tekijä unelmoi. Nuoren tehtävänä on siis miettiä ja visioida ja luoda tavoitteita, millaista hänen elämänsä olisi vaikka vuoden, viiden tai kymmenen vuoden päästä? Osallistujat saavat unelmoida ja tehdä sellaisen työn kuin heistä tuntuu hyvältä. Tämän työskentelyosion lopuksi osallistujat voivat halutessaan kertoa omia unelmiaan muille. Voidaan jatkaa työskentelyä myös niin, että teokseen voidaan miettiä keinoja, miten tavoitteisiin ja unelmiin voitaisiin päästä eli miten ne voitaisiin saavuttaa?

KESKUSTELUA JA POHDINTAA

Ohjaaja johdattaa nuoret keskustelemaan johdatuksesta ja kutsumuksesta, elämän unelmista ja tavoitteista. Ainakin seuraavia apukysymyksiä voidaan halutessaan hyödyntää:

* Mitä on johdatus? Näetkö tai oletko kokenut omassa elämässäsi ja elämänkaaressasi Jumalan johdatusta?

Ohjaajalla on hyvä olla joitakin näkökulmia ja ajatuksia siitä, mitä kutsumus ja johdatus voivat esimerkiksi kokemuksellisesti sekä Raamatun näkökulmasta tarkoittaa.

Johdatuksesta Raamattu sanoo, että Jumala haluaa johdattaa kristittyjä ja tekee sen. (Jer.31:9).

Kutsumus puolestaan on sitä, että jotkut ihmiset voivat kokea kutsumusta johonkin tiettyyn tehtävään, asemaan, ammattiin, työhön. Kutsumus on sydämen sisäinen palo johonkin asiaan. Rukouksen ja Raamatun Sanan kautta kristitty voi koetella omaa kutsumustaan Jumalan kanssa. Suurin kutsumus on kuitenkin olla kutsuttu kristityksi, Jeesuksen seuraajaksi arkisessakin elämässä (Joh.12:26).

* Kristityn ammatinvalinta: Onko olemassa mielestäsi joitain ammatteja, jotka eivät sovi kristitylle?

* Millaista työtä ja elämäntehtävää haluaisit tulevaisuudessa ja elämässäsi toteuttaa ja tehdä?

* Millaisia unelmia sinulla on tulevaisuuteesi liittyen? Mistä unelmoit tai mitä haluat?

*Millaista elämää haluaisit elää? Mikä juuri sinulle on tärkeää? Millaisia arvoja haluaisit elämässäsi, työssäsi, ammatissasi toteuttaa?

* Mitä on kutsumus? Onko sinulla kutsumus johonkin asiaan? Miltä kutsumus tuntuu vai tuntuuko miltään?

* Myös seuraavia Raamatunkohtia voidaan lukea ja pohtia niitä ja tässä on myös joitakin apukysymyksiä keskustelulle:

1. Piet. 2:11–12 → *Mitä on moitteettomasti eläminen ei-kristittyjen ja ei-uskovaisten kesellä ihan käytännössä ja konkreettisesti? Millainen on ”kunnon kansalainen” ja kuka sen määrittää?*

1. Piet. 4:7–11 → *Mitä ajatuksia kohdasta herää johdatuksen ja kutsumuksen näkökulmasta?*

* Raamatun lupauksista voimme ja saamme myös ammentaa voimaa uusissa ja oudoltakin tuntuvissa elämäntilanteissa, kuten vaikkapa itsenäistymisen, johdatuksen ja kutsumuksen kysymyksissä. Ainakin seuraavia Raamatun lupauksia on hyvä lukea ja pohtia:

Joos.1:9, Jer.1:4–10, Jer. 29:11, 31:9, Ps.32:8, Ef.2:10, Tit.2:14 *Mitä ajatuksia näistä kohdista herää? Miltä ne tuntuvat? Mikä oman elämän aloittamisessa pelottaa, huolestuttaa, mietityttää sinua?*

* Mikä on Jumalan tahto omassa elämässäsi, mitä ajattelet? Miten voit pohtia Jumalan tahtoa omassa elämässäni? Ainakin neljä asiaa olisi hyvä ottaa huomioon johdatusta ja kutsumusta kysellessään: Jumalan sana, rukous, toisen kristityn tuki ja avautuvat tai sulkeutuvat ovet!

MAHDOLLISUUDET JA VAHVUUDET

Tässä työskentelyosiossa kartoitetaan omia mahdollisuuksia ja vahvuuksia. Jokainen listaa ensin itsekseen paperille kolme asiaa, joissa on hyvä, esim. "Osaan laittaa hyvin ruokaa". Sitten listataan myös kolme asiaa, joita tekee mielellään, esim. "Luen mielelläni romaaneja", "Pelaan kavereideni kanssa roolipelejä". Tämän jälkeen muodostetaan joko pienryhmiä tai pareja ryhmän koosta riippuen. Omat vahvuus- ja tykkäämispaperit vaihdetaan niin, ettei kenellekään jää käteen omaa paperia. Kaveri sitten lukee muille ja kyseessä olevalle henkilölle nämä paperin ajatukset ääneen. Esimerkiksi Sanna lukee Heidin paperista "Heidi on hyvä laittamaan ruokaa ja Heidi lukee mielellään romaaneja" ja "Jaakko pelaa mielellään kavereiden kanssa roolipelejä".

Tämän jälkeen paperit otetaan takaisin itselle ja jokaisen tehtävänä on miettiä ainakin yksi sellainen ammatti, työ tai opiskeluala, josta tietää, että voisi käyttää ainakin yhtä kyseistä taitoa, lahjaa, tykkäämistä, vahvuutta juuri siinä. Jokainen voi myös miettiä, voisiko opiskella alaa ja tehdä kyseisen alan töitä tulevaisuudessa? Jos vastaus on kyllä, ohjaajan kannattaa kannustaa jokaista nuorta ottamaan selvää, miten juuri kyseinen nuori voisi päästä opiskelemaan ja tekemään kyseistä työtä. Nuorille voi antaa ikään kuin kotitehtäväksi miettiä asiaa ja erilaisia vaihtoehtoja.

LOPPUHARTAUUS

Hartauden alkuun on hyvä ottaa joku aiheeseen liittyvä kappale joka voidaan soittaa joko cd:ltä tai sitten lauletaan ja mahdollisuuksien mukaan soitetaankin yhdessä. Sopivia aiheeseen liittyviä kappaleita Nuoren seurakunnan veisukirjasta ovat muun muassa Olet vapaa ja Minne tie vie.

Ohjaaja johdattelee hartauden puheenvuoroa. Hän voi kertoa esimerkiksi siitä, miten itse on kokenut itsenäistymisen, opiskelemaan lähtemisen ja miksi opiskelee juuri sitä, mitä on opiskellut tai tehnyt työkseen. Ohjaaja voi myös pohtia sitä, onko kyseessä ollut johdatusta ja/tai kutsumusta omissa kokemuksissaan? Esille voi nostaa myös sen näkökulman, mikä on Jumalan aikataulu omaan elämään ja Jumalan näkökulma

ihmisen elämään ja sen valintoihin. Puheenvuoroon voi liittää rakkaita, rohkaisevia ja pohdittavia Raamatunkohtia. Ohjaaja voi rohkaista myös muita kertomaan omia ajatuksiaan aiheesta.

Seuraavaksi osallistujat palaavat jo tehtyihin unelmatauluihin. He saavat liittää niihin valmiiksi valittuja runoja, laulun sanoja, Raamatunkohtia tai keksiä itse omia rukouksia rukouksiksi omille unelmille. Ohjaajien on hyvä etukäteen valita muutamia ehdotuksia paperille siltä varalta, että nuoret eivät itse satu keksimään mitään. Kun kaikki ovat valmiita, jokainen vuorollaan lukee oman rukouksensa ja rukoillaan yhdessä asian puolesta. Aina ennen omaa rukousvuoroaan jokainen saa sytyttää oman kynttilänsä.

Kun kaikki ovat rukoilleet omat rukouksensa, kokoontumiskerta päätetään hiljentymiseen, jonka jälkeen voidaan vielä laulaa esimerkiksi virsi 508. Herran siunaus sisaruspiirissä toimii lähettämisenä.

KIRJALLISUUTTA JA LISÄMATERIAALIA:

Mikko Aalto. Ryppäystä ryhmäksi.

Joitakin ehdotuksia ja valmiiksi valittuja laulujen sanoja/runoja/ajatuksia/raamatunkohtia liitettäväksi unelmatauluihin rukouksiksi

Yksi kaiken antoi omastaan, kaiken voitti rakkaudellaan.

Yksi meitä kutsuu kulkemaan aina Hänen seurassaan. Kristus kuoli vuoksi jokaisen, leivän mursi meitä siunaten, meidät liittää puuhun elämän, antaa meille tehtävän.

Samaa vettä janoinen saa, sama lähde pulppuaa.

Vesi kirkkain kaiken janon sammuttaa.

Sama voima rakkauden syliin sulkee jokaisen.

Matka jatkuu, matka kohti Jumalaa. (Sama taivas, sama maa: säe 3 ja kertosäe)

Laula ihmisille ilosta, laula surusta, laula väreistä maailman. Laula ihmisille sanoista, laula teoista yhden ainoan Jumalan. Laula heille saduista, laula sodista, laula kivikaduista. Laula sydämestäsi kaikki se, laula se niin kuin Herralle.

Katso silmillä itkevän, silmillä nauravan, katso silmillä kuolevan. Katso silmillä syntisen, silmillä rakkauden, joka voittaa kaiken sen. Katso silmillä voittajan, silmillä sokean, silmillä väliinputoajan, ja maalaa sydäimestäsi kaikki se. Maalaa se, niin kuin Herralle.

Kerro liikkeillä tanssijan: minä rakastan, minä välitän vieläkin. Kerro maailmassa näytelmän: minä ymmärrän, minä kutsun sielläkin. Puhu viivoilla taulussa, puhu ilmeillä, kuiskaa sanoilla laulussa. Tee sydäimestäsi kaikki se. Tee se, niin kuin Herralle.
(Laula ihmisille)

Ei huomispäivän teitä voi kukaan aavistaa. On joskus kyyneleitä ja joskus naurattaa.
On Yksi, joka pysyy, kaiken ymmärtää: Jeesus vierellemme aina jää.
Turvallista matkaa me toivotamme näin. On aika purjeet nostaa ylöspäin. Turvallista matkaa aalloilla elämän, kanssa hyvän Ystävän. (Jäähyväiset: säe 2 ja kertosäe)

Jalat pidän mullassa maailman, katseellani taivasta tavoitan. Tiedän minne matkani tehdä saan, olen kansalainen kahden maan.
Täällä työni teen, itken ja nauran, raivaan peltoni, kynnän maan. Rauhan siemenen kylvän riitaan ja sotiin. Kerran paikalleen lasken auran, kerran viljani korjataan. Silloin tiedän sen. Olen tullut viimeinkin kotiin! (Kahden maan kansalainen: kertosäe ja säe 3)

Elämä on taivallusta iloa ja kaipausta. Halki vuorten, laaksojen ja vetten se vie. Yksi auttaa ainoastaan, yössäkin hän tulee vastaan. Sydämeesi kuiskaa hiljaa. Tässä on tie!
Tartu käteen Jumalan, tartu siihen mikä kestää. Astu kalliolle, joka pettää ei voi. Tartu käteen Jumalan, älä minkään anna estää. Kuule kuinka sydämesi sykkii ja soi.
(Tartu käteen Jumalan: säe 3 ja kertosäe)

Ylitse merten, kohti laajaa maailmaa Jumalan Henki meitä täällä kuljettaa. Pitkä matkamme on, tie on tuntematon, mutta Jeesus itse johtaa kulkijaa.
(Ylitse merten: säe 1)

Kotimme on tuuli, emme pesää tehdä voi. Kaikki olkoon Hänen, joka meidät loi. Rikas olen silloin, kun voin paljon lahjoittaa. Nisunjyväkään ei pelkää kuolemaa. (Olet vapaa: kertosäe ja säe 3)

Älä pelkää, Hän vierelläs seisoo ja kannattaa. Älä pelkää, ei pimeyden voimat sua valtaan saa. Älä pelkää, Hänen armonsa lopu ei milloinkaan. Älä pelkää, Hän kanssasi kulkee ja johdattaa. (Älä pelkää: kertosäe)

Miks vaikeaa on tulla eteen puisen ristin? Kai se todistaa: epäonnistunut oon. En voi sanoa enempää. Elämäni käsiis jää. Tyhjänä ei osaa rakastaa.

Sun jälkesi johtakoon mun askeleeni. Alla ristin varjon painan alas pään. Sydämen syviin rämeisiin, kokemuksiin kipeisiin valosi vielä loistakoon.

Herra johda, vaikka mun tieni kulkis minne. Johda silloinkin, kun en jaksa yrittää. Silloin, kun mä heikko oon, johdatukses jatkukoon. Koko elämän sun käsiisi jätän. (Taisteluni: säkeet 2,3 & 4)

Sinä, Herra, tunnet minun huoleni. Huomispäivään kuljen sinun kanssasi. Suuri Jumalani, kaiken antaja, sydämeni laulaa täynnä kiitosta.

Herra, öin ja päivin kiitan sinua, sillä tiedän, että olet valveilla. (Olet valveilla: säe 3 ja kertosäe)

Sinä tiedät, mitä tarvitset. Varjele minua huolehtimasta Sinä näet salaisuuteni, Jumala. Tee minusta rohkea. Lohduta minua. Herra siunatkoon minua ja varjelkoon minua. Herra kirkastakoon minulle kasvonsa ja olkoon minulle armollinen. Herra kääntäköön kasvonsa minun puoleeni ja antakoon minulle rauhan. Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Amen. (Rukoushelmien rukoussäkeitä)

Tutki minut, Jumala, katso sydämeeni. Koettele minua, katso ajatuksiini. Katso, olenko vieraalla, väärällä tiellä, ja ohjaa minut ikiaikojen tielle. Ps.139:23–24

KOTIPESÄN

JÄÄDESSÄ

TAAKSE...

JOHDANNOKSI RYHMÄNOHJAAJALLE

Tällä kokoontumiskerralla mietitään niitä asioita, jotka nuorella ovat edessä hänen muuttaessaan pois lapsuuden kodistaan ja aloittaessaan omaa, itsenäistä elämäänsä. Sisällöiltään tämä kerta on ehkä vieras nuoren elämään, koska toimintaan mukaan tuleva nuori on todennäköisesti vasta muuttamassa omaan kotiinsa ja aloittelemassa omaa itsenäistä elämäänsä. Niinpä ryhmänohjaajan tulee valmistautua tähän kertaan hyvin ja oikeansuuntaisin tiedoin etsimällä itsekkin aktiivisesti luotettavaa tietoa ja tietolähteitä esimerkiksi internetistä ajatellen sekä omaa tietopohjaansa että myös nuorelle vinkattavaksi lisätiedon lähteeksi. Myös esimerkiksi kirjasta Omaan kämppään! (Kaisa Isotalo & Saara Kinnunen, Kirjapaja 2004) ohjaajakin voi saada kosketuspintaa aiheeseen.

Tämän kerran sisällöt saattavat olla myös sellaisia, joiden oppiminen on nuoren itsensä vastuulla, koska esimerkiksi rahankäyttöä ja oman talouden hoitamista ja kodinhoitoa ei kurssilla oikein pysty opettamaan käytännön kautta ja konkreettisesti. Tällöin jokaisen itsenäistyvän on opittava ne ”kantapäänsä” tai oman elämisen ja kokeilemisen kautta. Kurssilla asioista voidaan kuitenkin hyvin keskustella sekä tuoda erilaisia vaihtoehtoja ja tietoa asioista. Tärkeää olisikin se, että myös tämä kerta vahvistaisi nuoren kykyä ja halua ottaa vastuuta ja selvää asioista sekä miettiä tulevia tilanteita jo etukäteen. Nuoren on myös hyvä tietää, että ongelmassa ei tarvitse jäädä yksin miettimään asioita. Monenlaista apua on tarjolla, jos sitä vain haluaa saada ja ottaa vastaan!

Tällä kokoontumiskerralla mietitään myös sitä, mistä ja miten nuori voisi löytää toimivan seurakuntayhteyden sekä apua ja tukea elämänsä haasteissa ja ongelmassa. Tälläkin kerralla on hyvä painottaa ohjaajan erityisesti myös sitä, että (uudella) opiskelupaikkakunnalla seurakuntayhteys on hyvä löytää ja sen eteen on oltava valmis näkemään ehkä myös hieman vaivaa. Nuoria voi kannustaa esimerkiksi mukaan seurakunnan ja kristillisten järjestöjen opiskelijatoimintaan ja ottamaan myös vastuuta siitä. Tällä tavalla nuori voi löytää omaa paikkaansa opiskelijatyössä ja mahdollisesti myös nuorten aikuisten parissa tehtävässä työssä. Seurakuntayhteyden saavuttamiseksi itsenäistyvän nuoren täytyy vain uskaltautua lähteä liikkeelle katselemaan, mitä on tarjolla, ja tähän ohjaaja voi nuoria kovasti kannustaa ja innostaa.

Tällä kokoontumiskerralla ei ole varsinaista raamista sisällytetty työskentelyihin, koska kokoontumiskerran aihe on hyvin käytännönläheinen ja painottunut enemmän konkreettisiin asioihin itsenäistyvän nuoren elämässä. Kuitenkin alku- ja loppuhartaudet sekä ohjaajan että nuorten esiin tuomat kristilliset näkökulmat

itsenäistymiseen nostavat esiin myös kristillistä näkökulmaa ja hengellisten asioiden merkitystä itsenäistymisen prosessissa.

Tarvikkeet tälle kokoontumiskerralle: Johdannoksi nuorelle -teksti, virsi- ja laulukirjoja, Raamattuja, kyniä ja papereita, värillisiä A4-papereita ja erivärisiä tusseja ja värikyniä, nitoja, villalankaa, Tapauskertomuksia itsenäistyvän nuoren elämästä - tarinat monistettuina, punaisia ja vihreitä paperilappuja väittämätöskentelyä varten.

JOHDANNOKSI NUORELLE

Oletko jo ajatellut kotoa pois muuttamista? Miltä oma kotisi näyttäisi? Oma koti, oma lupa, vai miten se menikään? Oman vapauden lisäksi oma koti kuitenkin velvoittaa vastuuseen arjen pyörittämisestä ja hallinnasta. Omat asiat täytyy hoitaa itse ja näitä asioita riittää... Arjen sankaruus on kuitenkin mahdollista ja saavutettavissa. Tällä kerralla mietitään yhdessä, mitä konkreettisiakin juttuja täytyy ottaa huomioon itsenäisessä elämässä sekä mistä saada lisätietoa asioihin ja apua tarvittaessa. Koska ihminen on kokonaisuus ja myös hengellinen olento, seurakuntayhteyden löytyminen on myös keskeistä uudessa elämäntilanteessa ja mahdollisesti uudella paikkakunnalla.

ALKUHARTAUS

Tämäkin kokoontumiskerta aloitetaan hartaudella. Aluksi voidaan laulaa joko virsi (esimerkiksi Tie valmis on, Herra kädelläsi...) tai joku laulu Nuoren seurakunnan veisukirjasta (esimerkiksi Askeleissasi kulkea saan, Kahden maan kansalainen, Tule kaikeksi mulle..) Laulun jälkeen ohjaaja johdattaa nuoret rukoukseen ja pyytää siunausta alkavaan kokoontumiseen ja kaikkeen edessä olevaan.

LÄMMITTELYÄ AIHEESEEN

Aluksi ohjaaja voi ottaa jonkin pienimuotoisen lämmittelyleikin, joka voi myös virittää käsiteltävään aiheeseen. Sopivia leikkejä ja harjoituksia löytyy ainakin Mikko Aallon Ryppäystä ryhmäksi - kirjasta ja Olli Aution kirjasta Suuri leikkikirja.

Eräs harjoitus työskentelyyn ja aiheeseen virittäytymiseksi voi olla mielikuvamatka omaan kotiin. Ohjaaja johdattaa nuoret mielikuvissaan omaan, itsenäiseen kotiinsa: "Mieti hetki -voit vaikka sulkea hetkeksi silmäsi - millaiselta haluaisit, että oma kotisi ja kämppäsi näyttää?" Nuoret ovat saaneet myös kynän ja paperia, johon he voivat kirjoittaa mieleen tulevat adjektiivit ja muut mieleen tulevat ajatukset Seuraavaksi

voidaan halutessaan kertoa muille ja keskustella omista ajatuksista. Sitten jatketaan taas mielikuvamatkaa. Nyt tehtävänä on miettiä ja kirjata ylös, miten koti voisi näyttää siltä, miltä sen äsken haluttiinkin näyttävän. Tarkoituksena on siis kirjata ylös keinoja, joilla tavoitteisiin on mahdollista päästä. Esimerkiksi "Haluaisin, että oma kotini olisi siisti." → Millä keinoilla tähän päästään? "Haluaisin, että omassa kodissani olisi selkeä paikka kaikille tavaroille ja asioille ja löytäisin vaivatta kaiken tarpeellisen?" → Millä keinoilla tähän päästään? ja niin edelleen. Lopuksi voidaan tästäkin mielikuvamatkasta keskustella yhdessä ja vaihtaa ideoita, ajatuksia ja keinoja. Ohjaaja voi halutessaan nostaa esiin sellaisia näkökulmia, vinkkejä ja keinoja, jotka nuorten keskusteluissa puuttuivat, mutta jotka heidän on kuitenkin hyvä tietää ja ottaa huomioon.

Yhdessä voidaan keskustella myös esimerkiksi asumisen hinnasta, oman talouden pakollisista menoista ja laskuista ja miettiä vaikka mihin kaikkeen rahaa oikein kuluu. Ainakin seuraavia rahareikiä on hyvä pyrkiä tuomaan esille nuortenkin tietoisuuteen asiasta: esim. vuokrat, vesi-, sähkö- ja nettimaksut, kulkeminen paikasta toiseen, harrastukset ja miettiä myös kuinka paljon rahaa ja aikaa kuluu mihinkin. Nuoria on hyvä myös herättää miettimään, mistä tietoa eri asioihin löytyy. Voidaan myös miettiä, mitä kaikkea omassa asunnossa on hyvä ainakin olla ja mitä omasta kämpästä on hyvä selvittää. Näitä asioita voivat olla ainakin pesu- ja pyykinpesumahdollisuudet, asioiminen esimerkiksi talonmies- ja huoltomiesjärjestelmän kanssa...

Tämän jälkeen ohjaaja voi myös johdatella nuoria vielä aiheeseen kysymällä vaikka seuraavia kysymyksiä nuorilta:

Oletko ajatellut omaan asuntoon muuttamista muutaman vuoden sisällä?
Minkälaisia pelkoja itsenäistyminen herättää? Mitä muita ajatuksia, tunteita, pohdintoja...?

Minkälaisia asioita itsenäistyminen tuo mukanaan? → Esimerkiksi omat raha- ja talousasiat, vastuu omasta elämästä, ruoanlaittaminen ja pyykin peseminen, siivoaminen, erityisesti solukämpässä toisten huomioiminen, oma vapaus ja vastuu omasta ajasta, opiskelusta, työstä ja harrastuksista ovat tällaisia asioita.

Ohjaajan on hyvä olla valmiina aistimaan nuorten tunteita itsenäistymiseen liittyen ja kertoa myös, että itsenäistyminen herättää varmasti kaikilla erilaisia tunteita ja ajatuksia päivästä toiseen. Käyttämällä kuitenkin omaa harkintakykyään ja pyytämällä tarvittaessa rohkeasti apua muilta sekä juttelemalla ja ottamalla selvää ajatuksistaan, kysymyksistään ja tunteistaan, nuori tulee selviytymään uudessakin elämäntilanteessa.

TAPAUSKERTOMUKSIA ITSENÄISTYVÄN NUOREN ELÄMÄSTÄ

Tässä työskentelyssä nuoret pääsevät itse miettimään ja eläytymään keksittyihin tapauskertomuksiin. Tapaukset kumpuavat oikeasta elämästä ja antavat osviittaa tulevasta. Tapauskertomukset (ratkaisuehdotuksineen) voi myös näytellä, jos innostusta löytyy.

Nuorten tehtävänä on miettiä, miten kertomuksen henkilöä voitaisiin auttaa?

Mihin asioihin hän tarvitsee apua?

Mistä hän voi saada apua tilanteeseensa?

Nuoria voi pyytää myös miettimään, mitä he itse tekisivät vastaavassa tilanteessa?

Mistä ja keneltä he saisivat apua?

1 PEETUN KERTOMUS

Lukion jälkeen Peetu ajautui opiskelemaan liiketaloutta ja markkinointia. Opiskelupaikka oli Peetulle sellainen hätävara ja sillä ajatuksella, että ”kunhan nyt jotain pääsisi opiskelemaan ja kunhan nyt jostain opiskelupaikka irtoaisi.” Aluksi uusi opiskelupaikka tuntuikin mukavalta ja myös kavereita löytyi opiskelijaelämän riennoista suhteellisen helposti. Pikkuhiljaa kuitenkin Peetun elämä pyöri vain opiskelijabileissä ja arvasihan sen, miten loppujen lopuksi kävi. Aamulla ei hän jaksanut enää lähteä kouluun ja rästitehtävien vuori alkoi kasvaa kasvamistaan. Hetken päästä koulurästejä olikin jo vino pino ja motivaatio niiden tekemiseen ja koko koulunkäyntiin oli Peetulla tyystin kadonnut. Kaiken lisäksi Peetun mielessä olikin alkanut itää ajatus opiskella jotain ihan muuta alaa, esimerkiksi rakkaan harrastuksen, liikunnan, parissa. Peetun elämänrytmi ja vuorokausirytmii olivat myös ihan kadoksissa: yöt kuluivat katsellen leffoja ja koukuttamalla facebookin ihmeelliseen (?) maailmaan sekä viettäen railakasta opiskelijaelämää, päivät puolestaan kuluivat nukkuen ja koulusta lintsaten sekä koulutehtäviä vältellen. Esseitten kirjoittaminen ja niiden aloittaminen tuntuivat Peetusta suorastaan ylivoimaisen vaikeilta asioilta. Opinto-ohjaajan tiedusteluun rästitehtävien suorittamisesta Peetu ei jaksanut edes vastata ja kohta olisi taas sekin aika vuodesta, kun Kela tulisi tarkistamaan tietoja opiskelijoiden opintosuorituksista edellytyksenä opintotuen maksamiselle.

Tehtävänänne on miettiä, miten Peetua voitaisiin auttaa?

Mihin asioihin hän tarvitsee apua?

Mistä ja keneltä Peetu voi saada apua tilanteeseensa?

Mitä asioita hänen kannattaa lähteä selvittämään ja ratkomaan ensimmäiseksi, mitkä ovat ensimmäisiä hoidettavia asioita ja otettavia askeleita?

Mitä itse tekisit vastaavassa tilanteessa? Mistä ja keneltä saisit apua?

OHJAAJALLE → Tässä tapauskertomuksessa ongelmina ovat ainakin nuoren koulunkäyntivaikeudet, motivaation puute, elämän rytmin kadoksissa oleminen, väärä opiskeluuala?

Ainakin seuraavilta tahoilta ja henkilöiltä Peetun olisi mahdollista saada apua ja seuraavilla toimenpiteillä hänen tilanteensa voi helpottua:

– Peetun kannattaisi mennä koulun opintojenohjaajan kanssa juttelemaan ja myös kuraattori tai terveydenhoitaja voisi auttaa häntä. opintojenohjaajan kautta opiskelutiedot Kelaan! Kannattaa myös huomioida sekin näkökulma, että Peetulla saattaa esimerkiksi olla mahdollinen alkava masennus tai uupumus!

– Peetun on keskityttävä löytämään toimiva arkielämän- ja vuorokausirytmii, suunnitelmallisuus ja rutiinit elämässä ja opiskelujutuissa voivat olla hänelle avuksi! Peetun on opeteltava käyttämään kalenteria. Motivaatio koulun käymiseen ja opiskelemiseen olisi myös hyvä löytää, samoin kuin itsetuntemuksen lisääminen olisi hänelle tärkeä ja huomioitava asia

– Peetun olisi myös hyvä löytää hyviä kavereita ja mukava kaveripiiri. Löytyisikö hyviä kavereita Peetulle esimerkiksi mielekkäiden harrastusten parista, ei niinkään opiskelijabileistä?

– Peetun vanhempien antama tuki olisi hänelle varmasti tärkeää. Hänen ei tarvitse yrittää pärjätä yksin, vaikka on itsenäistymässä kotoa!

– Työvoimatoimiston ajan kautta Peetulle voisi löytyä esimerkiksi uusi, motivoivampi opiskeluuala tai motivoiva työharjoittelu- tai työpaikka tätä kautta?

– Peetun tilanteessa keskeistä on myös hänen oma vastuunsa ja sitoutumisensa yhteisiin suunnitelmiin, halu päästä selville vesille ja saada elämä ja koulu kuntoon. Peetun on harkittava tarkoin monia eri vaihtoehtoja ja tehtävä päätöksiä, joihin hän oikeasti haluaa ja voi sitoutua!

2 SAILAN TARINA

Saila piti lukion jälkeen parikin välivuotta töitä tehden ja matkustellen eri puolilla maailmaa sekä toimien vapaaehtoistyössä. Kun opiskelupaikka sitten avautui teknillisestä korkeakoulusta biotekniikan laitokselta, oli Saila enemmän kuin tyytyväinen. Koulu alkoikin sujua hyvin ja se motivoi Sailaa mitä enemmän näin jatkui. Saila oli aina ollut kiinnostunut biologiasta ja tekniikasta. Niinpä koulutusala tuntui heti omalta ja rakkaalta. Kuitenkin Saila koki olevansa opiskelupaikassaan hieman outolintu ja ulkopuolinen, koska kavereille koulussa ei ollutkaan opiskelu yhtä tärkeä juttu tai mielekästä, vaan opiskelijaelämä kiinnosti heitä enemmän. Saila koki olonsa yksinäiseksi ja jäi porukoiden ulkopuolelle ja uppoutui oman elämänsä juttuihin entistä enemmän. Kuitenkin kasvava yksinäisyyden pelko ja ystävyiden tarve sekä hyväksytyksi ja rakastetuksi tulemisen tarve ajoivat hänet mukaan opiskelijabileisiin ristiriitaisin mielin. Opiskelijaelämä vei Sailan pikkuhiljaa mukanaan ja hauskaa oli ainakin yhden illan verran kerrallaan, mutta todellisia ystäviä ja sielunkumppaneita pinnallisista bilekavereista ei koskaan oikein tullut. Kilttinä ja rauhallisena luonteena Saila vähitellen ajautui tekemään mitä vain saadakseen hyväksyntää ja rakkautta, vaikka sitten vain yhden illan irtosuhteista! Potkua elämään Saila koetti saada myös kokeilemalla huumeitten käyttöä. Elämän täytti kuitenkin vain entistä enemmän kasvava yksinäisyyden ja tarkoituksettomuuden tunne. Uudella opiskelupaikkakunnalla ystäviä ja läheisiä ihmisiä ei ollut eikä niitä myöskään tullut Sailan elämään. Vanhat ja tärkeät seurakunnan nuorisotyössä mukana olleet kaveritkin olivat kaikki eri paikkakunnilla. Sailan käytös ja olemus muuttui puolen vuoden aikana radikaalisti ja hänen ryhmänohjaajansa kiinnitti tähän huomiota ja halusi keskustella tytön kanssa. Saila alkoikin kertoa avoimesti omasta yksinäisyydestään ja ulkopuolisuuden ja vierauden tunteistaan ryhmänohjaajalleen.

Tehtävänänne on miettiä, miten Sailaa voitaisiin auttaa?

Mihin asioihin hän tarvitsee apua?

Mistä ja keneltä Saila voi saada apua tilanteeseensa?

Mitä asioita hänen kannattaa lähteä selvittämään ja ratkomaan ensimmäiseksi, mitkä ovat ensimmäisiä hoidettavia asioita ja otettavia askeleita?

Mitä itse tekisit vastaavassa tilanteessa? Mistä ja keneltä saisit apua?

OHJAAJALLE → *Tässä tapauskertomuksessa ongelmina ovat ainakin nuoren yksinäisyys, syrjäytyminen, bilekavereiden tarjoama väärä seura ja porukat, harrastusten puute(?), huumeiden käytön kokeilut ja irtosuhteet, Sailan mahdollinen huono itsetunto ja mahdolliset masennukset...*

Ainakin seuraavilta tahoilta ja henkilöiltä Sailan olisi mahdollista saada apua ja seuraavilla toimenpiteillä hänen tilanteensa voi helpottua:

- Sailan ryhmänohjaaja ja hänen vinkkaamansa muut auttamistahot, esim. kuraattori tai kouluterveydenhoitaja*
- Olisiko Sailan mahdollistas päästä opiskelijaterveydenhuollon kautta terapiaan, mikäli se koetaan Sailalle tarpeelliseksi?*
- Seurakuntayhteyden löytyminen opiskelijapaikkakunnalta olisi varmaan Sailalle hyvä juttu eli voisiko esimerkiksi seurakunnan opiskelijatoiminta, kristillisten järjestöjen tekemä opiskelijatyö, seurakunnan diakoniatyö ja nuorten aikuisten toiminta olla Sailan kanavana seurakuntaan ja muodostamassa hengellistä kotia hänelle? Näitä kautta Saira voisi saada myös oikeita kavereita ja ystäviä. Seurakuntayhteyden löytyminen on myös aina hyvä juttu, koska se helpottaa yksinäisyyttä ja uskonelämän hoitamista ja jopa oman kotiutumisen ja viihtyvyyden ja identiteetin kannalta se on hyvä juttu. Ohjaajankin on myös hyvä myös tässä yhteydessä korostaa seurakuntayhteyden löytymistä ja siihen sitoutumista. Kannustaminen ja rohkaiseminen mukaan toimintaan ja myös ottamaan mahdollisuuksien mukaan vastuuta opiskelijatoiminnasta ovat tärkeitä ja painottamisen arvoisia asioita.*
- Sailan olisi hyvä löytää sosiaalisia ja hänelle mielekkäitä harrastuksia (esim. ryhmätai joukkueliikuntaa, jotain harrastuksia kirjallisuuden parista...)*
- Sailan on myös hyvä saada luotua uusia hyviä ja rakentavia sosiaalisia suhteita eli saatava hyviä kavereita. Hänen on saatava myös onnistumisen kokemuksia ja tunne siitä, että kuuluu johonkin (ryhmään)*

3 ERIKAN ELÄMÄÄ

Erika oli ollut hyvä koulussa jo ala-asteelta saakka. Yläkoulussa hän loisti älykkyydellään ja todistus oli pelkkää kymppiriviä. Yläkoulusta lukioon siirryttäessä vastuu omasta oppimisesta ja koulussa olemisesta siirtyi yhä enemmän ja enemmän oppilaille itselleen. Tehtäviä oli päivittäin runsaasti ja koulupäivät venyivät monesti neljään. Erikan jalkapalloharrastus vei viikon seitsemästä illasta viisi. Mutta Erika tahtoi menestyä, olla paras ja sen takia treeneistä oli tiukasti pidettävä kiinni. Läksyt sekä kokeisiin lukeminen treenien jälkeen venyttivät nukkumaan menoa jatkuvasti yli puolen yön. Mutta Erika ei antanut luonnolleen periksi, tehtävät oli aina oltava 100 %:sti tehty tai muuten hän tunsu syyllisyydentunteita. Tavoitteena Erikalla oli päästä lukion jälkeen opiskelemaan yliopistoon lääketieteelliseen tiedekuntaan ja tämä tavoite näkyi kaikessa hänen toiminnassaan tunnollisuutena ja suunnitelmallisuutena. Ystäviään Erika tapasi koulun käytävillä ja joskus tosi harvoin oli hänellä vapaa-ajalla aikaa heille. Kun Erika ei ollut treeneissä, teki hän kaiken lisäksi vielä töitä keskustan R-kioskilla. Myyjän palkka ei kovin kummoinen ollut, mutta Erika tarvitsi rahaa kustantaakseen kesän futisreissun Saksaan. Myös lähestyvät ylioppilaskirjoitukset jyskyttivät koko ajan takaraivossa muistuttaen olemassa olostaan. Yhä useammin aamuisin Erikan olisi voinut tehdä mieli jäädä nukkumaan omaan sänkyynsä. Oppitunneilla silmät eivät meinanneet pysyä auki. Treeneissä olo oli löysä. Viimeinen koeviikko ja biologian koe lähestyivät ja aiheuttivat suurta stressiä ja menestymisen painetta. Jotenkin Erika kuitenkin kokosi itsensä kokeeseen ja selvisi siitä. Kuitenkin kokeen palautustilanne oli hänelle yhtä tuskaa: paperissa komeili ”vain” 9–! Erika nieleskeli itkua ja lähti vähin äänin luokasta. Käytävällä vastaan tuli koulun terveydenhoitaja, joka oli Erikan äidin vanha tuttu ystävä, kyselemään kuulumisia. Erika alkoi kertoa kuulumisiaan, mutta purskahti jo alussa valtavaan itkuun eikä saanut kerrottua kuulumisiaan loppuun. Terveydenhoitaja pyysi Erikan huoneeseensa keskustelemaan ja alkoi jututtaa tyttöä.

Tehtävänänne on mieltä, miten Erikaa voitaisiin auttaa?

Mihin asioihin hän tarvitsee apua?

Mistä ja keneltä Erika voi saada apua tilanteeseensa?

Mitä asioita hänen kannattaa lähteä selvittämään ja ratkomaan ensimmäiseksi, mitkä ovat ensimmäisiä hoidettavia asioita ja otettavia askeleita?

Mitä itse tekisit vastaavassa tilanteessa? Mistä ja keneltä saisit apua?

OHJAAJALLE → Tässä tapauskertomuksessa ongelmina ovat ainakin nuoren jaksamisen ja hyvinvoinnin kysymykset, loppuun palaminen tai ainakin suuri vaara siihen, liian monta rautaa tulella yhtä aikaa elämässä, kiire, stressi, elämän kaventuminen pelkkään opiskeluun, yksinäisyys, yksinäisyys ja ajanpuute ystävyys-suhteissa → syrjäytyminen, perfektionismi ja suorittaminen, riittämättömyyden tunteet ja pelot, koulun ja opiskelun ottaminen liian vakavasti...

Ainakin seuraavilta tahoilta ja henkilöiltä Erikan olisi mahdollista saada apua ja seuraavilla toimenpiteillä hänen tilanteensa voisi helpottua:

- Erikan kannattaisi jutella kouluterveydenhoitajan, -kuraattorin/-psykologin, ja/tai koulun opettajien kanssa tilanteestaan. Heidän antamansa tuki ja neuvot ja vinkit Erikalle auttavat varmasti eteenpäin tilanteessa!
- Olisiko Erikalle hyötyä jonkinlaisesta terapiasta, jos mahdollisuuksia ja tarvetta siihen olisi? Omaa rimaa on hyvä oppia laskemaan perfektionismista kohtuullisiin ja realistisiin tavoitteisiin ennen kuin on jo liian myöhäistä!
- Erikan vanhempien antama tuki auttisi tyttöä varmasti, ja myös mahdollinen taloudellinen tuki helpottaisi Erikan rahatilannetta eikä hänen ehkä tarvitsisi silloin tehdä enää töitä tai ainakaan niin paljon!
- Erika tarvitsee myös ystävyys-suhteita ja harrastuksia sekä lepoa tukemaan rankkaa opiskelua. Opiskelu ei saa olla hänelle koko elämä ja välillä voi ihan hyvällä omallatunnolla ottaa rennosti!
- Erikan olisi myös hyvä pysähtyä ja rauhoittua tarkastelemaan omaa elämäänsä sekä kuunnella jaksamistaan ja hyvinvointiaan, hiljentyä ja kuulostella. Mitä minulle oikeasti kuuluu? Miten jaksan? Mitä tavoitteita ja arvoja haluan OIKEASTI elämässäni toteuttaa ja seurata? Mitkä asiat antavat minulle voimaa ja energiaa elämään ja niiden asioiden tekeminen? Nuo kysymykset on myös Erikan tärkeä esittää itselleen!

4 SAMIN ”SOPPA”

19-vuotias Sami oli aina tottunut siihen, että saa oikeastaan mitä ikinä pyytääkin. Vanhempien suojissa tähän asti asunut poika muutti kuitenkin omilleen, pieneen omaan yksioon ja aloitti itsenäisen elämän. Samoihin aikoihin Samin isän firma meni konkurssiin ja perheen vanhempien rahallinen tilanne alkoi näyttää synkältä. Isä antoikin ymmärtää, että Samin on nyt pärjättävä omillaan. Isä myös kehotti Samia olemaan harkitsevainen rahankäytön suhteen eikä tuhlailemaan ylettömästi. Poika ei kuitenkaan ottanut isänsä neuvoja kuuleviin korviinsa, vaan viittasi kintaalla koko asialle. Koulun ohella Sami ei käynyt missään töissä, vaan eli pelkällä opintotuella. Opintotuesta lähes 2/3 meni asunnon vuokraan eikä käyttörahaa jäänyt paljoakaan. Sami ei kuitenkaan koskaan ollut joutunut huolehtimaan raha-asioistaan eikä hän nytkään ottanut suurta huolta niistä. Monta kertaa viikossa hän kävi kavereiden kanssa ulkona syömässä. Kämpääkin oli sisustettava jatkuvasti, aina jotain puutteita löytyi. Jatkuva leveily alkoi näkyä rahapussissa ja tilin saldo näytti pian tyhjää. Laskuja oli kuitenkin vino pino pöydällä odottamassa maksua, ja osasta oli tullut jo useampi karhukirje. Muun muassa Samin puhelinliittymä uhattiin katkaista maksamattomien laskujen vuoksi. Isältään Sami ei voinut pyytää rahaa. Mitäs hän nyt keksisi? Töihinkään ei viitsisi mennä. Sami muisti kuullensa kaveriltaan, kuinka tämä otti pikavipin ja päätti itse kokeilla samaa. Viisikymmentä euroa on äkkiä maksettu takaisin seuraavasta opintotuesta, Sami mietti, ja sillä saa jo laskut maksettua. Puoli kuukautta oli kuitenkin vielä jäljellä seuraavaan opintotukeen ja vatsa kurni tyhjyyttään. Toinen viisikymppinen houkutti ja Sami päätti ottaa taas pikavipin vain kolme päivää edellisestä. Kierre oli valmis alkamaan. Viisikymppinen tuntui Samista jo ihan mitättömältä summalta eli satanen siis sen olla pitäisi. Sen maksaa sitten seuraavasta opintotuesta. Kierre vain jatkui jatkumistaan eikä loppua näkynyt. Ilman rahaa ei voi elää...

Tehtävänänne on miettiä, miten Samia voitaisiin auttaa?

Mihin asioihin hän tarvitsee apua?

Mistä ja keneltä Sami voi saada apua tilanteeseensa?

Mitä asioita hänen kannattaa lähteä selvittämään ja ratkomaan ensimmäiseksi, mitkä ovat ensimmäisiä hoidettavia asioita ja otettavia askeleita?

Mitä itse tekisit vastaavassa tilanteessa? Mistä ja keneltä saisit apua?

OHJAAJALLE → Tässä tapauskertomuksessa ongelmina ovat ainakin nuoren maksuvaikeudet ja pikavippien kierre, liian leveän elämän viettäminen, ja oman taloudenhoidon osaamattomuus ja suunnittelemattomuus, laiskuus ja haluttomuus ja mahdollinen ajanpuute töihin menoon liittyen?

Ainakin seuraavilta tahoilta ja henkilöiltä Samin olisi mahdollista saada apua ja seuraavilla toimenpiteillä hänen tilanteensa voi helpottua:

– Sami voisi mennä Kelaan ja pankkiin keskustelemaan tilanteestaan, esimerkiksi opintolainan mahdollisuus on olemassa ja yleisen asumislisän ja muiden mahdollisten tukien hakeminen olisi hyvä selvittää!

– Samin olisi hyvä selvittää, millaisia ja mitä työmahdollisuuksia hänellä olisi mahdollisuus tehdä ja kuinka usein, esimerkiksi 1-2 kertaa viikossa. Kuitenkin Samin on hyvä töidenkin teossa muistaa ensisijaisena asiana opiskeleminen ja oma jaksaminen. Hänen olisi hyvä myös miettiä, miten ja missä asioissa ja kuluissa hänellä olisi mahdollisuutta säästää, esimerkiksi ruokaa voisi tehdä itse useammin! Ja hyvä olisi muistaa sekin, että opiskelijan elämä ei ole mitään liian leveätä elämää toisillakaan opiskelijoilla!

ITSENÄISTYMISSVIHKO

Tämän työskentelyosion tarkoituksena on, että itsenäistyvät nuoret saavat askarrella itselleen oman ”itsenäistymisvihkon”, johon he voivat sitten kirjoittaa itselleen tärkeitä asioita. Vihkoon voi esimerkiksi kirjoittaa hyviä ja halpoja ruokaohjeita ja/tai siihen voi merkitä vaikka kuukauden rahankäytön ja siten tarkkailla, mihin rahaa käyttää.

Vihkon tekemiseen tarvitaan värillisiä A4 papereita sekä tusseja ja värikyniä. A4-paperit taitetaan kahtia ja asetetaan sisäkkäin. Tällöin syntyy ikään kuin vihko. Vihkon voi joko nitoa kiinni tai sitten villalangasta pyörittää siihen nyörin pitämään sivuja paikoillaan. Jokainen osallistuja saa koristella ja tuunata vihkon mieleisekseen.

EIPÄS-JUUPAS – TYÖSKENTELYÄ VÄITTÄMILLÄ

Tämän työskentelyn ideana on, että vetäjä esittää ensin väittämän, jonka jälkeen jokainen vastaa väittämään nostamalla jommankumman joko punaisen (VÄÄRIN/ERI MIELTÄ) tai vihreän (OIKEIN/SAMAA MIELTÄ) hänelle jaetun lapun. Osa väittämistä on faktapohjaisia ja osa taas mielipide- ja näkökulma-asioita!

1. Omaan asuntoon muuttaminen ja itsenäisen elämän aloittaminen pelottaa.

MIELIPIDE JA NÄKÖKULMAVÄITE → Ohjaajan on hyvä keskusteluttaa nuoria tästä aiheesta ja nostaa esiin ainakin seuraavanlaisia näkökulmia: on luonnollista, jos itsenäistyminen ja oman elämän aloittaminen pelottaa, jännittää ja mietityttää, myös moni muu nuori miettii samoja asioita, monenlaisia ja ristiriitaisiakin ajatuksia on hyvä jakaa muille (esim. vanhemmat, ystävät, läheiset ihmiset), puhua tai ehkä kirjoittaa näistä tunnoista (esim. tytöt kirjoittavat päiväkirjaa). Omaan itsenäiseen elämään on myös hyvä valmentautua etukäteen ja hankkia tietoa sekä tehdä käytännön valmisteluja asian hyväksi. Kotoa pois muuttaminen, omaan asuntoon ja elämään siirtyminen sekä itsenäistyminen ovat myös aina iso prosessi, johon ajatukset voivat välillä vaihdella paljonkin!

2. Osoitteenmuutos tulee tehdä aina muuttamisen jälkeen postiin?

OIKEIN! Muuttoilmoituksen ja osoitteenmuutoksen voi tehdä postille ja/tai maistraatille. Ilmoitus tehdään postin verkkopalvelussa tai puhelimitse. Lisätietoja muuttoilmoituksesta esimerkiksi <http://www.posti.fi/muuttoilmoitus/>

3. Omassa kodissa asuessasi ja opiskellessasi kolmannella koulutusasteella (yliopistot, ammattikorkeakoulut ja korkeakoulut) vanhempien tulot vaikuttavat saamasi opintotuen määrään?

VÄÄRIN! Kolmannella koulutusasteella vanhempiesi tulot eivät enää vaikuta saamasi opintotuen määrään. Vanhempiesi tulot voivat pienentää opintorahasi määrää tai estää sen myöntämisen kokonaan, jos opiskelet toisen asteen oppilaitoksessa, olet alle 20-vuotias ja perheetön (et ole avioliitossa tai elatusvelvollinen). Opintorahasi määrää voidaan myös korottaa, jos vanhempasi tulot ovat pienituloiset toisella koulutusasteella opiskellessasi.

Vanhempiesi tulot voivat pienentää asumislisäsi määrää tai estää sen myöntämisen kokonaan, jos opiskelet toisen asteen oppilaitoksessa, olet alle 18-vuotias ja perheetön (et ole avioliitossa tai elatusvelvollinen). Lisätietoja osoitteesta: <http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/170703102019IL>

4. Omaa talouttaan voi pystyä hallitsemaan.

MIELIPIDEVÄITE. Hyvinä vinkkeinä oman talouden hallintaan ovat ainakin suunnitelmallisuus, säästäväisyys ja järjen käyttö sekä kohtuullisuus. Kannattaa vakavasti pohtia, mitä oikeasti tarvitsee omassa taloudessaan ja elämisessään ja mistä lähteistä omat tulot elämiseen tulevat.

5. Korkeakoulussa opiskellessasi sinulla on oikeus ateriatukeen.

OIKEIN! Jos olet korkeakouluopiskelija, olet oikeutettu alennukseen opiskelija-aterian hinnasta ravintoloissa, jotka ovat ateriatuen pirissä. Ateriatuen määrä on 1,67 euroa aterialta. Saat alennushintaisen aterian näyttämällä voimassa olevaa opiskelijakorttia tai Kelan ateriatukikorttia. Alennuksen saa SAMOKin ja SYL:n sinisillä sekä SAMOKin ja SARKA:n vihreillä opiskelijakorteilla. VR:n ja Matkahuollon myöntämällä opiskelijakorteilla alennusta ei voi saada. Jos sinulla ei ole opiskelijakorttia, mutta suoritat opintoja, jotka oikeuttavat ateriatuettuun ruokailuun, korkeakoulusi vastaa tällöin ateriatukikortin myöntämisestä sinulle. Lisätietoja saat osoitteesta: <http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/290102161630IL>

6. Muuttaessasi uudelle paikkakunnalle sinusta tulee automaattisesti kyseisen paikkakunnan seurakunnan jäsen?

VÄÄRIN! Kirkon jäsen kuuluu kotikuntansa mukaiseen paikallisseurakuntaan. Kirkkolain 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan kirkon jäsenet kuuluvat seurakuntiin, joilla kullakin

on määrätty alueensa. Tätä kutsutaan parokiaaliperiaatteeksi. Kielellisellä perusteella voi samalla alueella kuitenkin olla useampia seurakuntia. Pykälän 2 momentin mukaan kirkon jäsen on sen seurakunnan jäsen, jonka alueella hänellä on kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka. Kirkkohallitus voi kuitenkin antaa määräyksiä siitä, milloin henkilö voi olla kotikuntansa alueella olevan muun seurakunnan jäsen. Ilman kotikuntaa tai henkilötunnusta oleva henkilö ei edellä olevilla perusteilla voi liittyä seurakuntaan

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931054>

Uudella paikkakunnalla sinusta tulee siis siellä olevan seurakunnan jäsen, jos siirrät kirjasi uudelle asuinpaikkakunnallesi ja siitä tulee sinun uusi kotipaikkasi virallisesti. Kirjojen siirtäminen tapahtuu puolestaan tekemällä ilmoitus maistraattiin.

7. Vuokranantaja voi halutessaan potkia minut pois asunnostani kuukauden sisällä?

VÄÄRIN! Vuokrasopimus on irtisanottava kirjallisesti ja todistettavasti. Tämä vaatimus koskee uuden lain mukaan myös vuokralaisen suorittamaa irtisanomista. Kun vuokranantaja on irtisanojana, hänen on annettava kirjallinen irtisanomisilmoitus, jossa on mainittava sopimuksen päättymisajankohta ja irtisanomisperuste. Irtisanomisaika on 6 kk, kun vuokrasuhde on ennen irtisanomista kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään yhden vuoden. Tätä lyhyemmissä vuokrasuhteissa irtisanomisaika on 3 kk. Näitä aikoja ei voi sopimuksin lyhentää.

Kun vuokralainen on irtisanojana, irtisanomisen peruste täytyy mainita vain silloin, jos irtisanominen edellyttää erityisiä perusteita. Tällaisista tilanteista on laissa säädetty erikseen. Vuokralaisen irtisanomisaika on yleensä 1 kk eikä sitä voida sopimuksin pidentää. Irtisanomisajat lasketaan kunkin kalenterikuukauden viimeisestä päivästä, ellei toisin ole sovittu. Esimerkiksi jos irtisanomisaika on 3 kk ja irtisanominen tapahtuu 5.11, irtisanomisaika lasketaan marraskuun viimeisestä päivästä ja sopimus päättyy seuraavan vuoden helmikuun viimeisenä päivänä. Lisätietoja esimerkiksi osoitteesta: <http://www.asukasliitto.fi/oikeus.html>

8. Kotoa pois muutettuani olen täysin vastuussa itsestäni?

MIELIPIDE- JA NÄKÖKULMAVÄITE. Ohjaajan on hyvä tässäkin kohdassa korostaa sitä, että monenlaista apua ja tukea on saatavilla eikä ole mikään häpeä ottaa sitä vastaan. Usein myös itsenäistyvän nuoren vanhemmat haluavat auttaa siinä missä voivat. Suomen lain mukaan 18 vuotta täyttänyt on kuitenkin täysi-ikäinen ja vastuullinen omista asioistaan ja velvollinen selvittämään omia asioitaan, vaikka apua ja tukea voikin sekä kannattaa aina pyytää. Kannattaa myös erilaisissa virastoissa ja palveluissa yms. asioidessaan kysyä aktiivisesti apua ja neuvoja asioihin ja muistaa, että tyhmiä kysymyksiä ei olekaan, ja että he, joiden kanssa on asioita hoidettava, ovat

palveluammattissa ja auttavat mielellään (tai ainakin niin pitäisi olla)! Ystävällisyydellä, kohteliaisuudella, kysymällä ja selvittämällä aktiivisesti sekä olemalla muutekin aktiivinen pääsee monessa asiassa jo pitkälle ja eteenpäin!

9. Minun täytyy selviytyä yksin kaikesta.

VÄÄRIN! Ohjaajan on hyvä korostaa, että apua ja tukea on saatavilla ja yhteistyö ja vertaistuki ovat hyviä voimavaroja lähes asiassa kuin asiassa. Vanhan sananlaskun mukaan ”Järkeä ei ole yhdessä päässä, vaan se on ympäri kylää!” Joku tietää jostakin asiasta enemmän kuin toisesta ja jakamalla tietoa, ajatuksia, kokemuksia, vinkkejä yms. mitkään asiat eivät näytä tai tunnu kohtuuttoman suurilta ja vaikeilta!

10. Tiedän mistä, keneltä ja mitä kautta voin saada apua omaan elämäni.

MIELIPIDE- JA NÄKÖKULMAKYSYMYS. Ohjaajan on hyvä nostaa esille eri vaihtoehtoja ja tahoja, mistä apua erilaisiin tilanteisiin ja ongelmiin saa. Riippuen tilanteesta ja ongelmista ainakin opiskelupaikan henkilökunta (opettajat, opintojenohjaaja, kuraattori, psykologi) sekä opiskelupaikkojen ilmoitustaulut ja muut tiedotuskanavat, oppilaskunta ja opiskelijayhdistys auttavat opiskelupaikassa. Terveystieteiden, sosiaalipuolen, reittioppaan, palvelunumeroiden ja – nettisivujen (esim. tukinet.fi) kautta on mahdollista saada apua, tukea, neuvoja, vinkkejä ja tietoja erilaisiin asioihin! Tämän työskentelyn lopuksi ohjaaja voi antaa nuorille tehtäväksi listata ja miettiä paikkoja, joiden olemassaolo, sijainti ja yhteystiedot on hyvä selvittää, kun muuttaa uudelle paikkakunnalle ja aloittelee omaa, itsenäistä elämäänsä siellä. Kotitehtäväksi nuorille voi jättää selvittää joltakin mahdolliselta ja tulevalta opiskelupaikkakunnalta listattuja ja mietittyjä asioita. Esimerkiksi seuraavien paikkojen olemassaolo, sijainti ja yhteystiedot on ainakin hyvä selvittää:

- sairaalan päivystysnumerot, terveyskeskuksen numerot, sijainti*
- hammaslääkärin numerot ja sijainti*
- missä sijaitsevat lähin posti ja oma pankki sekä raha-automaatti*
- yhteispalvelupiste*
- julkisen liikenteen ja liikkumisen asiat, reitit*
- Kela (Huomio! Monia Kelan asioita voi hoitaa myös puhelimesta ja internetin välityksellä, jos on omat verkkopankkitunnukset.)*
- kirjasto(t)*
- vapaa-ajanviettopaikat, esim. uimahalli(t), liikunta- ja urheiluhallit, ulkoilu- ja liikunta-alueet ja -reitit*
- lähin kirkko ja seurakuntatalo, mihin seurakuntaan kuuluu?*
- harrastus- ja koulutusmahdollisuudet, esim. kansalaisopiston kurssit ja avoin yliopisto, missä sijaitsevat?*

Listataan vielä muita tärkeitä osoitteita ja puhelinnumeroja ja tahoja, joista saa apua tarvittaessa:

– ÄITI! ☺

– sosiaali- ja kriisipäivystys

- www.tukinet.fi

– uuden opiskelupaikkakunnan kaverit ja tutut, uudet ja vanhat!

– isännöitsijän/vuokranantajan ja huoltomiesten yhteystiedot kannattaa myös kirjoittaa ylös ja tallentaa puhelimeen ja kalenteriin!

KOTITEHTÄVÄKSI RUOKA- JA LEIVONTAOHJEIDEN KERÄÄMISEN ALOITTAMINEN

Kotitehtäväksi nuorille ohjaaja voi myös jättää seuraavanlaisen vinkin ja idean:

”Aloita helppojen ja nopeiden sekä edullisten ruoka- ja leivontaohjeiden kerääminen ja ylös kirjaaminen jo ennen kuin olet muuttanut pois kotoa. Opettele laittamaan ruokaa ja leipomaan. Voit esimerkiksi kerätä noin 5- 10 ruoka- ja leivontaohjetta aluksi ja jatkaa keräilyä koko ajan! Voit aloittaa vaikkapa omista lempiruokaohjeistasi ja lempileivontaohjeistasi, mutta muista edullisuus, helppous, kätevyys ja nopeus – ja terveellisyys! Esimerkiksi vanhoista kotitalouden kirjoista saa hyviä perusvinkkejä!”

Vaihtoehtoisesti voidaan myös tehdä valmis vihko tällä nuorten kokoontumiskerralla, johon nuori sitten itse alkaa kerätä erilaisia hyviä ohjeita. Nuori saa myös tuunata tämän resepti-/ohjevihkon oman näköisekseen! Myös itsenäistymisvihkoon reseptejä ja ohjeita voi nuori halutessaan kerätä. Ohjeita ja reseptejä voidaan myös vaihdella itsenäistyvien nuorten porukassa keskenään!

LOPPUHARTAUS

Kokoontumiskerta on hyvä lopettaa hartauteen. Hartauden aluksi lauletaan joku aiheeseen sopiva tai nuorten toivoma laulu tai virsi. Aiheeseen sopivat ainakin seuraavat ehdotukset: virsistä esimerkiksi Tie valmis on, Herra kädelläsi ja lauluista puolestaan Tule kaikeksi mulle, Askeleissasi kulkea saan, Kahden maan kansalainen.

Hartauspuheessa ohjaaja voi pohtia ja kertoa esimerkiksi Abrahamin lähtemisestä luvattuun maahan Jumalan kutsun ja lupauksen varassa. Raamatunkohta on 1. Moos.12:1–9. Raamatunkohta kannattaa ensin lukea ja sitten ohjaaja voi pohtia ainakin seuraavia näkökulmia sen pojalta: uuden, itsenäisen elämän aloittaminen ja sen herättämät ajatukset ja tunteet, Jumalalla on jokaiselle oma tehtävä, Jumala on lupauksissaan uskollinen ja tahtoo johtaa ja johdattaa elämää, Jumala on kaiken Herra ja ylläpitäjä, jonka seurassa on turvallista tehdä matkaa kaikissa elämäntilanteissa,

elämään kuuluu erilaisia vaiheita, joissa kaikissa Jumala tahtoo olla meidän kanssamme, meidän ei tarvitse olla yksin, uudessa elämäntilanteessa (ja uudella paikkakunnallakin) kannattaa etsiä seurakuntayhteys ja oma paikka myös seurakunnasta eikä jäädä yksin, apua on saatavilla ongelmiin myös seurakunnan toiminnasta ja aina voi ja saa rukoilla!

Tämän jälkeen voidaan vielä rukoilla ja laulaa. Sisaruspiirin tekeminen ja Herran siunauksen rukoileminen toimii lähettämisenä ja päätöksenä tälle kerralle.

KIRJALLISUUTTA JA LISÄMATERIAALIA:

Aalto, Mikko. Ryppäystä ryhmäksi.

Autio, Olli. Suuri leikkikirja.

Isotalo, Kaisa & Kinnunen, Saara. Omaan kämppään! →Sopii myös nuorelle luettavaksi!

Isotalo, Kaisa & Kuittinen, Raija. Kotiruoka →Sopii myös nuorelle luettavaksi!

Pitkänen, Nina. Himasta. Käsikirja itsenäiseen elämään →Sopii myös nuorelle luettavaksi!

www.kela.fi →Sopii myös nuorelle luettavaksi!

www.posti.fi/muuttoilmoitus →Sopii myös nuorelle luettavaksi!

JAKSA, JAKSA,
PAINA JA
PURISTA!

- VAI JAKSANKO
SITTENKÄÄN?

JOHDANNOKSI OHJAAJALLE

Tämän kokoontumiskerran aiheissa pureudutaan itsenäistyvän nuoren työ- ja vapaa-ajan väliseen ristiriitaan ja tasapainotteluun, ajankäytön ja oman jaksamisen ja hyvinvoinnin kysymyksiin. Aihe on varmasti tämän päivän nuorelle läheinen ja tärkeä. Keskusteluakin aihe varmasti herättää. Ohjaajan on hyvä pyrkiä herättelemään nuorten ajatuksia ja näkökulmia aiheesta ja tuoda Raamatun armollista ja levollista näkökulmaa nuoren ajankäyttöön ja työ- ja vapaa-aikaan. Ohjaajan kannattaa painottaa myös omasta jaksamisesta ja hyvinvoinnista huolehtimisen näkökulmia aiheen käsittelyssä. Ohjaaja voi mahdollisuuksien mukaan pyrkiä rakentamaan tämän aiheen kokoontumiskerrasta mahdollisimman mukavan ja levollisen ”keitaan” eri tavoilla eli esimerkiksi tilan rauhallisuutta ja mukavuutta, musiikin käyttämistä ja kohderyhmälle sopivaa hemmottelua ja erityistä huomioimista ynnä muuta sellaista voi ja kannattaa mahdollisuuksien mukaan hyödyntää. Tämä kaikki siis siksi, jotta nuorille muodostuu kokemuksia kiireettömyydestä ja levollisuudesta. Myös hartaushetkissä on hyvä painottaa Jumalan armollisessa ja levollisessa läsnäolossa oloa ja oman uskonelämän hoitamisen tärkeyttä.

Tarvikkeet tälle kokoontumiskerralle: Raamattuja, Nuoren seurakunnan veisukirjoja tai jotain muita laulukirjoja, A4-paperia, tusseja, rauhoittavaa musiikkia, cd-soitin, loppuhartauden mahdolliseen power point esitykseen (valo)kuvia sekä tietokone, tykki ja valkokangas!

JOHDANNOKSI NUORELLE

Jaksa, jaksa, paina ja purista – vai jaksanko sittenkään? Kiire, kiire, kiire... Kuulostaako tutulta? Ihminen ei ole kuitenkaan kone, joka jaksaa ja kestää mitä vain ja kuinka kauan vain. Itsenäistyvän nuoren elämä voi kuitenkin usein olla melkoista kaaosta. Kiirettäkin voi oppia hallitsemaan. Miten siis jakaa aikaansa ja voimavarojaan oikein monenlaisten vaatimusten ja haasteiden keskellä? Entä vaatiiko Jumalakin minulta jotain? Tällä kerralla on lupa ottaa oikeasti rennosti ja olla levollisin mielin. Jumalakin lepäsi työnsä tehtyään ja Jeesus puolestaan kutsui ihmisiä luokseen lepäämään, miksi me emme tekisi samoin?

ALKUHARTAUS

Kokoontuminen on hyvä aloittaa alkuhartaudella, joka voi pitää sisällään yhteistä laulamista, musiikin kuuntelemista, rentoutumista ja rukousta ja aiheeseen sopivia Raamatun lupauksia.

Alkuhartauden jälkeen ohjaaja lämmittelee nuoret aiheeseen lukemalla tai kertomalla seuraavan tarinan Montako kiveä purkkiisi mahtuu. Halutessaan ohjaaja voi myös havainnollistaa tarinaa samalla tarinasta löytyvillä elementeillä samalla kun hän kertoo tai lukee sitä. Tarinan kertomisen jälkeen nuoret saavat miettiä hetken tarinan antamaa opetusta sekä niitä asioita ja arvoja omassa elämässään, jotka heille ovat tärkeitä ja joita he ainakin haluavat omassa elämässään tehdä, säilyttää, vaalia ja toteuttaa. Nuoret voivat jakaa ajatuksiaan ja näkökulmiaan ryhmässä siinä määrin kuin haluavat ja niistä voidaan keskustella yhdessä.

Montako kiveä purkkiisi mahtuu?

Eräänä päivänä professori luennoi yliopistolla huippujohtajille tehokkaasta ajankäytöstä. ”Teemme pienen testin”, hän sanoi ja asetti pöydälle suuren lasipurkin. Hän kaivoi esiin 12 tennispallon kokoista kiveä ja asetti ne purkkiin yksitellen. Kun purkki oli täynnä, professori katsoi johtajia ja kysyi: ”Onko purkki nyt täynnä?”

”Kyllä on!” ryhmä vastasi yhteen ääneen. Professori odotti hetken ja kysyi:

”Oletteko aivan varmoja?”

Hän otti pussin, joka oli täynnä soraa ja kaatoi sen sisällön varovasti kivien päälle, jolloin sora valui kivien lomaan pohjalle asti. ”Onko purkki nyt täynnä?” professori kysyi.

Kuulijat alkoivat päästä kiinni juonesta. ”Luultavasti ei”, yksi heistä vastasi. Professori nosti pöydän alta pienen rasian, joka oli täynnä hiekkaa. Hän kaatoi hiekan kivien ja soran sekaan. ”Onko purkki nyt täynnä?” hän kysyi. Kuulijakunta vastasi epäröimättä yhteen ääneen kieltävästi. ”Hyvä” vastasi professori ja otti kannullisen vettä. Hän kaatoi sen purkkiin piripintaa myöten ja katseli hymyillen johtajia. ”Minkä totuuden tämä testi opettaa?” hän kysyi.

”Se osoittaa meille, että kun luulemme kalenterimme olevan täynnä, voimme aina lisätä sinne yhden tapaamisen tai kokouksen”, yksi kuulijoista vastasi. ”Tämä ei ole etsimäni vastaus”, professori sanoi. ”Totuus, jota etsimme, on seuraava: jos emme laittaisi ensin suuria kiviä purkkiin, emme saisi niitä sopimaan sinne lainkaan”.

Huoneessa vallitsi hiljaisuus. Professori jatkoi: **”Mitkä ovat näitä suuria kiviä teidän elämässänne? Onko terveys yksi? Rakkaus? Perhe? Ystävät? Unelmien toteutuminen? Mieluisten asioiden tekeminen? Opiskelu? Rentoutuminen? Jokin muu?”**

”Täytyy vain muistaa laittaa nämä suuret kivet elämän purkkiin ensimmäisenä. Muutoin voimme epäonnistua kaikessa. Jos sijoitamme purkkiin ensimmäiseksi toisarvoiset pikkuasiat, kuten soran ja hiekan, täytämme elämän sivuseikoilla. Silloin ei todella tärkeille asioille jää aikaa. Muistakaa siis kysyä itseltänne, mitkä ovat oman elämänne suuret kivet. Laittakaa ne sitten purkkiin ensimmäisenä”.

Millaisilla kivillä sinä täytät oman purkkisi?

Positiivari Plussa-lehti, heinäkuu 2006, Tom Lundbergin kolumni

Rytikangas, Iina. Tehokas ajankäyttö – vähemmän stressiä, enemmän tuloksia

RAAMISTELUA JA OPETUSTA

Tämän alkuhartauden ja -lämmittelyn jälkeen siirrytään tutkimaan Raamatusta annettuja kohtia ja keskustelemaan niistä sekä niiden herättämistä ajatuksista. Ohjaajalla on hyvä olla valmiina ainakin joitakin kysymyksiä, joita hän voi nuorilta Raamatunkohdista kysyä. Ainakin seuraavia Raamatunkohtia ohjaaja voi hyödyntää:

Raamatussa puhutaan kiireestä **Sanl.21:5 "Utteruus ja harkinta tuo menestyksen, turha kiire vie köyhyyteen."**

*Mitä voisi olla turha kiire ihmisen, nuoren ja sinun elämässäsi?

*Onko olemassa hyvää kiirettä ja mitä se voisi olla?

*Miten voisit lievittää kiirettäsi omassa elämässäsi, hyviä keinoja, vinkkejä jaettavaksi?

*Mitä mieltä olet väitteestä: "Ihmistä ei niinkään väsyttä se mitä hän on jo tehnyt, vaan kaikki se, mitä hänellä on vielä tekemättä!"

Raamatussa puhutaan jaksamisesta esimerkiksi. **Jes.40:27–31**

*Mitkä asiat ihmistä, nuorta ja sinua väsyttävät ja uuvuttavat?

*Miltä sinusta tuntuu se ajatus, että Jumala lupaa antaa väsyneelle voimaa?

*Minkälaista on Jumalan antama voima? Onko sinulla kokemuksia Jumalan antamasta voimasta ja jos on, niin millaisia?

Raamatussa puhutaan myös pysähtymisestä ja rauhoittumisesta ja liitetään ne myös Jumalan palvelemiseen esimerkiksi **Jer.6:16–17**

*Onko vaikea pysähtyä tämän päivän maailmassa? Miksi on, tai miksi ei ole vaikea?

*Mitkä asiat helpottaisivat ja edesauttaisivat pysähtymistä ja hiljentymistä, myös Jumalan eteen ja edessä? Elämässä tulee myös aika paljon ennalta arvaamattomia ja ennalta suunnittelemattomia asioita, jotka pakottavat ihmisen pysähtymään.

*Mistä asioista me tämän päivän ihmiset voisimme ottaa oppia aikaisemmilta sukupolvilta liittyen tämän kerran teemaan?

Raamatussa myös **Jer.7:3–10, 21–24, 8:4-9** puhuvat jollakin tavalla pysähtymisestä ja rauhoittumisesta sekä Jumalan edessä olemisesta.

*Mitä Jumala ensisijaisesti odottaa meiltä?

*Mitä elämästä ilman Jumalaa ja Hänen läsnäolossaan olemista seuraa? Millaista elämää on elämä ilman Jumalaa?

Jes.30:9–21, Jes.46:3–13

*Jumalalla on meille rauhattomille, kiireisille ja levottomille ihmisille tärkeä viesti ja lupauksen sanoja, mitä ne ovat?

*Ajankäytön ja työn ja vapaa-ajan rytmittämisessä on hyvä muistaa myös **1. ja 3. käskyt selityksineen** (voidaan lukea kohdat Katekismuksesta)*

*Ajankäytön ja kiireen keskellä on hyvä muistaa myös Raamatun lupaukset rukoilemisen tärkeydestä ja oikeiden asioiden ja päämäärän tekemisestä, esim. **Fil.4:13, Fil.4:4–9, Kol.3:15–17**, Raamattu korostaa rukoilemisen tärkeyttä ja yhteyttä Jumalaan keskeisenä asiana elämässämme. Martti Lutherin ajatus siitä, että mitä enemmän minulla on tehtäviä ja työtä, sitä enemmän minun täytyy rukoilla, on myös hyvä tuoda esiin ja pohtia sitä. Rukous ei ole pakko tai suoritus, vaan meidän hyvinvoinniksemme!*

ELÄMÄSI PERUSTUS: YMPYRÄ- VAI PYDAMIDIMALLI

Seuraavaksi siirrytään miettimään yksin ja yhdessä oman elämän perustusta ja omaa ajankäyttöä. Ohjaaja pyytää jokaista nuorta piirtämään paperille ison ympyrän, jonka nuoret jakavat erisuuruisiin sektoreihin. Sektoreiden tulisi kyetä kuvaamaan nuoren elämän eri osa-alueisiinsa käyttämänsä aikaa. Osa-alueita nuoren elämässä voivat olla esim. opiskeluihin, harrastuksiin, perheeseen, ystäviin, uskonelämän hoitamiseen, oman hyvinvoinnin ja jaksamisen tukemiseen jne. käyttämät ajat.

Ajankäytön ympyröiden piirtämisen jälkeen pohditaan ja vertaillaan yhdessä, mihin aikaa kuluu yleensä paljon, mihin taas vähän? Mihin haluaisit käyttää enemmän aikaa ja mihin vähemmän? Jääkö jokin elämän osa-alue jatkuvasti laiminlyödyksi tai liian vähälle huomiolle tai vastaavasti korostuuko jokin osa-alue liikaa? Mitä asioille voisit tehdä? Mitä konkreettisia asioita voisit tehdä päästäksesi haluamiisi tavoitteisiin ja muutoksiin? Nuoret voivat halutessaan kirjoittaa ajatuksiaan ja yhteisiä pohdintojaan ja näkökulmiaan ylös paperille.

Tämän jälkeen ohjaaja jatkaa työskentelyn vetämistä ja pyytää jokaista nuorta piirtämään paperille eräänlaisen ison pyramidin, ei kuitenkaan komiulotteisesti! Pyramidi jaetaan erisuuruisiin laatikoihin alhaalta ylös asti ja alimpaan laatikkoon kirjoitetaan Raamatunkohta Kol.2:6-7 kuvaamaan elämän kestävästä perustusta Jumalan ja Jeesuksen varassa. Tämän perustuksen päälle on hyvä rakentaa kaikki muukin ja asiat asettautuvat tärkeysjärjestykseen elämässä.

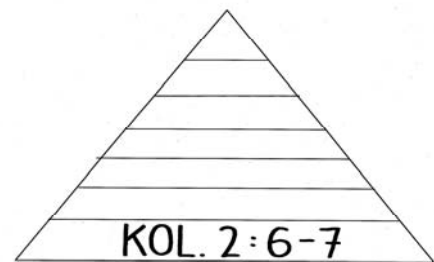
Pyramidin muille tasoille nuoret saavat merkitä niitä elämän osa-alueita, joihin haluavat panostaa oikeassa suhteessa.

Työskentelyn tavoitteena on saada nuoret pohtimaan oman elämänsä tärkeitä asioita realistisesti ja saamaan niihin tarvittavaa muutosta. Ohjaaja voi tässä yhteydessä myös viitata takaisin alkulämmittelyn tarinaan eli niihin elämän osa-alueisiin, ”isoihin kiviin”, joille elämästä tulee löytyä tilaa ensimmäisenä. Nuoren olisi hyvä tajuta tässä työskentelyssä myös se, että uskonelämäkään ja sen hoitaminen ei tulisi olla irrallinen, pieni saareke elämässämme, vaan elämän perustus ja jopa tärkein ja kestävin asia elämässämme.

YMPYRÄMALLI

PYRAMIDIMALLI

KIIREEN HOITO-OHJEET

Keskustellaan nuorten kanssa kiireestä ja jaksamisen kysymyksistä. Ohjaaja voi hyödyntää ja käyttää apunaan esim. seuraavia kysymyksiä:

- Mitä sinun mielestäsi on kiire? Miten kiire syntyy? Miten kiireen ja stressin syntyä voisi ehkä välttää? Onko sinulla jotain hyviä toimivia ja testattuja vinkkejä muille jaettavaksi?
- Mitkä asiat sinulle antavat voimaa ja virtaa jaksamiseen liittyen? Voit miettiä ensin mielessäsi hetken, ja sitten jakaa ajatuksiasi muille
- Lopuksi ohjaaja voi lukea ”Kiireen hoito-ohjeet” ja ”Miten hoidan stressiä?” virikkeeksi nuorille ja sen jälkeen jokainen nuori saa tehdä itsellensä omaan jaksamiseensa, kiireeseensä ja stressinsä hoitamiseen liittyen huoneentaulun, jossa on vähintään 5 keinoa, vinkkiä, tapaa, joista on itselleen hyötyä jaksamisessa ja kiireen kesyttämässä. ”Kiireen hoito-ohjeita” voi myös halutessaan käyttää omassa huoneentaulussaan. Lopuksi huoneentaulu tuunataan ja koristellaan omannäköiseksi teokseksi.

Kiireen hoito-ohjeet

- Pysähdy ja kysy, miksi sinulla on kiire.
- Mitkä asiat aiheuttavat kiireesi?
- Voitko tehdä näille asioille jotain?
- Onko sinulla liikaa töitä?
- Mitä teet kiireen vastapainoksi, vai hallitseeko se sinua aina?
- Jos vapaapäivä ei riitä elpymiseen, olet liian stressaantunut.
- Pidä huoli kunnostasi. Fyysinen rasitus.
- Tee jotain epätavallista, arjesta poikkeavaa.

Ja muista vielä tämä erityisesti ajankäyttöön liittyen: "If you don't know what to do, do something." ja "Tärkeille asioille löytyy elämästä aina tilaa ja aikaa!" On myös sanottu, että "Jumala loi ajan, mutta ihminen kiireen."

Miten hoidan stressiä?

Englantilainen resepti stressiin.

- Älä "pullota" asioita.
- Tee jotain, mene vaikka ulos.
- Syö hyvin.
- Älä kääriydy pahaan oloosi.
- Pidä huoli unesta.
- Muista, että depressiosta voi selvitä, muutkin ovat selvinneet!

*Aikaa voi tuhjata, mutta ei ostaa lisää. Oma ajankäyttöään voi sen sijaan suunnitella uusiksi. Kiire on ihmisissä, ja sen nostama tunne nousee siitä, että aistimme tai luulemme aistivamme toisissamme jotakin, joka taas nostattaa meissä kiireen tunteen. Emme voi syyttää muita hankaliksi kokemistamme tunteista. Jos sisälläsi nousee kiireen tunne, olet siitä vain ja ainoastaan itse vastuussa. Arvot näkyvät myös arkielämässä esimerkiksi siten, että kiireen keskellä saatamme sanoa, ettei meillä ole aikaa johonkin, mitä meidän pitäisi tehdä tai mitä haluaisimme tehdä. **Jokaisella on kuitenkin aikaa siihen, mitä hän pitää todella tärkeänä:** kysymys on loppujen lopuksi arvovalinnoista. <http://www.suhdesoppa.fi/itsetuntemus/pysayta-kiire/>*

LOPPUHARTAUUS

*Tämäkin kokoontuminen on hyvä ohjaajan johdolla lopettaa hartauteen ja hiljentymiseen. Hartaudelle on hyvä antaa ja varata runsaasti aikaa, jos mahdollisuuksia siihen on. Ohjaaja voi hyödyntää hartaudessa esim. seuraavia Raamatunkohtia: **Matt.11:28–30, Room.9:16 ja Fil.3:12–16**, jotka ainakin soveltuvat käsitelyihin aiheisiin. Myös rauhallista ja rentouttavaa musiikkia voidaan hyödyntää hartaudessa, samoin erilaisia rauhoittavia (valo)kuvia. Myös yhteistä laulua sekä tietysti rukousta ja esim. Isä meidän -rukousta ja Herran siunausta voidaan luonnollisesti hartaushetkessä hyödyntää. Jos seurakunnassa on totuttu käyttämään myös rukoushelminauhaa, voidaan sitäkin hyödyntää hartaudessa: esim. pyhän huolettomuuden helmi ja siihen liittyvät rukoukset.*

KIRJALLISUUTTA JA LISÄMATERIAALIA:

Martikainen, Liisa. Kaaosta vai hallintaa. Nuoren aikuisen elämän haasteet.

Niemi, Päivi. Itsetunnon rakennuspalikoita. → Sopii myös nuorelle luettavaksi!

Rytikangas, Iina. Tehokas ajankäyttö – vähemmän stressiä, enemmän tuloksia. → Sopii myös nuorelle luettavaksi!

YKSIN, KAKSIN
VAI KIMPASSA?

—

IHMISSUHTEIDEN
KOUKEROISSA

JOHDANNOKSI OHJAAJALLE

Tällä kokoontumiskerralla pysähdytään miettimään erilaisia ihmissuhdeasioita ja sosiaalisen verkoston luomista uudessa elämän tilanteessa, itsenäistymisen kynnyksellä. Kokoontumiskerran aihe on nuorille ajankohtainen ja läheinen ja herättää varmasti mielenkiintoa sekä erilaisia ajatuksia ja tunteita suuntaan jos toiseenkin. Ohjaajallekin tämä on haastava aihepiiri eikä kirkon sisälläkään pari- ja ihmissuhteiden asiat ja opetus niistä ei ole kaikista selkeintä. Aiheen herkkäluonteisuuden ja omakohtaisuuden vuoksi ohjaajan on hyvä olla ”tuntosarvet” valmiina aistimaan nuorten ajatuksia ja tunteita ja reagoimaan niihin tarkoituksenmukaisella tavalla. On myös hyvä pyrkiä rakentamaan tästäkin kerrasta rauhallinen tilanne ja luomaan hyvä ilmapiiri ryhmäläisten keskelle, kannustaa tuomaan esiin omia näkemyksiään ja kannustaa pohtimaan asioita tosissaan. Musta-valkoista asettelua ja tuomitsevuutta suuntaan jos toiseenkin on hyvä välttää. Ohjaajan on myös hyvä pohtia teemaa monesta näkökulmasta ja pyrkiä tuomaan esiin erilaisia näkökantoja, niiden hyviä ja huonoja puolia.

Tarvikkeet tälle kokoontumiskerralle: Raamattuja, virsi- ja laulukirjoja, sisältöihin sopivaa musiikkia kuunneltavaksi, papereita, kyniä, sanoma- ja aikakausilehtiä, saksia, liimaa.

JOHDANNOKSI NUORELLE

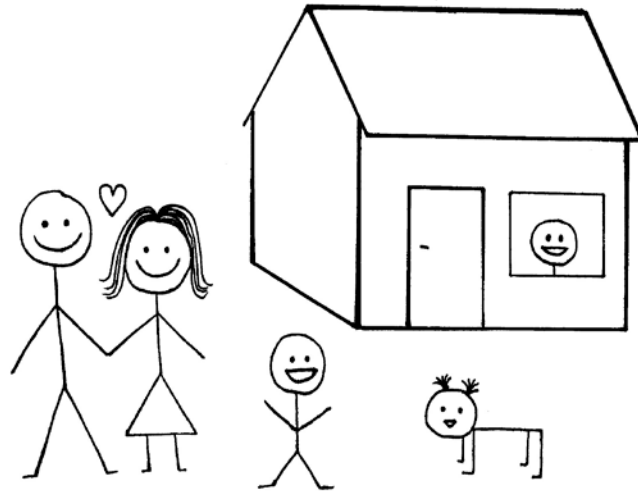
Tuntuvatko ihmissuhdekoukerot joskus turhankin monimutkaisilta? Onkohan Sitä Oikeaa olemassa? Saankohan uusia ystäviä, kun muutan opiskelemaan uudelle paikkakunnalle? Tällä kokoontumiskerralla mietitään pari- ja muita ihmissuhde asioita, jotka varmasti mietityttävät paljonkin. Elämä yhdessä ei ole aina helppoa, mutta toiset ihmiset on otettava kuitenkin huomioon. ”Osoittakaa toisillenne lämmintä veljesrakkautta, kunnioittakaa kilvan toistanne.” (Room.12:10) kehottaa Raamattu meitä. Raamatun ohjeet ja kehotukset myös ihmissuhteisiimme ovat ajankohtaisia yhä edelleen.

ALKUHARTAUUS

*Ennen itse työskentelyä aloitetaan kuitenkin hartaudella, jossa ohjaaja voi käsitellä esimerkiksi seuraavia Raamatunkohtia ja niiden herättämiä ajatuksia: **Joh.13:34–35, Joh.15:9–13, 16–17**. Voidaan myös laulaa yhdessä, kuunnella musiikkia, rentoutua, rukoilla yhdessä tai erikseen, hiljentyä jne...*

ALKUTYÖSKENTELY: UNELMOINTIA

Nuoret saavat paperia, kyniä, ja lehtiä, joista voi leikata kuvia. Ohjaaja antaa seuraavanlaisia ohjeita ja kysymyksiä työskentelyn lähtökohdaksi: Minkälainen on sinun unelmaperheesi? Ketä siihen kuuluu? Jokainen nuori piirtää talon ja kirjoittaa, piirtää tai leikkaa lehdistä siihen oman unelmaperheensä kuvan sekä asioita, joita toivoo omassa perheessään olevan. Talot ja perheet esitellään muille ja jokainen saa kertoa toisille sen verran kuin haluaa. Tähän työskentelyyn kannattaa käyttää aikaa maksimissaan 10 minuuttia.

UNELMAPERHEENI

Tämän jälkeen työskentely jatkuu miettimällä, millainen vanhempi haluaisit olla? Missä asioissa haluaisit toimia samoin kuin omat vanhempasi ja missä asioissa haluaisit toimia toisin? Mitä sääntöjä omassa kodissasi ja perheessäsi olisi hyvä olla?

Työskentelyn jälkeen tämäkin puretaan ohjaajan vetämänä, jokainen saa edelleen kertoa sen verran kuin haluaa! Tämän jälkeen voidaan siirtyä raamistelemaan eli käsittelemään erilaisia Raamatunkohtia liittyen ihmissuhteisiin.

RAAMISTELU

Luetaan Raamatusta **Kol.3:12–17. Matt.7:12, Luuk.10:25–28**

- Miltä ohjeet kuulostavat yleisinä ohjeina kaikkiin ihmissuhteisiin liittyväksi?
- Mitä ajattelette ohjeista?

Luetaan Raamatun ohjeita lähinnä avioliittoon, ehkä näitä voisi soveltaa myös seurustelu- ja parisuhteisiin? **Ef.5:21–33**

- Mitä mielestäsi voisi tarkoittaa alistuminen ihan käytännössä? (vrt. jae 24, miten seurakunta alistuu Kristuksen tahtoon? Millainen on Kristuksen tahto seurakuntaansa kohtaan?) Mitä eroa on alistamisella ja alistumisella, vai onko niillä eroa?
- jae 25: → miten Kristuksen esikuvallinen rakkaus velvoittaa erityisesti miehiä?
- Mitä koko Raamatunkohta antaa naisen, mitä miehen tehtäväksi avioliitossa? → Naisen tulee kunnioittaa miestä ja suostua miehen tahtoon, miehen rakastaa vaimoaan kuin itseään ja omaa ruumistaan sekä luopua omasta perheestään avioliitossa ja liittyä vaimoonsa, jolloin he muodostavat uuden yksikön, uuden perheen. Toteutuuko tai tulisiko tämän mielestäsi nykypäivänä toteutua?
- Mitä ajattelet siitä, että vaikka aviopuolisille annetaan eri asioita tehtäväksi, merkitseekö tämä mielestäsi eriarvoisuutta toinen toisiinsa nähden?

Luetaan Raamatusta myös **Kol.3:18–21 & Ef. 6:1–4.**

- Mitä ajatuksia näistä kohdista herää?
- Onko vaikea olla vanhemmilleen kuuliainen ja kunnioittaa heitä?
- Entä jos oma tahto on ristiriidassa vanhempien tahtoon nähden, kumman tahto voittaa tai kumman tulisi voittaa?
- Entä jos Raamatun Sana ja vanhempien sana ovat ristiriitaisia keskenään, kumman tulisi olla ylempänä?

Luetaan Raamatusta myös **Apt.2:38–41 ja Apt.16:30–34 sekä Luuk.19:9**

- Millaisen kuvan nämä Raamatunkohdat antavat perheen pelastumisesta?

Joitakin mahdollisuuksia tulkita Raamatunkohtia ovat ainakin seuraavat näkökulmat:

- * Kun tekee samalla tavalla kuin se, jolle on sanottu eli uskoo Jeesukseen, pelastuu.
- * Kyseessä voi olla myös eräänlainen profetia, joka tulee tapahtumaan tulevaisuudessa.
- * Raamatun aikaan isännän kääntyessä kristityksi myös yleensä koko perhekunta kääntyi kristityksi. Jokainen kuitenkin pelastuu omalla uskollaan

Jeesukseen eli henkilökohtainen yhteys Jeesukseen omana Vapahtajanaan on tärkein asia!

* Usko myös vaikuttaa ihmisessä, mistä on seurauksia lähipiiriinkin.

KYSYMYKSIÄ, VÄITTEITÄ, POHDINTAA, KESKUSTELUA, RAAMATUN NÄKÖKULMIA ASIOIHIN

Ohjaaja kysyy väitteitä ja näkökulmia osallistujilta ja yhdessä keskustellaan asioista mahdollisemman avoimesti. Tavoitteena on herättää keskustelua asioista ja tuoda esiin erilaisia näkökulmia ihmissuhdeasioista. Monia kysymyksiä käsitellään vahvasti Raamatun ja kristillisen uskon näkökulmasta, mutta muitakaan näkökulmia ei suljeta keskustelun ulkopuolelle, jos nuorten aloitteesta niitä esille nousee.

1. Mitkä ovat mielestäsi kestävän ihmissuhteen edellytykset? *Listaa viisi mielestäsi tärkeintä asiaa. Miksihän nämä ovat niitä? Perusteluja. Näitä käydään läpi ja verrataan yhteisesti ohjaajan johdolla.*

2. ”Mitä mieltä olet, voiko kristitty seurustella/elää/olla parisuhteessa/avioliitossa sellaisen ihmisen kanssa, joka ei usko Jumalaan ja Jeesukseen, eikä ole kristitty? *Voidaan ajatella asiaa laajasti ja yleisestikin, eli ei välttämättä tarvitse olla henkilökohtaista kokemusta pohjalla. Mietitään ja listataan ylös etuja ja haittoja seuraaviin väitteisiin:*

Erilaisia näkökulmia siihen, kun kristitty seurustelee ihmisen kanssa, joka ei usko Jumalaan ja Jeesukseen, eikä ole kristitty.

Hyviä puolia tähän asiaan, joita saattaa nousta nuortenkin kommentteista ja joita ohjaajan on hyvä tuoda keskusteluun:

- *Kumppani ja parisuhde voivat olla onnistuneita, mutta kannattaa kuitenkin muistaa, että kyse on koko loppuelämästä toisen kanssa*
- *Ei liian musta-valko-ajattelua*
- *Usko Jeesukseen on henkilökohtainen juttu*
- *Liika hengellistäminen parisuhdeasioista pois!*

Huonoja puolia, joita saattaa nousta nuortenkin kommentteista ja joita ohjaajan on hyvä tuoda keskusteluun:

- *Suhteen hyvänkin alun jälkeen voi tulla ristiriitoja esim. lasten kasvatuksesta, arvoista*

- Mitä tapahtuu, jos toisen arvot (esim. ajankäyttö, rahankäyttö, suhde lähimpiin, maailmankuvan erot...) ovat radikaalisti erilaiset seurauksena siitä, ettei hän usko???
- Voiko uskovan puolison uskonelämä pysyä hengissä, jos toinen ei tue/usko?
- Miten käy iankaikkisuuden kannalta?

Ohjaajan on hyvä herätellä nuoria oikeasti miettimään näitä asioita sekä itseltään, että keskustelemaan ja jakamaan ajatuksiaan ja tunteitaan toinen toistensa kanssa. Yleensä avoimuus on aina tiettyyn rajaan asti hyvä juttu. Ohjaaja voi haastaa nuoria kysymään itseltään, pystyvätkö ja haluavatko nuoret elää sellaisessa suhteessa, jossa toinen osapuoli ei välttämättä usko Jumalaan ja Jeesukseen eikä se ole elämän tärkein juttu ja perustus, koko loppuelämänsä (kristillisenä ihanteena kun on, että avioliitto solmitaan mahdollisuuksien mukaan vain kerran!)? On hyvä haastaa kysymään, mikä nuorelle on kaikista tärkeintä?

Erilaisia näkökulmia siihen, kun kristitty seurustelee toisen kristityn kanssa.

Hyviä puolia, joita saattaa nousta nuortenkin kommentteista ja joita ohjaajan on hyvä tuoda keskusteluun:

- suhteessa saattaa olla ehkä vähemmän arvoristiriitoja ja voi olla sillä lailla rauhallisempaa
- lasten kasvatuksesta ei eri mielisyyttä
- uskonelämän hoitaminen on yhteinen juttu ja voimavara
- yhteinen rukous ja Raamatunluku ja muu hengellisen elämän hoito yhdessä "missä kaksi tai useampi on koolla minun nimessäni, siellä minä olen heidän kanssaan.."

Huonoja puolia, joita saattaa nousta nuortenkin kommentteista ja joita ohjaajan on hyvä tuoda keskusteluun:

- musta-valkoajattelu
- toisten tuomitseminen ja arvosteleminen (tähän meitä ei kristittyinä kannusteta)

*Tämän jälkeen voidaan lukea Raamatun näkökulmia asiaan eli luetaan siitä, mitä Raamattu sanoo asiaan uskova/kristitty ja ei-uskova/kristitty yhdessä! **1. Kor.7:12–16***

*Mitä ajatuksia kohdasta herää?

*Miksi luulette, että Raamattuun on kirjoitettu niin kuin tuossa kohdassa on kirjoitettu?

*Mitä Raamatunkohta tarkoittaa?

Paavali puhuu ko. kohdassa ensisijaisesti avioliitossa oleville pareille, mitä kohta voisi tarkoittaa ja voiko sanomaa soveltaa myös seurustelusuhteeseen, jos kyllä, niin miten?

Ohjaaja voi halutessaan hankkia taustatietoa ko. Raamatunkohtaan (ja muihinkin käsittelemiinsä Raamatunkohtiin), esim. Jukka Norvannon Raamattu elämään -kirjoista ja muista selitysteoksista, jos hän haluaa syventää omaa tietämystään käsiteltävistä ja ”epäselvistä” Raamatunkohdista!

3. Mitä mieltä olet yhdessä asumisesta ennen avioliittoa? Voidaan listata hyviä puolia ja huonoja puolia ylös yhdessä keskustellen, ja ohjaaja voi nostaa esiin erilaisia näkökulmia.

Hyviä puolia yhdessä asumisesta ennen avioliittoa, ja näitä saattaa myös nuorten kommenteissa nousta esille ja ohjaajankin on hyvä tuoda näitä esille ja nostaa keskusteluun näkökulmiksi ja ajatuksiksi:

- Oppii tuntemaan toista ihmistä arjessa esim. miten hoitaa talouttaan ja tekee kotitöitä
- Suhteen arkinen puoli tulee myös vastaan ja koeteltua
- Toisesta ihmisestä näkee erilaisia puolia ja rooleja...

Huonoja puolia yhdessä asumisesta ennen avioliittoa, ja näitä saattaa myös nuorten kommenteissa nousta esille ja ohjaajankin on hyvä tuoda näitä esille ja nostaa keskusteluun näkökulmiksi ja ajatuksiksi:

- epävarmuus suhteesta, toisesta ja/tai itsestään ”olenko koeajalla?”
- ”Onko tuo toinen sitoutunut minuun ja yhteiseen elämään, meihin, olenko itse sitoutunut” → (tukeeko yhdessä asuminen tätä vai syökö?)
- Mitä tapahtuu vaikeuksien tullessa ja suhteen arkipäiväistymisessä, arjessa? → kestääkö kumpikin...?
- Avo”liitosta” on helppo lähteä, helpompi kuin avioliitosta, kuitenkin tunnetasolla ja henkisesti ero on sama kuin avioero, koska samoja tunteita käydään läpi...

Huom! Myös etäsuhte (ilman yhdessä asumistakin) voi kasvaa ja suhde voi kasvattaa kumpaakin!

Luetaan Raamatun näkökulma asiaan: **1. Kor.7:1–16** Kohdassa puhutaan ensisijaisesti naimisissa oleville, **Raamattu suosittelee avioliittoa ja liputtaa vahvasti sen puolesta, jos se osa on ihmiselle annettu.** Myös sitoutuminen toiseen ja yhteiseen elämään on Raamatun suosittelema malli, koska Jumala vihaa eroa ja hylkäämistä paljon ja sanoo myös, ettei ihmisen ole hyvä olla yksin. Jos aviopuoliso ei usko, ei pidä kuitenkaan erota hänestä. Mitä voisi tarkoittaa, että uskova pyhittää ei-uskovan? (Ohjaajan avuksi

selitysteoksia ja taustamateriaalia esim. Jukka Norvannon selitysteokset!) Voidaan myös lukea 1. Piet.3:1-7 → Mitä ajatuksia tästä herää?

(Off topic -keskustelu: Mitkä voisivat mielestäsi olla "hyviä" syitä erota avioliitosta, mitä ajattelet itse? Vai onko niitä olemassa? Raamattukin sanoo jotain tähän, halutessaan ohjaaja voi perehtyä tähän ja tuoda näitäkin näkökulmia esiin...)

Toisaalta: luultavasti Raamatun aikaan yhdessä asuminen ei ollut käytännössä edes mahdollista ilman avioliittoa eikä Raamatun aikaan myöskään varsinaisesti seurusteltu siten kuin nykypäivänä seurustellaan, koska avioliitot olivat sovittuja ja järjestettyjä ja naimisiin mentiin hyvinkin nuorina.

Entä sitten seksi seurustelusuhteessa ja avioliitossa? Ohjaaja voi kysyä myös nuorten mielipiteitä, ajatuksia ja näkemyksiä asiaan ja tuoda esille erilaisia näkökulmia. Nuorten maailmassa aihe on herkkä ja näkemystä on nuorillakin varmasti monenlaista, samoin kirkon työntekijöilläkin on aiheesta erilaisia näkökulmia. Pienimmän yhteisen nimittäjän löytäminen aiheesta on ainakin hyvä tavoite!

Ohjaaja voi painottaa, että turvallisin paikka harrastaa seksiä (← kyseenalainen ilmaus: seksi ei ole mikään harrastus ja seksi vaatii kypsyyttä ja vastuuta paljon!), on avioliitto, koska silloin on mahdollisella syntyvällä lapsella sekä isä että äiti ja on turvallisuus siitä, ettei toinen jätä eikä ajattele vain itsekkäästi, omia tarpeitaan tyydyttäen. Kristillinen kirkko on myös vanhastaan mieltänyt seksin kuuluvan ainakin ihanteen tasolla avioliittoon miehen ja naisen välille. Irtsuhteita seksin harrastamiseen Raamattu ei myöskään tue, sitoutuminen ja vastuu toinen toisesta ovat tärkeitä asioita. Seksi on kuitenkin vain yksi osa suhteessa ja tärkeintä on kuitenkin tietää, sopivatko kumppanit henkisesti toisilleen ja yhteen, fyysisesti nainen ja mies sopivat aina yhteen! Seksi on myös muuta kuin pelkkää fyysistä suoritusta ja biologiaa...

Kristillisissä piireissä seksin odottaminen ja säästäminen avioliittoon saattaa kuitenkin mennä "överiksi", eli avioliiton nopean solmimisen takana saattaa olla suurimpana haluna ja motiivina se, että sitten seksi on luvallista, ja ohjaajan on hyvä tuoda tämäkin näkökulma avoimesti esiin ja kyseenalaistaa sitä! "Onko tällainen toiminta rakkautta ja toinen toisensa kunnioitusta?" Ollaanko lain vai armon alla tässä asiassa? Lakihenkisyystä ja tuomitsevuudesta tulee päästä pois kristittyjen parissa, mutta samalla koettaa löytää jokaisen omaan aikatauluun sopiva vaihtoehto ja muistaa Raamatun näkökulmat ja ihmisen parasta tahtovat neuvot ja ohjeet. Mikä on kaikista tärkein ja suurin asia Raamatussa, mihin keskitytään? Edes kristityille ei ole annettu valtuuksia tuomita toinen toistaan! On myös hyvä muistaa, että asiat eivät ole aina

sitä, miltä ne näyttävät ja Jumala näkee ainoastaan asiat oikein ja Hän näkee ihmisen sydämen asenteen. Toisaalta Heprealaiskirje opettaa myös, että ”Pitäkää avioliitto kaikin tavoin kunniaa älkääkä häpäiskö aviovuodettanne, sillä Jumala tuomitsee siveettömät ja avionrikkojat.” (**Hepr.13:4**). Jumala siis arvostaa ja arvottaa avioliiton korkealle ja pyhäksi asiaksi. Kaikessa toiminnassa ja seurustelussa on muistettava VASTUU JA TOINEN TOISENSA KUNNIOITAMINEN JA RAKASTAMINEN! (<--Ohjaajan on hyvä painottaa tätäkin!)

Jos Jumala puolestaan on antanut jollekin ihmiselle naimattomuuden armolahjan, on sekin ihan yhtä hyvä verrattuna avioliittoon.

4. Mitä ovat mielestäsi ihastuminen, rakastuminen, rakastaminen? Eroavatko ne toisistaan? Jos eroja on, niin miten ne eroavat ja mitä erot ovat? (Esimerkkeinä joitakin ajatuksia, joita ohjaaja ja nuoret voivat keskusteluun tuoda.)

Ihastuminen: voi ihastua moneen, usein äkillisesti ja yllättäen, ei näe pidemmälle...tai ei halua nähdä, hullaantuminen toisesta, tunteet vahvasti mukana, yleistä, ihmisten ihanuus/samankaltaisuus/erilaisuus/piirteet viehättävät

Rakastuminen: vakavampaa kuin ihastuminen, kestää kauemmin, yleensä yksi ja sama kohde, tietää toisesta enemmän ja myös negatiivisia asioita (toinen ei ole aina vain kiva, mukava ja ihana, eikä itsekään ole toista kohtaan)

Rakastaminen: huonot puoletkin tiedetään, tunnistetaan ja nähdään toisessa (ja itsessään) ja silti halutaan hyväksyä ja rakastaa toista (ja itseään), halutaan olla toiselle hyvä ja tehdä työtä yhteiseksi ja suhteen hyväksi, TAHDON!!! Yhteisissä vastoinkäymisissä ja ongelmassa on mahdollisuus kasvaa vielä enemmän yhteen ja selvittää elämästä yhdessä. ”Kaksin on parempi kuin yksin, sillä kumpikin saa vaivoistaan hyvän palkan.” (**Saarn.4:9–12**)

Luetaan Raamatusta ja keskustellaan ja pohditaan yhdessä:

Raamatunkohdat: 1. Moos. 2:18–25

*Mitä ajatuksia tästä kohdasta?

Sananlaskut 27:17, 19

*Mitä voisivat tarkoittaa? Esimerkkejä, kokemuksia? (Voidaan myös katsoa Jukka Norvannon selitystä tähän)

*Miten miehet ja naiset eroavat toisistaan esim. käyttäytymisellään, kiinnostuksen kohteiltaan yms. vai eroavatko? Mitä mieltä olette?

*Mitä toisessa sukupuolella on vaikea ymmärtää, vai onko mitään?

Sananlaskut 31:10–31

*Millainen on hyvä vaimo?

*Voitaisiinko soveltaa myös hyvään mieheen?

*Millainen on hyvä mies?

5. Mistä tietää kuka on "se oikea"? Vai onko sellaista edes olemassa, mitä ajattelette? Minkälaisia asioita voit tehdä löytääksesi hyvän puolison ja kumppanin? (Ohjaaja voi tuoda ainakin seuraavia näkökulmia ja ajatuksia esille.)

Oma itsetuntemus → kannattaa kehittyä tässä ja tietysti myös omassa ihmistuntemuksessaan noin yleisesti, millaisia ihmiset ylipäättään ovat...intuitio? Sielunkumppani, onko sitä edes olemassa? millaisen ihmisen seurassa sinun on hyvä olla? Mitä piirteitä arvostat/pitää olla ainakin omassa miehessä/vaimossasi/poika-/tyttöystävässasi?

Rukous ja Jumalan johdatuksen kyseleminen → Lutherin esimerkki: rukoile itsellesi hyvää aviopuolisoa (ja rukoile myös sitä, että itse osaisit olla hyvä ja rakastava puoliso (ja vanhempi)), **Ps.139:23–24**, mutta samalla älä hengellistä LIIKAA asioita... päätös siitä, kenen kanssa tahdot olla loppuelämäsi on ensisijaisesti sinun oma valintasi, johon kyllä voit kysyä Jumalan neuvoa, johdatusta ja pyytää viisautta,(ja Jumala kyllä johdattaa ja antaa viisautta ja neuvoja!), mutta sinun on itse kannettava valinnastasi vastuu! vrt. vapaus ja vastuu →liittyvät vahvasti yhteen!

Kannattaa tutustua erilaisiin ihmisiin, olla avoin ja oma itsesi, ja päästä pois seurustelemisen pakosta vain seurustelemisen itsensä vuoksi, on hyvä muistaa, että seurustelu on samalla vakavaa ja rentoa...(seurustelussa on aina kyseessä oman tunteidensa ja persoonansa peliin laittamisen lisäksi toisenkin ihmisen tunteet ja persoona alttiina haavoitetuksi tulemiselle, seurustelussa on vastuu itsestään ja toinen toisesta...) Jumala vihaa eroa ja hylkäämistä yli kaiken!!! Ihmisen ei ole hyvä olla yksin →Jumalan vastaus tähän on itsensä lisäksi toinen ihminen ja sitä varten Jumala loi ihmiselle avun ja vastakohtan ja asetti avioliiton.

LOPPUHARTAUUS

Hartaudessa voidaan hyödyntää esim. seuraavia lauluja Nuorten veisukirjasta: Isä jää meitä rakastamaan, Voi Hänen rakkauttaan, Tuuli kulkee, Mitä rakkaus on? jne.

Ohjaaja voi myös kuunteluttaa jonkun ”maallisen” tai hengellisen laulun rakkauteen liittyen (esim. Juha Tapion ”Pettävällä jäällä” tai ”Vuodet vierii saa”), lukea sen sanat ja pohtia laulun herättämiä ajatuksia niistä.

Raamatunkohdista esim. **Jer.17:1–10** voidaan hyödyntää (Jumala tahtoo, että Hän saisi olla elämässämme ensimmäinen, jolta kaikki Hänen hyvät lahjansa ja ihmeensä, myös rakkaus toiseen ihmiseen, tulevat.)

Mitä on rakkaus? **1.Kor.13** pohjalta ajatuksia, (vain Jumala on täydellinen ja vain Hän osaa rakastaa täydellisesti samalla tavalla kuin tuossa kohdassa, Jeesus on kaikkea tuota, Hänen voimallaan me ehkä opimme edes hiukan rakastamaan toinen toistamme, katso **1.Joh.4:8-10, 19** → Ensin tulee Jumalan täydellinen rakkaus meitä kohtaan ja sitten meidän vajavainen rakkaus Jumalaa ja lähimmäistämme kohtaan.)

Rukousta...

Tämän jälkeen voidaan vielä laulaa esimerkiksi laulu Rakkaus on lahja Jumalan ja lopuksi tehdä sisaruspiiri, jossa rukoillaan yhdessä Herran siunaus.

KIRJALLISUUTTA JA LISÄMATERIAALIA:

Kekäle, Jari & Päivi; Salo, Matti & Satu. Parisuhteen ajokoulu. → Sopii myös nuorelle luettavaksi!

Kinnunen, Saara. Kahden kauppa. Kestävää parisuhdetta rakentamassa. → Sopii myös nuorelle luettavaksi!

Martikainen, Liisa. Kaaosta vai hallintaa. Nuoren aikuisen elämän haasteet.

Norvanto, Jukka. Raamattu elämään. Alussa... 1.Moos.1-5 Jumala antoi ihmiselle apuvastakohtan. & Miehellä annettiin vastuu perheestä.

Rakkauden lahja. Piispojen puheenvuoro perheestä, avioliitosta ja seksuaalisuudesta. → Sopii myös nuorelle luettavaksi!

Reider, Katja. Roosa ja Tryffeli. Kertomus rakkaudesta. → Sopii myös nuorelle luettavaksi!

Vaaranen, Heli. Parisuhdepalapeli. Nuorten aikuisten parisuhteet.

**"ÄLÄ USKO MITÄÄN,
MIKÄ EI OLE TÖTTÄ!"**

-MEDIAMYLLYN

PYÖRITYKSESSÄ-

JOHDANNOKSI RYHMÄNOHJAAJALLE

Tällä kokoontumiskerralla raapaistaan hiukan eri medioiden sisältöjä ja pyritään herättelemään nuoren ajatuksia omasta suhteestaan mediaan. Media vaikuttaa jokaisen ihmisen elämään joko tiedostamattomasti tai tiedostaen. Asenteet ja käyttäytymisemme opimme pitkälti median välityksellä. Tänä päivänä median vaikutuksilta ja sisällöiltä on hyvin vaikea välttyä, vaikka haluaisikin. Elämme median vääristämässä maailmassa ja saamme tietoa enemmän kuin tarpeen olisi. Itsenäistyvä nuori on elämässään yhä enemmän tilanteissa, joissa hänen itse on tehtävä päätöksiä suhteessaan median käyttämiseen ja median tarjoamiin sisältöihin. Tämän aihepiirin käsittelyn tavoitteena onkin, että itsenäistyvä nuori oppisi olemaan kriittinen suhteessa median sisältöihin ja käyttämään mediaa harkitusti. Ohjaajan kannattaa kannustaa nuoria myös ottamaan mediaan etäisyyttä. Tämän kokoontumiskerran raamistelussa mietitään myös sitä, miten esimerkiksi kristittynä mediassa voi toimia.

Tarvikkeet tälle kokoontumiskerralle: Johdannoksi nuorelle -teksti, Raamattuja ja Nuoren seurakunnan veisukirjat tai jotkin muut seurakunnassa käytettävät laulukirjat, virsikirjoja, erivärisiä A4-papereita, tusseja, kynttilöitä tai tuohuksia, tulitikut, kaukosäädin, läppäri, päivän lehti tai jonkin muun sopiva esine kuvaamaan mediaa, mainoksia esim. sanoma- ja aikakauslehdistä, Raamattu, virsi- ja laulukirjat

JOHDANNOKSI NUORELLE

Elämme median vääristämässä maailmassa. Tietoa tulvii enemmän kuin olisi tarpeen. Kysymys kuuluukin, että mitä kannattaisi ja tulisi uskoa ja ei. On myös osattava olla kriittinen median välittämän tiedon suhteen. Tällä kokoontumiskerralla mietitään erilaisia mediaan liittyviä asioita ja omaa median käyttöä. Millainen mediakuluttaja juuri sinä olet? Pohditaan myös yhdessä sitä, miten kristittynä voi toimia mediassa ja antaako Raamattu tähän jotain vinkkejä?

ALKUHARTAUUS

*Alkuhartaudessa luetaan ensin tarina Kolme seulaa ja sitten Katekismuksesta kahdeksannen käskyn ”Älä lausu väärää todistusta lähimmäisestäsä.” selityksen ja seuraavat kohdat Raamatusta **2.Moos.23:1-2 ja Kol.3:9-10**. Rukoillaan vielä lyhyesti, jonka jälkeen aloitetaan ensimmäinen työskentely.*

KOLME SEULAA

Viisaan Sokrateen luo juoksi kiihtynyt mies.

- Kuule, Sokrates, minun täytyy kertoa, kuinka eräs ystäväsi...

- Odotapa, viisas mies keskeytti hänet. – Oletko suodattanut sen, mitä aiot kertoa minulle, kolmen seulan läpi?

- Kolmen seulan? kysyi toinen aivan ihmeissään.

- Niin, hyvä ystävä, kolmen seulan läpi! Katsotaanpa, pääseekö sinun kertomuksesi kolmen seulan läpi. Ensimmäinen seula on totuus. Oletko ottanut selvää siitä, että kaikki se, minkä aiot kertoa, on totta?

- En ole, kuulin vain kerrottavan...

- Vai niin! Kai sentään olet koetellut asiaasi toisella seulalla, joka on hyvyys. Onko se, mitä aiot kertoa, ainakin hyvää, vaiikkei se olisikaan totta?

Viivytellen toinen sanoi:

- Ei se ole sitä, päinvastoin...

- Hmm, keskeytti viisas mies, sitten täytyy vielä kysyä, onko sinun välttämättä kerrottava minulle se asia, josta olet niin kiihtynyt?

- No, ei se nyt välttämätöntä ole...

- Siispä, Sokrates sanoi hymyillen, jos asiasi ei ole totta eikä hyvää eikä edes välttämätöntä kerrottavaa, niin haudataan se. Älkäämme enää vaivatko itseämme sillä!

Tarina on kirjasta Kerron sinulle tarinan III. (toim. Heli Pruuki) Nuorten Keskus – LK-kirjat s.111–112)

Katekismuksen 8.käskyn selitys

”Jumalan tarkoitus on, että ihmiset kunnioittavat toisiaan. Lähimmäisen rakastamiseen kuuluu myös hänen maineensa ja kunniansa suojeleminen. Niiden menetys on raskas isku, jonka vaikutus voi tuntua koko elämän ajan.

Itsestämme toivomme sanottavan pelkkää hyvää. Meidän on puhuttava lähimmäisistämme samalla tavalla kuin tahdomme heidän puhuvan meistä. Jos muut kertovat lähimmäisistämme pahaa, rakkaus vaatii meitä tukemaan ja auttamaan häntä.

Toisen mainetta on varjeltava sekä yksityisesti että julkisesti. Julkisuuteen kuuluu oikeuden ja totuuden vaatimus ja siihen liittyvä avoimuus. Emme kuitenkaan saa paljastaa lähimmäisen rikkomuksia ilman varmaa tietoa ja painavaa syytä.

Rikkomusten arvioiminen on uskottu oikeuslaitokselle, joka toteaa sylliset ja asettaa heidät vastuuseen teoistaan. Yksityiselämässä meidän ei tule syyttää toisia eikä paljastaa heidän heikkouksiaan. Tehtävämme on rohkaista heitä vapautumaan menneestä ja etsimään uutta suuntaa elämälleen.”

LÄMMITTELY

Etäisyys ja suhde mediaan. Ohjaaja asettaa kaukosäätimen, läppäriin, päivän lehden tai jonkin muun sopivan esineen keskelle tilaa kuvaamaan mediaa. Keskustellaan hetki nuorten kanssa siitä, mikä kaikki oikeastaan on mediaa? (tv-ohjelmat, mainonta ja mainokset eri paikoissa, radiolähetykset ja -ohjelmat, sanoma- ja aikakauslehdet sekä paperisena että netissä, lööppi yms. roskalohdet, internetin sivustot ja verkkoympäristöt, sosiaalinen media (Facebook, Twitter, Irc-galleria, netin erilaiset yhteisöt ja keskustelut, foorumit...)

Sitten ohjaaja pyytää nuoria etsimään tilasta paikan ja valitsemaan asennon, joilla parhaiten kuvaa etäisyyttään ja suhdettaan mediaan. Kun nuoret ovat valmiit, jokainen saa kertoa valinnoistaan. Keskustellaan siitä, miten iso osa arkeamme media on.

Ohjaaja voi halutessaan myös kysellä ja keskustella nuorten kanssa seuraavista aihepiiriin liittyvistä asioista ja vaikka seuraavia apukysymyksiä käyttäen:

- Mitä katsotte, kuuntelette, luette, pelaatte? Selatkaa tulevan viikon tv-ohjelmaopasta. Mitä aiotte katsoa? Millaista musiikkia aiotte tulevalla viikolla kuunnella? Minkä verran vietätte aikaa netissä? Millaisilla sivuilla? Millaisia pelejä pelaatte? Kuinka monta tuntia viikossa? Mitä lehtiä ja kirjoja luette?
- Miksi valitsette juuri ne mediat, joita käytätte? Mitä ne kertovat maailmastanne, teistä ja ystävistä?
- Mihin tarvitsette mediaa?
- Miten media vaikuttaa siihen, millaisina pidämme ihmisiä ja mitä arvostamme ihmisissä?
- Mihin kaikkeen viihdeteollisuus ja media vaikuttavat elämässäsi ja asenteissasi? Entä ostopäätöksissäsi?

Mitä mieltä olet tosi-tv-sarjoista (esim. Big Brother, Huippumalli haussa, Unelmien poikamies/tyttöystävä...)? Onko tosi-tv totta? Miksi ihmiset haluavat tosi-tv-sarjoihin osallistujiksi ja kilpailijoiksi? Millaista mainetta ja kunniaa idolit, tosi-tv-kilpailijat ja muut vastaavat saavat? Mitä ajattelet siitä? Onko se tavoittelemisen arvoista? Missä määrin sukupuoli vaikuttaa siihen, millaisen maineen saa? Miksi tosi-tv:llä riittää katsojia? Miksi tosi-tv:tä tehdään? Minkä verran kamerat vaikuttavat ihmisten käyttäytymiseen? Saako tosi-tv:tä tehdä mistä tahansa aiheesta? Missä sinusta menee

raja? Millainen ihmiskuva ja – käsitys tosi-tv-sarjojen takana ja taustalla on? Ovatko niiden ihmiskuvat ja arvot ja käsitykset ja näkemykset elämästä ja maailmasta erilaisia kuin kristillisessä uskossa, elämässä ja arvoissa? Miten? (Edellä olevat työskentelyt ovat kirjasta Pruuki, Heli (toim.)Usko. Toivo & Lempi. Materiaali nuorisotyöhön. s.193–194.)

MEDIAN KÄYTTÖTESTI

Koukussa mediaan?

Media ympäröi meitä jokaista tänä päivänä. Tv, radio, lehdet, netti, sosiaalisen median ympäristöt, mainonta ja erilaiset pelit ovat arkipäivää meille kaikille eikä medioista ja niiden vaikutuksista pääse eroon. Media kasvattaa ja sosiaalistaa meitä, halusimme sitä tai emme. Seuraavan pienen testin avulla asia havainnollistuu.

- *Mieti hetki ja arvioi, kuinka monta tuntia käytät päivässä eri medioiden parissa.*
- *Eri medioiden kautta saamme valtavasti tietoa eri asioista. Tuntuuko siltä, että saat tietoa liikaa erilaisten medioiden ja -välineiden kautta?*
- *Oma median käyttöni vie ratkaisevan paljon aikaa päivässä kaikelta muulta elämältäni (perheeltä, ystäviltä, harrastuksilta, opiskelulta ja työtä...)?*
- *Tunnetko laiminlyöväsi läheisiäsi ja velvollisuuksiasi median käyttämisen vuoksi?*
- *Haluan olla perillä kaikista asioista mahdollisimman hyvin ja mahdollisimman paljon?*
- *Tunnetko vieroitusoireita, kun et ole esimerkiksi sosiaalisen median ympäristöissä?*
- *Jäävätkö yönesi liian lyhyiksi median käytön vuoksi?*

Tuntuuko liiankin tutulta? Kuinka moni kysymyksistä sopi sinun elämäsi? Jos vastasit yhteenkin kysymykseen ”Kyllä”, sinun kannattaa miettiä median käyttötottumuksiasi!

Toisaalta se, että vietät paljon aikaa päivästään eri medioiden parissa, ei välttämättä tarkoita, että olisit mediariippuvainen tai koukussa siihen. Mediariippuvuudesta voidaan puhua silloin, kun eri medioiden liiallisesta käytöstä aiheutuu haittaa muille elämän osa-alueille. Liiallinen medioiden käyttö voi olla myös pakopaikka elämän ikävistä asioista. Omia käytäntöjään ja ajatuksiaan kannattaa aika ajoin ja aktiivisesti ravistella! Todellista elämää on myös medioiden ulkopuolella ja siihenkin kannattaa keskittyä!

(Testi ja teksti on tehty Nuorten Netistä löytyvää materiaalia mukaillen, ks.

http://www.mll.fi/nuortennetti/mina_ja_media/ihana_internet/liian_kiva_nettti/)

RAAMISTELUA

Luetaan **1.Sam.16:1-13** ja keskustellaan siitä:

- Mitä Raamatunkohdassa tapahtuu? Mikä on sen opetus?
- Mitä tarkoittaa, että ”ihminen katsoo ulkokuorta, mutta Herra näkee sydämeen”?
- Mistä ihmisen viisaus, arvokkuus ja mielenkiintoisuus lopulta riippuvat? Missä määrin julkisuus tai hieno ulkonäkö ovat todellinen meriitti? (U, T & L: s.195)

Luetaan **Jaak.2:1-13** ja keskustellaan siitä:

- Miten ihminen erottelee ja valikoi toisia ihmisiä? Miten tämä näkyy mediassa?
- Miksi ihmisen tehtävä ei ole erotella, valikoida ja asettaa ihmisiä eri asemaan toisiinsa nähden?

Luetaan **2.Tim.4:1-5 ja Fil.2:13-16** keskustellaan niistä:

- Miten kristittyinä voisi toimia mediassa (ja muuallakin)?
- Millaisia ohjeita mediassakin toimiessa kristityn olisi hyvä pyrkiä noudattamaan? Mainitkaa niin monta kuin keksitte.
- Onko mediassa jotain sellaisia asioita, joita kristityn tulisi välttää? Mitä ja miksi tulisi välttää?
- Miten mediassa voi välittää evankeliumia ja kertoa uskonasioista hyvällä tavalla? Keksikää hyviä ja rakentavia tapoja tähän!

MAINOSANALYYSIN TEKEMINEN

Tämän tehtävän tarkoituksena on opettaa sekä kannustaa nuoria tulkitsemaan mainoksia. Nykypäivän mainokset sisältävät runsaasti piiloviestejä, joilla pyritään vaikuttamaan kohderyhmään tietoisesti tai tiedostamatta.

Ohjaajan on hyvä ottaa mukaan mainoksia esimerkiksi sanoma- ja aikakauslehdistä, joita nuoret voivat sitten tutkailla. Ainakin seuraavien apukysymyksien avulla ohjaaja voi opastaa nuoria:

*Mitä ajatuksia mainoksesta herää?

*Miettikää, kenelle mainos on suunnattu eli mikä on sen kohderyhmä?

*Mitä kyseisellä mainoksella halutaan mainostaa?

*Mitä keinoja mainoksessa käytetään, esimerkiksi mihin se vetoaa ihmisissä? (Näitä keinoja voivat olla esimerkiksi väritys, intertekstuaalisuus eli eri tekstien väliset kytkökset, ihmisten tarpeet, psykologinen ja sosiaaliset tekijät...)

*Miten mainostamisessa on onnistuttu saavuttamaan kohderyhmän mielenkiinto?

*Miksi mainos herätti sinun mielenkiintosi, vai herättikö se?

MEDIAKRIITTISYYS JA TOIMIMINEN MEDIASSA

Työskentelyn tarkoituksena on herättää nuoret pohtimaan ja keskustelemaan mediasta ja sen sisällöistä. Osa väitteistä on tarkoituksella hyvin ehdottomia juuri sen vuoksi, että ne herättäisivät mahdollisimman paljon keskustelua. Työskentely voidaan toteuttaa esimerkiksi jänamenetelmän kautta. Tämä tarkoittaa sitä, että ohjaaja esittää väitteen ja pyytää nuoria asettumaan kuvitteellisella jänalla omaa mielipidettään vastaavaan kohtaan. Ohjaajan on pitänyt etukäteen kertoa, mitä näkökulmia jänan päätepieteet kuvaavat. Jänan vastakkaiset päät kuvaavat siis täysin eri mieltä ja täysin samaa mieltä –näkökulmia. Nuorten valittua paikkansa jänalta keskustellaan, miksi kukin on siinä kohdassa jänaa kuin on.

Annettuja väitteitä ja mielipiteitä voivat olla esimerkiksi seuraavat:

*Haluan raportoida Facebookin tilapäivityksissä ja omalla (ja toisten seinällä) jatkuvasti oman elämäni tapahtumista.

*Wikipedia on luotettava tietolähteeksi opiskelutehtäviini.

*Iltapäivälehtien uutiset ja asiat ovat aina täyttä totta.

*Tosi-tv-sarjojen ihmiset ovat tavallisia ja todellisia ihmisiä. Oikea elämä on yhtä kuin tosi-tv-sarjoissa näkyvä elämä.

*Kaikkien medioiden takana on aina ja ainoastaan raha.

*Internetissä solmimani ystävyysuhteet riittävät minulle. En tarvitse ”oikeita” ihmisiä arkeeni.

*Annan eri medioiden välityksellä itsestäni erilaisia kuvia ja luon erilaisia rooleja.

*tekijänoikeudet(minulta ei saa varastaa enkä minä saa varastaa toisilta)

*Media vaikuttaa omaan ajatteluuni ja käyttäytymiseeni, halusin sitä tai en.

MEDIAPÄIVÄKIRJAN PITÄMINEN

Kotitehtäväksi

Nuoria voi kehottaa kirjaamaan ylös kaiken median (tv, radio, tietokone, sanomalehdet) parissa viettämän ajan seitsemältä peräkkäiseltä päivältä. Tehtävä on vapaaehtoinen, mutta nuoria kannattaa kannustaa pitämään kirjaa median käytöstään sen vuoksi, että he voisivat tarkkailla kulutusta. Tässä myös muutama kysymys, joita nuoret voivat pohtia mediapäiväkirjan pitämisen jälkeen. Mitä opit tehtävän kautta? Mikä yllätti vai oliko kaikki niin kuin etukäteen ajattelit? Miten aiot toimia jatkossa, jos et ole tyytyväinen omaan mediankulutukseesi? Nuoret voivat myös vertailla omia huomioitaan toisten kanssa.

LOPPUHARTAUUS

Lauletaan aluksi joku laulu, esimerkiksi Niin kuin hopeaa. Raamatunkohtana ohjaaja voi lukea Saar.1:18 ja sanoa muutaman ajatukseen siitä tämän kokoontumiskerran aiheeseen liittyen. Lopuksi voidaan vielä laulaa ja rukoilla yhdessä sekä rukoilla Herran siunaus sisaruspiirissä.

KIRJALLISUUTTA JA LISÄMATERIAALIA:

*Kotilainen, Sirkku & Rantala. Leena. Nuorten kansalaisidentiteetit ja mediakasvatus.
Kupiainen, Reijo & Sintonen, Satu. Medialukutaidot. Osallisuus. Mediakasvatus.
Matikainen, Janne. Verkko kasvattajana. Mitä aikuisen tulisi tietää ja ajatella verkosta.
Pruuki, Heli (toim.)Usko. Toivo & Lempi. Materiaali nuorisotyöhön.
Thorslund, Ewa. Nuoret, netti ja mobiili. Kodin turvaopas. → Sopii myös nuorelle luettavaksi!*

AJATUKSESTA
VAIKUTUKSEEN

JA

VAIKUTTAMISEEN

JOHDANNOKSI RYHMÄNOHJAAJALLE

Tällä kokoontumiskerralla mietitään erilaisia itsenäistyvän nuoren elämään läheisesti liittyviä vaikuttamisen mahdollisuuksia. Vaikuttaminen ja osallisuus ovat keskeisesti tätä päivää, ja on tärkeää, että ohjaaja omalta osaltaan kannustaa nuoria olemaan aktiivisia vaikuttajia. Erityisesti ohjaaja voi kannustaa itsenäistyviä nuoria vaikuttamaan seurakunnan asioissa. Vaikuttamisen tapoja on erilaisia ja nuoria kannattaa rohkaista etsimään itselleen sopivin ja omin tapa vaikuttaa. Tavoitteena tämän kokoontumiskerranjälkeen onkin, että nuori herää tajuamaan vaikuttamisen tärkeyden ja mahdollisuudet sekä saa ainakin joitakin konkreettisia välineitä vaikuttaa. Eräs näkökulma vaikuttamiseen ovat myös ne arkipäivän valinnat, joita jokainen yksilö tekee omassa arjessaan: millaisia tuotteita ostan ja mitä palveluja käytän? Nuoria kannattaa haastaa miettimään aktiivisesti ja kriittisestikin sekä ottamaan selvää, mitä omista valinnoistaan ja kuluttamisestaan seuraa. Hartaushetkissä ja raamattutyöskentelyissä on hyvä painottaa jokaisen kristityn vastuuta erityisesti omasta elinympäristöstään, mutta mahdollisuuksien mukaan myös koko maailmasta.

Tarvikkeet tälle kokoontumiskerralle: Raamattuja, virsi- ja laulukirjoja, papereita ja kyniä.

JOHDANNOKSI NUORELLE

Jokainen meistä tekee omassa arjessaan pieniä ja suuria valintoja, mutta harvoin pysähdymme miettimään niiden merkitystä tai seurauksia. Jokaisella ihmisellä on myös oikeuksia ja velvollisuuksia, ja kummatkin on otettava huomioon jokapäiväisessä elämässämme. Moni asia voisi olla toisin, jos jokainen ihminen tiedostaisi vastuunsa ympäröivästä maailmasta ja sitoutuisi toimimaan yhteisen hyvän eteen. Kristitty elää tässä maailmassa kahden maailman kansalaisena, katse suunnattuna lopulliseen paikkaan taivaassa mutta kuitenkin myös jalat tukevasti maassa. Meille kuuluu vastuumme ympäröivästä maailmastamme ja lähimmäisistämme. Jokainen, nuorikin, voi tehdä ainakin jotain lähimmäistemme ja ympäröivän maailman eteen. Pienistä puroista kasvaa suuri virta ja samoin on pienten tekojen ja valintojen kanssa. vanhan kristillisen ohjeen ”Ora et labora” eli ”Rukoile ja tee työtä” muistaen kristitty on kutsuttu vaikuttamaan ja toimimaan paremman omassa ympäristössään ja sekä lähellä että kaukana. Tällä kokoontumiskerralla mietitään konkreettisiakin vaikuttamisen tapoja, joita jokainen voi arjessaan toteuttaa.

ALKUHARTAUUS

Tämän kokoontumiskerran alkuhartaudessa ohjaaja voi lukea ja hyödyntää esimerkiksi seuraavaa raamatunkohtaa: **1. Moos. 1:26–31**, ja sanoa siitä jotain heränneitä ajatuksia. Tämän kerran teemaan sopivia lauluja ovat esimerkiksi Katson Sinun kättesi töitä, Sama taivas, sama maa ja Kahden maan kansalainen. Alkurukouksen jälkeen aloitetaan tämän kokoontumiskerran työskentelyt.

LÄMMITTELYÄ

Tähän aihekokonaisuuteen on hyvä orientoitua lukemalla nuorille ääneen seuraava tarina, ja tämän jälkeen on hyvä keskustella sen herättämistä ajatuksista.

TÄMÄ MAAILMA JA SINÄ

Jos pienentäisimme koko ihmiskunnan 100 asukkaan kokoiseksi kyläksi ja ottaisimme kaikki kansakunnat huomioon, kylä näyttäisi tältä:

Kylässä asuisi 57 aasialaista, 21 eurooppalaista, 14 amerikkalaista ja 8 afrikkalaista. Asukkaista 52 olisi naisia, 48 miehiä, 70 tummaihoisia, 30 vaaleaihoisia, 70 ei-kristittyä, 30 kristittyä, 89 heteroseksuaaleja, 11 homoseksuaaleja. Kuusi ihmistä omistaisi 59 % kaikista rikkauksista ja he kaikki olisivat Yhdysvalloista. 80 ihmisellä ei olisi tarpeellisia asuinoloja, 70 olisi lukutaidottomia, 50 olisi aliravittuja, yhdellä olisi tietokone ja yhdellä akateeminen loppututkinto.

Näin katsottuna näkee selvästi, miten suuri tarve on yhteenkuuluvuuden, ymmärryksen ja hyväksynnän lisäämisellä sekä koulutuksella.

Jos tänä aamuna heräsit terveenä, olet onnellisempi kuin miljoona ihmistä, jotka eivät tule enää näkemään seuraavaa viikkoa.

Jos et ole koskaan kokenut sotaa etkä kärsinyt vankeudessa, kidutusta tai nälkää, olet onnellisempi kuin 500 miljoonaa ihmistä tässä maailmassa.

Jos voit mennä kirkkoon pelkäämättä vihatuksi tulemista, vankilaan joutumista tai kuolemaa, olet onnellisempi kuin 3 miljardia ihmistä tässä maailmassa.

Jos sinulla on jääkaapissa ruokaa, vaatteet ylläsi, katto pääsi päällä ja sänky, jossa nukkua, olet rikkaampi kuin 75 % maapallon ihmisistä.

Jos sinulla on pankkitili tai rahaa kukkarossa, kuulut siihen 8 prosentin joukkoon maapallon ihmisistä, jotka ovat hyvinvoivia.

Olet monin tavoin etuoikeutettu. Siksi sinulla on varaa ottaa huomioon heidät, jotka eivät ole.

Tarina löytyi Kirkon Ulkomaanavun antamasta luentomateriaalista, mutta tunnetaan yleisesti esimerkiksi rippikoulutyön materiaalina

Tämän työskentelyosion tarkoituksena on tarkastella ja miettiä kulutustottumuksia. Testi on alun perin Heli Pruukin toimittamasta kirjasta *Usko, Toivo & Lempi*. Materiaali nuorisotyöhön sivulta 111, mutta sitä voidaan käyttää myös ihan hyvin itsenäistyvien nuorten parissa. Jokainen nuori merkitsee paperille numerot yhdestä kymmeneen ja vastaa sitten KYLLÄ tai EI seuraaviin kulutustottumuksia koskeviin kysymyksiin. Lopuksi jokainen laskee saamansa pisteet.

1. Tupakoitko?
2. Syötkö lihaa?
3. Osteletko tavaroita ja vaatteita, vaikka et välttämättä tarvitse niitä?
4. Onko halpa hinta tärkein peruste valitessasi tuotteita?
5. Otatko ammekylpyjä tai viivytkö suihkussa nautinnoksesi?
6. Lajitteletko roskat ja toimitat ne niille varattuihin keräyspisteisiin?
7. Korjaatko/ korjautatko rikkimenneet vaatteesi ja jalkineesi?
8. Säästätö sähköä (sammutat valot, suljet radion / television / videot / tietokoneen, kun et käytä niitä, et pidä sähkölaitetta valmiustilassa)?
9. Kieltäydytkö kertakäyttötuotteista ja ilmaislahjoista?
10. Käveletkö tai ajatko pyörällä alle kaksi kilometriä pitkät matkat?

Pisteet:

Kohdat 1-5: kyllä-vastaus -2 pistettä, ei- vastaus +2 pistettä

Kohdat 6-10: kyllä-vastaus +2 pistettä, ei-vastaus -2 pistettä

Tulokset:

- -20 – -12 pistettä: Kuormitat paljon ympäristöä ja sinun on kiireesti tehtävä jotain kulutustottumuksiesi korjaamiseksi.
- -10 – 0 pistettä: Voisit vielä miettiä, miten voit muuttaa elintapojasi, koska vähäinkin käytöksesi muuttaminen parantaisi ekologista tasettasi.
- 0–12 pistettä: Ajattelet monella tavalla ympäristön ja oman kulutuskäyttäytymisesi välistä yhteyttä. Pienillä valinnoilla voit edistyä siinä vieläkin pidemmälle.
- 14 – 20 pistettä: Hienoa! Henkilökohtainen ympäristötaseesi on kunnossa. Voisitko ajatella yhteiskunnallista ekovaikuttamista? Se tarvitsee sinun panostasi?

Tämän jälkeen keskustellaan yhdessä testin tuloksista ja sen herättämistä ajatuksista.

KULUTA NIIN PALJON KUIN JAKSAT, VAI?

Tässä työskentelyssä nuori saa ensin itse miettiä ja kirjoittaa ylös, mitkä ovat tällä hetkellä hänelle 10 tärkeitä tavaraa ja esinettä, jotka hän omistaa. Listat käydään läpi yhdessä ja nuoret saavat perustella tekemiään valintoja.

Seuraavaksi jokainen nuori saa miettiä ja kirjoittaa ylös, kuinka monta kertaa hän on esimerkiksi viimeisen viikon aikana ostanut jotain eri paikoista?

Nuori voi myös miettiä millaisia asioita hän on ostanut kuluneen viikon aikana ja mitkä niistä ovat olleet oikeasti a) tarpeellisia ja b) niin välttämättömiä, että ilman niitä ei tue toimeen?

Nuori voi myös laittaa järjestykseen 10 asiaa, jotka vaikuttavat hänen ostopäätökseensä, tärkein ensin: mainonta, hinta, ympäristövaikutukset, laatu, lapsityövoiman välttäminen, todellinen tarve, kotimaisuus, terveellisyys, trendikkyys, kavereiden mielipide.

Näistä ylös kirjatusta asioista keskustellaan yhdessä ja perustellaan niitä toisille halutessaan.

Ohjaaja voi myös kysyä nuorilta seuraavia kysymyksiä ja vastauksista voidaan keskustella yhdessä:

- *Kuka ohjaa, muokkaa ja määrittelee, mitä sinä ostat ja miten sinä kulutat?*
- *Länsimaisessa kulutuskulttuurissa on tapahtunut iso muutos – vielä vähän aikaa sitten säästettiin. Nyt ajatellaan, ettei vanhasta saa uudenveroista. Takuut lyhenevät, koneetkin tehdään sellaisiksi, etteivät ne kestä. Enää ei kannata korjata koneita, etenkin kännykkää. Mikä on taustana tälle ajattelulle ja kehitykselle? Miksi näin on?*
- *Mikä saa sinut tekemään tietyt valinnat? Miksi sinulla on tuo kännykkä, miksi nuo farkut? Mitä tavarat merkitsevät sinulle, itsetunnollesi, statuksellesi? Mitä ne kertovat sinusta?*
- *Miten media ja mainokset muokkaavat käsitystämme siitä, mikä on tärkeää ja hienoa?*
- *Uskotko mediaa – osaatko katsella sitä kriittisiin silmin vai luoko se sinulle paineita täyttää odotukset?*
- *Mitä tarkoittaa, että olemme kuluttajakarjaa? Miksi niin on? Haluatko olla osa tuota karjaa?*
- *Mihin kaikkeen omat ostopäätöksesi vaikuttavat?*

- Keskustellaan erilaisista perusteista tehdä ostopäätös. Miksi tietyt perusteet ovat sinulle tärkeitä? Mitkä niistä ovat eettisiä perusteita?
- Miksi ostamista ja sen tarpeellisuutta on hyvä miettiä?
- Mitä ajattelet ”Älä osta mitään” -päivästä?
- Mistä voisit luopua ja mitä tarvitset oikeasti?

(Tämän edellä olleen työskentelyn kysymykset ja toimintaideat ovat Heli Pruukin toimittamasta kirjasta Usko, Toivo & Lempi. Materiaali nuorisotyöhön s.92–93)

RAAMISTELUA

Raamatussakin vaikuttaminen kytkeytyy ihmisen tekoihin tai tekemättä jättämiseen. Teoista puhutaan kuitenkin Raamatussa. Seuraavaksi tarkastellaan yhtä Raamatunkohtaa ja näkökulmia asiaan.

Luetaan Matt.25:31–46 ja keskustellaan siitä.

- *Mitä ajatuksia ja tunteita tästä pätkästä heräsi?*
- *Miten Jumala kutsuu viimeisellä tuomiolla hyvää tehneitä ja hyvää tekemättä jättäneitä?*
- *Mitä hyviä tekoja ihmiset oikein ovat tehneet?*
- *Löytyykö yhtymäkohtia nykypäivän ihmisen hyviin tekoihin, ja jos niin mitä?*
- *Millaisia ovat nykypäivän ihmisen hyvät teot? Vai tekevätkö ihmiset enää niitä?*
- *Kenelle hyvät teot on loppujen lopuksi tehty tai jätetty tekemättä?*

Pelastukseen ihmisen hyvät teot eivät kuitenkaan koskaan riitä, eikä niitä ole lupa asettaa pelastumisen ehdoksi. Vain turvautuminen Vapahtajaan on ihmisen kannalta oleellista pelastumisessa. Kristitty tekee hyviä tekoja vain silloin, kun elää yhteydessä Jeesukseen ja nekin tekee Jeesus hänessä.

Luetaan Joh.15:1–10 ja keskustellaan siitä.

Seurakuntaa on verrattu viinipuuhun, jonka runkona on Kristus ja oksina Hänen seuraajansa.

- *Mitä ajatuksia Raamatun kohdasta herää?*
- *Mikä on ihmisessä hyvää hedelmää?*
- *Miten hyvän hedelmän tuottaminen on syntiinlangenneelle ihmiselle mahdollista? Vai onko se edes?*
- *Mitä Raamatun kohta opettaa sinulle vaikuttamisesta ja oman arkipäiväsi valinnoista?*

TYÖSKENTELYÄ VÄITTÄMILLÄ

Tämän työskentelyn ideana on, että vetäjä esittää väittämän, jonka jälkeen jokainen vastaa väittämään nostamalla joko punaisen (VÄÄRIN/ERI MIELTÄ) tai vihreän (OIKEIN/SAMAA MIELTÄ) lapun. Tämän jälkeen eri nuorten ajatuksista keskustellaan yhdessä. Työskentely antaa ohjaajalle arvokasta tietoa osallistujista ja nuorille puolestaan mahdollisuuden vaihtaa ja punnita erilaisia ajatuksia ja näkökulmia keskenään. Osallistujia kannattaa ohjata etsimään aktiivisesti tietoa ja vaikuttamaan, jos väitteen asia heitä kiinnostaa.

- ✓ *Äänestäminen on turhaa!*
- ✓ *Shoppailu ja kuluttaminen ovat elämän suola.*
- ✓ *Yksi ihminen ei voi valinnoillaan muuttaa maailmaa.*
- ✓ *Reilun kaupan tuotteet ovat hyviä tuotteita.*
- ✓ *Asioin mielelläni kirpputoreilla.*
- ✓ *Punnitsen aika ajoin tarkasti omia kulutustottumuksiani.*
- ✓ *Kierrättäminen on työlästä.*
- ✓ *Kävelen, pyöräilen tai käytän julkisia kulkuneuvoja, jos se vain mitenkään on mahdollista liikkeessäni.*
- ✓ *Ajatukset on helppo muuttaa käytännön teoiksi ja käytännössä vaikuttamiseksi!*
- ✓ *Mielipiteiden esiin tuominen kannattaa!*

VAIKUTTAMINEN KIRKOSSA JA YHTEISKUNNASSA

Seurakuntavaaleissa saavat äänestää kaikki konfirmoidut kirkon jäsenet, jotka ovat vähintään 16-vuotiaita. 18-vuotiaana voi itse asettua ehdolle luottamushenkilöksi. Yhteiskunnallisissa vaaleissa puolestaan saa äänestää täysi-ikäiseksi tultuaan.

Kirkkolaki (3 §) sanoo, että seurakunnan luottamustoimeen on vaalikelpoinen sellainen henkilö, joka on kristillisestä vakaumuksestaan tunnettu 18 vuotta täyttänyt

seurakunnan konfirmoitu jäsen, ei vajaavaltainen. Vaalikelpoisuusiän on täytyttävä seurakuntavaaleissa viimeistään ensimmäisenä vaalipäivänä ja muussa vaalissa viimeistään vaalin toimittamispäivänä.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931054>

Nyt nuoret saavat hetken miettiä, millainen on hyvä luottamushenkilö seurakunta- ja kirkkovaltuustoissa ja – neuvostoissa? Voidaan miettiä myös sitä, millainen on hyvä luottamushenkilö yhteiskunnallisessa päätöksenteossa, jos nuoret haluavat miettiä asiaa tältäkin kannalta! Millaisia ja kenen asioita luottamushenkilöiden seurakunnassa ja yhteiskunnassa pitäisi ajaa, ja millaisia päätöksiä tehdä? Listataan ylös hyvän luottamushenkilön ominaisuuksia sekä asioita, joita nuoret haluaisivat seurakunnan hallinnossa käsiteltävän ja tehtävän päätöksiä. Myös yhteiskunnallisen päätöksenteon kannalta voidaan miettiä tätäkin asiaa. Mielenpitoista ja ajatuksista keskustellaan tämän työskentelyn lopuksi yhdessä. Samalla ohjaajalla on mahdollisuuksia jakaa asioista oikeanlaista tietoa nuorille ja kannustaa heitä äänestämään ja vaikuttamaan!

TODELLISEN VAIKUTTAMISEN JÄLJILLÄ

Tämä työskentely voidaan toteuttaa joko siten, että kukin nuori saa itsekseen miettiä vaikuttamisen keinoja kyseiseen tilanteeseen ja tilanteessa tai sitten voidaan miettiä pienissä ryhmissä. Löytyneet vaikuttamisen mahdollisuudet kirjoitetaan ylös ja käydään läpi yhdessä keskustellen ja täydentäen sekä ohjaajan että nuorten ajatuksilla ja ideoilla. Huomio! Ohjaajalle löytyy muutama vinkki kunkin kysymyksen alla!

1. Olet juuri muuttanut omaan, uuteen, ensimmäiseen kotiin. Kämpäsi on kerrostalon kolmannessa kerroksessa. Alakerran naapurikämpässä järjestetään usein bileitä, joista aiheutuu sinun elämäsi haittaa (melua, epäilyttävää väkeä porraskäytävässä...) Miten voit vaikuttaa tilanteeseen?

Ohjaajalle: Yhteydenotto naapureille ja isännöitsijään ensisijaisesti!

2. Lähikauppa valikoimassa ei ole saatavilla Reilun kaupan teetä ja hedelmiä. Tämä harmittaa sinua, koska haluaisit näitä kyseisiä tuotteita ostaa. Miten toimit, jotta saat haluamasi tuotteita lähikauppa valikoimiin?

Ohjaajalle: Yhteyttä kannattaa ottaa lähikaupan myymäläpäällikköön ja lähteä tätä kautta viemään asiaa eteenpäin.

3. Tutkailet opiskelupaikkasi seurakunnan nettisivuja etsien sieltä sinun elämäntilanteeseesi sopivaa toimintaa, mutta sellaista ei näytä olevan tarjolla. Haluaisit osallistua mahdollisesti jonkinlaiseen nuorille aikuisille ja opiskelijoille suunnattuun toimintaan. Miten lähdet liikkeelle ja keneen olet yhteydessä asian tiimoilta? Mitä konkreettisia juttuja voit asian hyväksi tehdä?

Ohjaajalle: Yhteyttä kannattaa ottaa esimerkiksi seurakunnan nuorisotyönohjaajiin tai aikuistyöntekijöihin, ja keskustella asioista. Kannattaa olla myös itse aktiivinen ja mahdollisuuksien mukaan järjestämässä toimintaa seurakunnassa.

4. Olet muuttamassa omaan ensimmäiseen ikiomaan kotiisi ja käyt läpi tavaroitasi kriittisesti. Yhtäkkiä sinulla on jo iso kasa sinulle nyt tarpeetonta, mutta ehjää tavaraa. Mitä tuolle tavaramäärälle voisit tehdä ja miten pääset ajatuksistasi käytännön tekoihin?

Ohjaajalle: Turhasta tavarasta pääsee eroon viemällä tavarat kirpputorille (esim. Fidan ja seurakuntien kirpputorit tai ottaa oman kirpputoripöydän vaikka yhdessä toisten kanssa!), lahjoittaa erilaisiin keräyksiin, antaa kavereille ja sukulaisille, myydä esim. Huuonetissä...

5. Lueskelet opiskelupaikkasi sanomalehden mielipideosastoa ja silmiisi sattuu kirjoitus, jonka sisällöstä olet täysin eri mieltä ja mielipiteessä on mielestäsi ihan väärää tietojakin. Päätät kirjoittaa mielipiteeseen vastineen. Miten lähdet työskentelemään? Mitä asioita sinun tulee kirjoittamisessasi muistaa ja mitä tietoja etsiä?

Ohjaajalle: Ota yhteys lehden toimitukseen ja siellä mielipidekirjoituksista vastaavaan toimittajaan. Mielipidekirjoituksesi ei saa olla liian pitkä eli noudata annettuja määräyksiä näistä. Ole kirjoittaessasi asiallinen sekä ole valmis muokkaamaan omaa kirjoitustasi tarvittaessa. Muista, että myös toimitus voi muokata tekstiäsi sopivampaan muotoon, joten älä pety, jos kirjoitusta ei julkaista sellaisena kuin sinä itse haluaisit. Tärkeää on kuitenkin, että olet aktiivisesti vaikuttamassa asioihin!

LOPPUHARTAUS

Ohjaaja lukee ensin Ps. 8: 4-10. Tämän jälkeen luetaan alla oleva tarina. Ohjaaja voi lukea myös Matt.7:12, rukoilla ja laulaa yhdessä. Ainakin seuraavia aihepiiriin liittyviä lauluja voidaan hyödyntää: Uskomme tulevaisuuteen, Lahjalaulu, Toinen toisiamme siunaten, Sateenkaariunet ja Siunaa koko maailmaa.

SIMPUKKA

Lapsi käveli isänsä kanssa hiekkarannalla myrskyn jälkeen. Koko ranta oli täynnä simpukoita. Yön myrsky oli puhaltanut niitä tuhansittain kuivalle maalle. Lapsi kumartui, otti käteensä pienen simpukan, katsoi sitä hetken ja heitti sen sitten takaisin mereen. Näin hän teki simpukka simpukan perään. Isä käveli edellä ja joutui jatkuvasti pysähtymään ja odottamaan simpukanheittopuuhin keskittyvää lastaan.

- *Ei tuossa ole mieltä! Katso ympärillesi. Simpukoita on kaikkialla. Et sinä niitä voi pelastaa, sanoi isä.*

Lapsi piti simpukkaa kädessään.

- *Mieletöntä, toisti isä.*

- *Ei tälle simpukalle, vastasi lapsi, ja heitti pienen ystävänsä meren aaltoihin.*

Ehkä on niin, että keskellä kaikkea tätä käsittämättömän suurta maailmankaikkeutta pienet asiat ovat silti tärkeitä. Ehkä meillä jokaisella on jokin pieni, mutta elintärkeä tehtävä. Ehkä minun osani ja sinun osasi kristittyinä ihmisenä on antaa toivoa ja rohkeutta joskus, jollekin, jossakin...

(Tarina ja hartaus ovat kirjasta Usko, Toivo ja Lempi. Materiaali nuorisotyöhön (toim. Heli Pruuki) Nuorten Keskus – LK-kirjat s.112–113)

KIRJALLISUUTTA JA LISÄMATERIAALIA:

Hauta-aho, Henna & Tornivaara, Sanna-Maaria. Kirkosta kiinni!

Pruuki, Heli (toim.) Usko, Toivo & Lempi. Materiaali nuorisotyöhön.

www.changemaker.fi →Sopii myös nuorelle luettavaksi!

www.ekonisti.fi →Sopii myös nuorelle luettavaksi!

www.kua.fi →Sopii myös nuorelle luettavaksi!

www.reilukauppa.fi →Sopii myös nuorelle luettavaksi!

www.valtikka.fi →Sopii myös nuorelle luettavaksi!

ONNEKSI OLKOON, _____!
OLET HYVÄKSYTTÄVÄSTI SUORITTANUT
OMAN ITSENÄISEN ELÄMÄN
ASKELEET- ILTOIHIN JA OLET VALMIS
SIIRTYMÄÄN KÄYTÄNNÖN HARJOITUKSIIN
OMASSA ELÄMÄSSÄSI!

”Muista, että olen sanonut sinulle: Ole rohkea ja luja, älä pelkää äläkä lannistu. Herra,
sinun Jumalasi, on sinun kanssasi kaikilla teilläsi.” Joos.1:9
Siunausta ja Taivaan Isän johdatusta elämääsi toivovat

TAPIOLASSA 19.5.2010